

สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการกีฬา นันทนาการและการท่องเที่ยว
ธันวาคม 2555

สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา

ปริญญานิพนธ์
ของ
ศรัณย์ เจียรระนัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการกีฬา นันทนาการและการท่องเที่ยว

ธันวาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการกีฬา การท่องเที่ยวและนันทนาการ
ธันวาคม 2555

ศรัณย์ เจียรน้อย. (2555). สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา

สถาบันการพลศึกษา. ปรินซ์นิพนธ์ ศศ.ม. (การกีฬา การท่องเที่ยวและนันทนาการ)

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม:

อาจารย์ ดร.อัครวิน มณีอินทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินดา เจียรน้อย.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปรเพศ วิทยาเขตและชั้นปี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ส่วน ส่วนแรกเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จากผู้บริหารและหัวหน้างานกิจการนักศึกษา จำนวน 13 คน ส่วนที่สอง เป็นนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น .96 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบค่าที่ (t - test) และทดสอบค่าเอฟ (F - test)

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา พบว่า ประเภทของกิจกรรมนันทนาการมีความหลากหลาย การจัดกิจกรรมนันทนาการมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง มีนโยบาย แผนงานและงบประมาณสนับสนุน มีการประชาสัมพันธ์ มีการจัดเวลาให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม มีการสำรวจความต้องการของนักศึกษาและมีการจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการอย่างชัดเจน มีคณาจารย์ที่มีความรู้ ความชำนาญและมีความสามารถในการจัดกิจกรรมนันทนาการ มีอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ถาวร มีความเหมาะสม มีความพร้อมพอเพียงและมีความปลอดภัย

2. ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ ที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา ส่วนที่มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน ฟัง เขียน)

3. นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร และด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

4. นักศึกษาสถาบันการพลศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาสถาบันการพลศึกษาที่เรียนวิทยาเขตต่างกันและชั้นปีต่างกัน มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ไม่แตกต่างกัน

STATES AND NEEDS FOR THE RECREATION ACTIVITY MANAGEMENT
OF THE STUDENTS, INSTITUTE OF PHYSICAL EDUCATION

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Sport, Tourism and Recreation
at Srinakharinwirot University

December 2012

Saran Jiaranai. (2012). *States and Needs for the Recreation Activity Management of the Students, Institue of Physical Education*. Master thesis, M.A. (Sport, Recreation Tourism). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Assawin Maneein, Asst. Prof. Dr. Winida Jiaranai.

The purposes of this research were to study and compare the states and needs for the recreation activity management of the students in the Institue of Physical Education. The variables were gender, campus and level of class. The sample in this research were consisted of 2 parts. The first part was selected by purposive sampling from 13 executives and the chief business students. The second part was 400 students derived through Multi-stage random sampling. The tools of this research were the interview and the 5 rating scales questionnaire which the researcher constructed and developed with .96 of realibility. The data were analyzed by the statistics of frequency, percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), t-test and F-test.

The results were as follows :

1. States for the recreation activity management of the students, Institue of Physical Education were found that the types of recreation activities were appropriate and interest. There were the unit responsible for managing activities for recreation directly, the policy framework and budget supported to the recreation activities, the common to public relations, the time for the students participate in activities, the exploration of the needs for the students and program activities. The Faculty had the knowledge, expertise and ability to manage activities of recreation. There were materials, devices, and locations with facilities for the permanent diversion activities, appropriately, enough availability and security.

2. The demand for the recreational activity management of the students in the Institue of Physical Education who had a great number of these were the most Games and sports, and the number of at least, such as literature (reading, speaking and writing).

3. The Students in the Institue of Physical Education needed the recreation activity management overall and each aspect of management, personel, materials and locations with facilities were at high level.

4. The Students in the Institue of Physical Education with difference gender's needs for the recreation activity management were statistic significantly different at .05 level, but difference campus and difference level of class needs for the recreation activity management were not significantly different.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา
ของ
ศรัณย์ เจียรนัย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการกีฬา นันทนาการและการท่องเที่ยว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2555

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.อัศวิน มณีอินทร์)

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ธงชัย เจริญทรัพย์มณี)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิดา เจียรนัย)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อัศวิน มณีอินทร์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิดา เจียรนัย)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพูนท์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จเรียบร้อยและสมบูรณ์ โดยได้รับความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.อศวิณ มณีอินทร์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิตา เจียรนัย กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและวิธีการแก้ไขปรับปรุงอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ธงชัย เจริญทรัพย์มณี ประธานคณะกรรมการสอบปากเปล่า รองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพูนท์ กรรมการสอบปากเปล่าแต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาสละเวลาอันมีคุณค่าและด้วยความมีเมตตากรุณาเป็นอย่างสูงในการให้คำแนะนำเพื่อให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร โพธิ์ทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยโรจน์ สายพันธุ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกหวดี พึ่งโพธิ์ทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ พบลาภ และอาจารย์จรัสวัฒน์ สัตยานุรักษ์ ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ทำให้เครื่องมือที่ใช้วิจัยมีคุณภาพยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่ผู้วิจัยอ้างถึงในงานวิจัยฉบับนี้ ที่มีส่วนช่วยให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ ทุกท่าน ทั้งในและนอกหน่วยงาน อีกทั้งพี่ ๆ ร่วมรุ่นปริญญานิพนธ์ ที่ให้กำลังใจอย่างดีเยี่ยมและให้ความช่วยเหลือในการวิจัย และขอขอบพระคุณท่านรองอธิการบดี หัวหน้าสำนักงานอธิการบดี หัวหน้ากลุ่มงาน และนักศึกษาศาสนาบัณฑิตศึกษา ซึ่งให้ความร่วมมือเป็นกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้รับข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบคุณ คุณพรสมัศร ภูมิเขต เจ้าหน้าที่ประจำภาควิชาสันทนการ ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา และช่วยเหลือ ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยเข้ามาศึกษาที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประการสำคัญผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ในภาควิชาสันทนการ คณะพลศึกษาทุกท่าน ที่อบรม ดูแล สอนสั่งสอน ให้ความรู้และให้คำแนะนำแก่ศิษย์ สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัว ที่คอยให้การสนับสนุนและให้กำลังใจมาโดยตลอด ทำให้ผู้วิจัยมีแรงบัลดาลใจในการศึกษาและทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงได้เป็นอย่างดีภาคภูมิใจ

ศรัณย์ เจียรนัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวความคิดเกี่ยวกับสภาพและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ.....	8
แนวความคิดเกี่ยวกับสภาพ.....	8
ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ.....	8
แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ.....	15
ความหมายของการจัดการ.....	15
ความสำคัญของการจัดการ.....	15
ทฤษฎีการจัดการ.....	16
องค์ประกอบการบริหาร	19
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนันทนาการ.....	20
ความหมายของนันทนาการ.....	20
ความมุ่งหมายของนันทนาการ.....	21
ความสำคัญของนันทนาการ.....	23
ประโยชน์และคุณค่าของนันทนาการ.....	25
ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ.....	27
แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2555 – 2559).....	40
การจัดนันทนาการในสถานศึกษา.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 สถาบันการพลศึกษา.....	51
ประวัติสถาบันการพลศึกษา.....	51
กิจกรรมนันทนาการของสถาบันการพลศึกษา 17 วิทยาเขต.....	57
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	71
งานวิจัยต่างประเทศ.....	71
งานวิจัยในประเทศ.....	74
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	85
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	85
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	88
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	90
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	122
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	124
อภิปรายผล.....	127
ข้อเสนอแนะ.....	129
บรรณานุกรม.....	131
ภาคผนวก.....	138
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	139
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	147
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย.....	151

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
1	จำนวนนักศึกษาสถาบันการพลศึกษาจำแนกตามภูมิภาคและวิทยาเขต ปีการศึกษา 2555	57
2	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา จำแนกตามภูมิภาคและวิทยาเขต.....	87
3	จำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษาจำแนกตามวิทยาเขต และชั้นปี.....	87
4	จำนวนและร้อยละของนิสิต จำแนกตามตัวแปรเพศ วิทยาเขตและชั้นปี (n=400)...	94
5	จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา.....	95
	สถาบันการพลศึกษา ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามเพศ.....	95
6	จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามวิทยาเขต.....	96
7	จำนวนและร้อยละของ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามชั้นปี.....	98
8	จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนก ตามเพศ.....	100
9	จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนก ตามเพศ.....	101
10	จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามเพศ.....	102
11	จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตยะลา ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนก ตามเพศ.....	103
12	จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนก ตามชั้นปี.....	104

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามชั้นปี.....	106
14 จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามชั้นปี.....	108
15 จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตยะลา ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนก ตามชั้นปี.....	110
16 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา โดยรวมทุกด้าน (n=400)	111
17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านการจัดการ โดยรวมและรายข้อ (n=400).....	112
18 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านบุคลากร โดยรวมและรายข้อ (n=400).....	113
19 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมและรายข้อ (n=400).....	114
20 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมาย ความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปรเพศ.....	115
21 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม ตัวแปรเพศ	116
22 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปรวิทยาเขต.....	117

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

23	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนก ตามตัวแปรวิทยาเขต.....	119
24	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปรชั้นปี.....	120
25	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม ตัวแปรชั้นปี.....	121

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2	การเกิดความพอใจของบุคคล	9
3	องค์ประกอบของความพึงพอใจในการบริการ	14

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาไว้ว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและการจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้องมีกระบวนการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม และการสั่งสอนให้เกิดความเจริญงอกงามของบุคคล เพื่อสืบสานวัฒนธรรมของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 2) สำหรับกรมพลศึกษาได้จัดทำ (ร่าง) แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2555 – 2559) เสนอในการประชุมคณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2555 โดยกำหนดเป้าหมายให้สถานศึกษาร้อยละ 80 จัดให้มีการจัดการเรียนรู้ เรื่องการใช้เวลาว่างและนันทนาการ รวมทั้งจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการในชีวิตประจำวันแก่เด็ก เยาวชนและประชาชน เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดแนวทางพัฒนานันทนาการของชาติให้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกันทั่วประเทศ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และกำหนด ยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ซึ่งมุ่งหวังให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความเสมอภาค เป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ในยุทธศาสตร์ที่ 2 ให้การผลิตและการพัฒนาบุคลากรในการเป็นผู้นำและการจัด บริการนันทนาการ และยุทธศาสตร์ที่ 3 ให้พัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการ (สำนักงานรัฐสภา. 2555: 1 – 4)

นันทนาการเป็นปัจจัยพื้นฐานหนึ่งในการเสริมสร้างฐานรากของสังคมให้เข้มแข็งโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคน ครอบครัว ชุมชนและสังคม ให้เป็นแกนหลักของสังคมไทย มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพคนและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและรู้จักสามัคคี มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมเสริมสร้างเครือข่ายในชุมชนให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาชนบทและเมืองให้น่าอยู่ อีกทั้ง นันทนาการสามารถนำมาใช้กับการเสริมสร้างเศรษฐกิจ ทำให้ประเทศชาติพัฒนายั่งยืน (สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ. 2551: 4) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจกรรมนันทนาการมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของทุกคน ทั้งอดีต ปัจจุบันและอนาคต เพราะเป็นความต้องการของทุกชีวิต ซึ่งรัฐจะต้องจัดให้เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของทุกคน อันเป็นพื้นฐานที่ดีในการสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัว สังคมและเศรษฐกิจของบ้านเมืองโดยรวม (กรมพลศึกษา. 2539: 76)

สถาบัน การศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญหน่วยงาน หนึ่งของสังคม ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เยาวชนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนตามอัธยาศัยของบุคคลที่พึงกระทำได้ เพื่อให้เยาวชนได้พัฒนาและเข้าใจการเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย อารมณ์และสังคม และเพื่อให้มีโอกาส สามารถประกอบอาชีพและเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติต่อไป (สมบัติ

กาญจนกิจ. 2535: 127 – 137) การจัดนันทนาการในสถานศึกษา เป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญยิ่งที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาลักษณะนิสัยพึงประสงค์ของเยาวชน ช่วยให้เขาเหล่านั้นได้มีโอกาสเข้าใจ มีความรักและซาบซึ้งกับกิจกรรมเวลาว่าง รู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์โดยการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการอย่างมีจุดหมาย ส่งเสริมการสร้างลักษณะนิสัยและความเป็นพลเมืองที่ดีในอนาคต เสริมสร้างประสบการณ์และลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของนักศึกษา หรือเพื่อชดเชยให้แก่ นักศึกษาทั้งในด้านการออกกำลังกาย เพื่อความสนุกสนานรื่นเริงนอกเวลาเรียน หรือเป็นกิจกรรมพิเศษ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อพัฒนาจิตใจ ผู้เรียนให้มีคุณธรรม และจริยธรรม สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี ทำให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาทางร่างกายและจิตใจ การที่นักศึกษาจะประสบความสำเร็จ หรือมีความเจริญเติบโตได้มากน้อย หรือรวดเร็วต่างกัน ขึ้นอยู่กับการเข้าร่วมกิจกรรมเวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ของ นักศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องจัดกิจกรรมนันทนาการให้ครบถ้วนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นพบสิ่งที่เขาต้องการ และความถนัดตามธรรมชาติของตัวเองได้ เป็นอย่างดี ทำให้เขาสามารถพัฒนาตนเองไปในทางที่เหมาะสมและตรงตามที่ต้องการ (ชูชีพ เยาวพัฒน์. 2543: 48 – 49)

สถาบันการพลศึกษาเป็นสถาบันศึกษา แห่งหนึ่ง สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยมีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการออกเป็น วิทยาเขต 17 แห่ง มีสถานที่ตั้งใน 17 จังหวัด และมีโรงเรียนกีฬา 12 จังหวัด จัดการเรียนการสอน ทั้งใน ระดับอุดมศึกษาและมัธยมศึกษา มีภารกิจที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม โดยต้องดำเนินการตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2555 – 2559 จึงได้จัดให้มีกลุ่มกีฬาและนันทนาการ กองกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ สังกัดสำนักงานอธิการบดี มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดนันทนาการในสถานศึกษาให้กับนักศึกษาทุกวิทยาเขต โดยกำหนดแนวทางการจัดสถานักศึกษา องค์การนักศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาและการจัดสวัสดิการนักศึกษาในสถาบัน รวมทั้ง การจัดทำแผน โครงการในการให้บริการทางวิชาการด้านการพลศึกษา สุขศึกษา กีฬานันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬาและวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยในแต่ละปีการศึกษาจะมีนักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ อาทิเช่น โครงการพิธีการไหว้ครูประจำปี โครงการ 12 สิงหาคม โครงการวันปิยมหาราช โครงการประเพณีลอยกระทง โครงการ กีฬาสถาบันการพลศึกษาแห่งประเทศไทย (ปัจจุบัน พ.ศ. 2555 เป็นครั้งที่ 38) โครงการแข่งขันกีฬายาวใน ประจำปี การแข่งขันฟุตบอลและฟุตซอล ชาย – หญิง โครงการค่ายพักแรมนันทนาการ โครงการ อบรมผู้นำนันทนาการ การแข่งขัน กีฬาจักรยานมินิครอสคันทรี่ จัดโดยสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี พิธีไหว้ครูมวยไทย ครูกระบี่-กระบอง งานประเพณีเดิน – วิ่ง นมัสการครูบาศรีวิชัย – ดอยสุเทพ โครงการวิ่งมินิ (วิ่ง เพื่อสุขภาพ รอบคูเมืองระยะทาง 8 กิโลเมตร) จัดโดยสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่ โครงการความร่วมมือผู้ฝึกสอนกีฬาเนตบอลขั้นพื้นฐานระหว่างกรมพลศึกษากับสถาบันการพลศึกษา การอบรมเชิงปฏิบัติการการเดินแอโรบิคขั้นสูง การแข่งขันกีฬาเนตบอลนานาชาติ

(The International Netball Bangkok Super Cup) จัดโดยสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกรุงเทพมหานคร การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาทะเบิ้ลเทนนิส การแข่งขันกีฬานักเรียนจังหวัดสมุทรสาคร "สาครเกมส์" โครงการพลศึกษาอาสาสมัครใจพัฒนาป้าชายเลน ชมรมอาสาพัฒนา องค์การนักศึกษา จัดโดยสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตสมุทรสาคร เป็นต้น (สถาบันการพลศึกษา. 2555: ออนไลน์)

ด้วยเหตุที่ สถาบันการพลศึกษาทั้ง 17 วิทยาเขต มีสถานที่ตั้งอยู่ใน 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ จัดการศึกษาแบ่งเป็น 3 คณะวิชา ได้แก่ คณะศิลปศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มีนักศึกษาซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต จำนวนมากถึง 10,485 คน (กองวิชาการ สถาบันการพลศึกษา ปีการศึกษา 2555: ออนไลน์) ควรได้รับการจัดกิจกรรมนันทนาการที่ทำให้เกิดการพัฒนาและเข้าใจในการเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย อารมณ์และสังคม ในการนี้ ผู้วิจัยซึ่งทำงานในตำแหน่งนักพัฒนากีฬา ด้านนันทนาการ กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของสถาบันการพลศึกษา เพื่อผู้เกี่ยวข้องจะได้นำผลจากการวิจัยไปปรับปรุง แก้ไข พัฒนาและตอบสนองความต้องการเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษา เพื่อให้มีความเจริญงอกงามของบุคคล อันได้แก่ความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปรเพศ วิทยาเขตและชั้นปี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบสภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ซึ่งมีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาให้เกิดผลดี ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อที่ผู้เกี่ยวข้องจะได้นำผลจากการวิจัยไปปรับปรุง แก้ไข พัฒนาและตอบสนองความต้องการ การจัดกิจกรรมนันทนาการ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา นอกจากนี้ ยัง เป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าสำหรับ ผู้ที่ทำวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ประชากรที่ใช้ในกา รสัมภาษณ์ ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ จำนวน 1 คน รองอธิการบดีประจำวิทยาเขต จำนวน 17 คน ผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ประจำวิทยาเขต จำนวน 17 คน หัวหน้าสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา หัวหน้ากลุ่มกีฬาและนันทนาการ หัวหน้ากลุ่มกิจกรรมนักเรียนและนักศึกษาจำนวน 4 คน ของสถาบันการพลศึกษา ที่ดำรงตำแหน่งในปีการศึกษา 2555 รวมทั้งสิ้นจำนวน 39 คน (กองวิชาการ สถาบันการพลศึกษา ปีการศึกษา 2555: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ 1 คน รองอธิการบดีประจำวิทยาเขตและผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ประจำวิทยาเขต จำนวน 8 คน ได้มาจากการ กำหนดโควต้า (Quota) 4 ภูมิภาคๆ ละ 1 วิทยาเขตๆ ละ 2 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) วิทยาเขตที่มีนิสิตจำนวนมากที่สุด จำนวน 4 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตสุโขทัย วิทยาเขตสุพรรณบุรี วิทยาเขตมหาสารคามและวิทยาเขตยะลา หัวหน้าสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา หัวหน้ากลุ่มกีฬาและนันทนาการ หัวหน้ากลุ่มกิจกรรมนักเรียนและนักศึกษาจำนวน 4 คน ของสถาบันการพลศึกษา ที่ดำรงตำแหน่งในปีการศึกษา 2555 รวมจำนวน 13 คน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสอบถาม

ประชากรที่ใช้ในการ สอบถาม ได้แก่ นักศึกษา ระดับปริญญาตรีของสถาบันการพลศึกษา ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 10,485 คน (กองวิชาการ สถาบันการพลศึกษา ปีการศึกษา 2555: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสอบถาม ได้แก่ นักศึกษา ระดับปริญญาตรีของสถาบันการพลศึกษา จำนวน 17 วิทยาเขต ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2555 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยเทียบจากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan; 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 377 คน แต่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบและสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจำนวน 400 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากวิทยาเขตที่มีนิสิตจำนวนมากที่สุด ได้ 4 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตสุโขทัย วิทยาเขตสุพรรณบุรี วิทยาเขตมหาสารคามและวิทยาเขตยะลา กำหนดโควต้า (Quota) วิทยาเขตละ 100 คน และ 4 ชั้นปี ๆ ละ 25 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

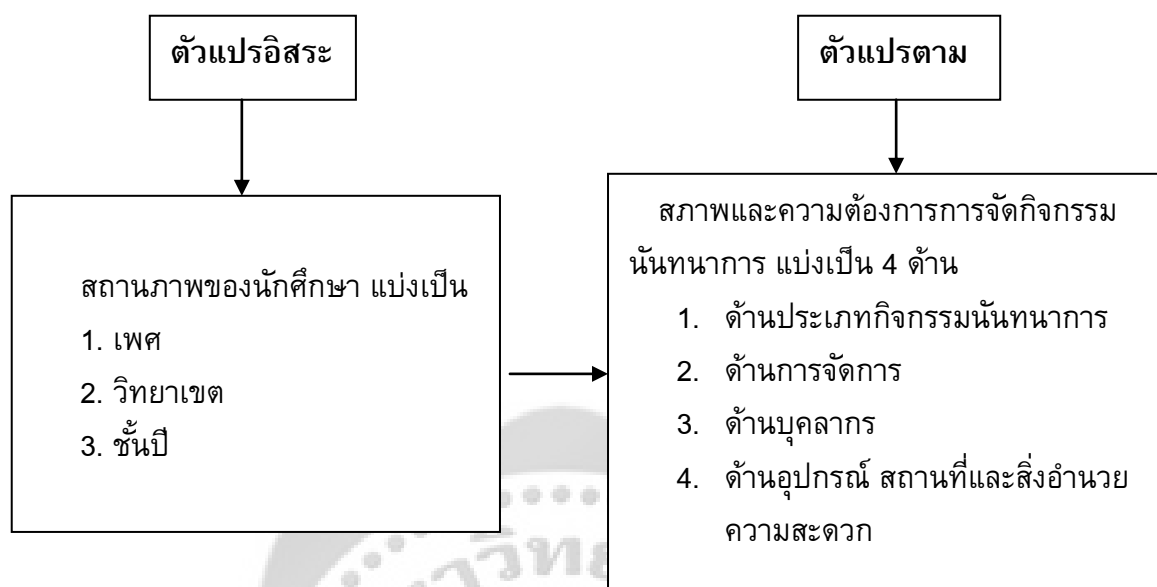
1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา แบ่งออกเป็น เพศ วิทยาเขตและชั้นปี

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร และด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพ หมายถึง ภาวะ หรือสิ่งที่ปรากฏที่เป็นอยู่จริงในการดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง งานวิจัยนี้ หมายถึง สภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา
2. ความต้องการ หมายถึง ความรู้สึกเฉพาะบุคคล ความปรารถนา ความประสงค์ หรือความเป็นไปได้ที่อยากให้เกิดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง งานวิจัยนี้ หมายถึง ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร และด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
3. การจัดกิจกรรมนันทนาการ หมายถึง การดำเนินการจัดกิจกรรมนันทนาการ ที่ผู้ปฏิบัติ หรือกระทำในเวลาว่างจากภารกิจประจำวัน ด้วยความสมัครใจและเป็นกิจกรรมที่ต้องไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและกฎหมายบ้านเมือง เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ก่อให้เกิดการพัฒนา หรือความเจริญงอกงามทางกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา งานวิจัยนี้ หมายถึง การจัดกิจกรรมนันทนาการในสถาบันการพลศึกษา เพื่อให้ให้นักศึกษาเข้าร่วม แบ่งออกเป็น 11 ประเภท ตามแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2555-2559) ได้แก่ ศิลปหัตถกรรม เกมและกีฬา การเต้นรำ การละคร งานอดิเรก การดนตรีและร้องเพลง กิจกรรมกลางแจ้ง/นอกเมือง วรรณกรรม (อ่าน ฟัง เขียน) กิจกรรมทางสังคม กิจกรรมพิเศษตามเทศกาลต่าง ๆ และการบริการอาสาสมัคร
5. สถาบันการพลศึกษา หมายถึง สถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่จัดการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา งานวิจัยนี้ หมายถึง สถาบันการพลศึกษา 17 วิทยาเขต ที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรี
6. นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา หมายถึง บุคคลที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2555 ของสถาบันการพลศึกษา 17 วิทยาเขต แบ่งเป็นดังนี้
 - 6.1 เพศ หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของบุคคล ได้แก่เพศชายและเพศหญิง
 - 6.2 วิทยาเขต หมายถึง สถานที่ตั้งของสถาบันการพลศึกษาทั้ง 17 จังหวัด แบ่งเป็น 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ งานวิจัยนี้ หมายถึง วิทยาเขตที่มีจำนวนนักศึกษามากที่สุดในแต่ละภูมิภาค ได้แก่ วิทยาเขตสุโขทัย วิทยาเขต สุพรรณบุรี วิทยาเขต มหาสารคามและวิทยาเขต ยะลา
 - 6.3 ชั้นปี หมายถึง ระดับชั้นเรียนของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา 17 จังหวัด แบ่งออกเป็น 4 ชั้นปี ได้แก่ ปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 (รวมถึงชั้นปีที่ 5-6)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกัน
2. นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่เรียนวิทยาเขตต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกัน
3. นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่เรียนชั้นปีต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสภาพและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
 - 1.1 ความหมายของสภาพ
 - 1.2 ความหมายเกี่ยวกับความต้องการ
 - 1.3 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
 - ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow)
 - ทฤษฎีแรงจูงใจของแมคไกร์
 - ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg)
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ
 - 2.1 ความหมายของการจัดการ
 - 2.2 ความสำคัญของการจัดการ
 - 2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ
 - 2.4 องค์ประกอบการบริหาร
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดนันทนาการ
 - 3.1 ความหมายของนันทนาการ
 - 3.2 ความมุ่งหมายของนันทนาการ
 - 3.3 ความสำคัญของกิจกรรมนันทนาการ
 - 3.4 ประโยชน์และคุณค่าของนันทนาการ
 - 3.5 ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ
 - 3.6 แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2555 – 2559)
 - 3.7 การจัดนันทนาการในสถานศึกษา
4. ประวัติสถาบันการพลศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

แนวความคิดเกี่ยวกับสภาพและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

ความหมายของสภาพ

สภาพ ตามความหมายในพจนานุกรม หมายถึง ความเป็นเองตามธรรมดา หรือธรรมชาติ เช่น สภาพความเป็นอยู่ สภาพดินฟ้า อากาศ ลักษณะในตัวเองและภาวะธรรมชาติ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2542: 1123)

ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

1. ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow)

มนุษย์มีความต้องการตามธรรมชาติ ถ้าได้บรรลุความต้องการตามประสงค์ก็จะนิยมชมชื่น เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและมานะพยายามที่จะทำประโยชน์ต่อไป เพราะความต้องการเป็น แรงจูงใจ (Motive) ให้เกิดพฤติกรรมแห่งการกระทำ หากผิดหวัง หรือไม่สมปรารถนาก็เกิดความขัดเคือง หดความมั่นใจ ท้อถอยและเป็นผู้แพ้ สิ่งเหล่านี้เป็นความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์

มาสโลว์ (Maslow) ได้จัดลำดับขั้นความต้องการมนุษย์ (Hierarchy of needs) ไว้ 5 ลำดับ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์; และคณะ. 2542: 411-412) ดังนี้

1. ความต้องการของร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อความอยู่รอด เช่น อาหาร น้ำ ความอบอุ่น ที่อยู่อาศัยและการนอน การพักผ่อน มาสโลว์ได้กำหนดว่าความต้องการเหล่านี้ได้รับการตอบสนองไปยังระดับที่มีความจำเป็นเพื่อให้ชีวิตอยู่รอดและความต้องการอื่นจะกระตุ้นบุคคลต่อไป

2. ความต้องการความมั่นคงหรือความปลอดภัย (Security of safety needs) ความต้องการเหล่านี้เป็นความต้องการที่จะเป็นอิสระจากอันตรายทางกายและความกลัวต่อการสูญเสียงาน ทรัพย์สิน อาหาร หรือที่อยู่อาศัย

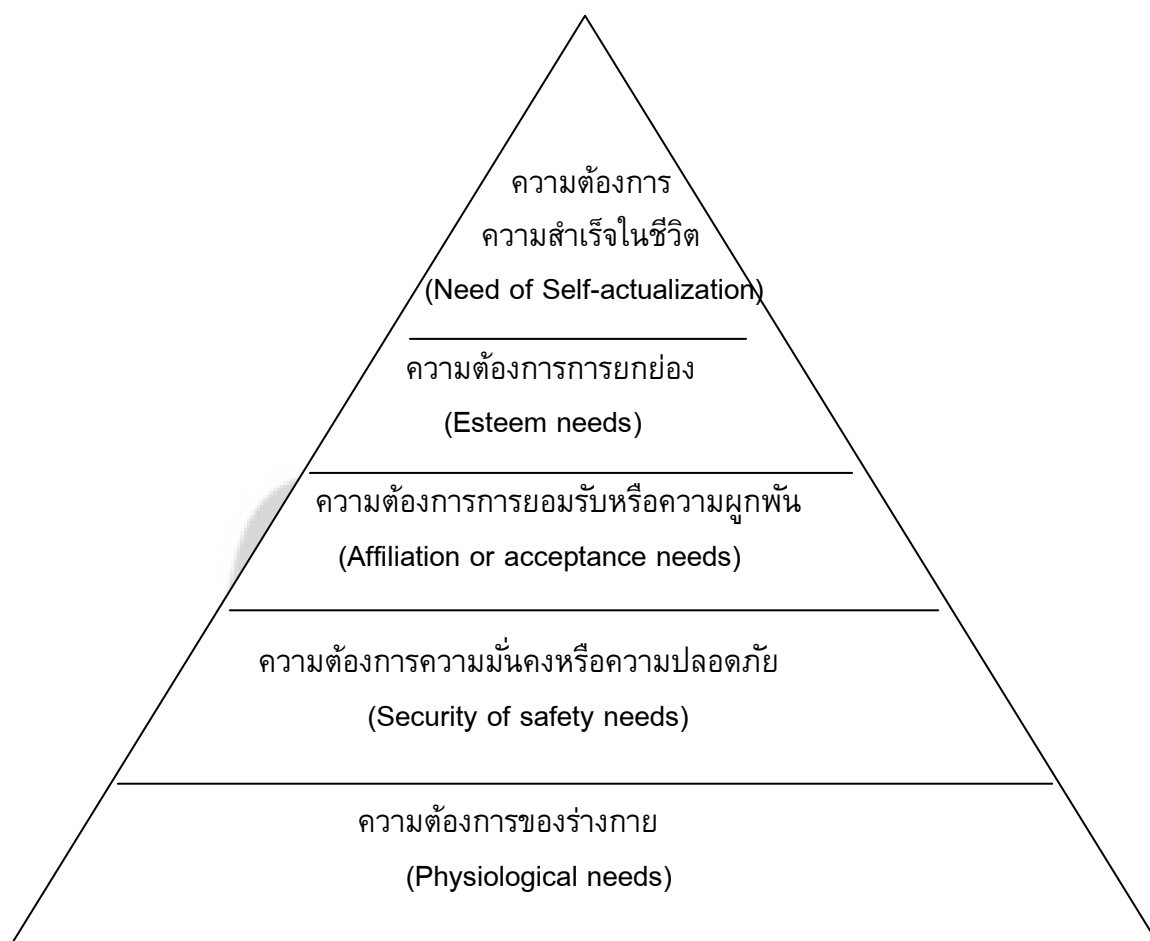
3. ความต้องการการยอมรับหรือความผูกพัน (Affiliation or acceptance needs) เนื่องจากบุคคลอยู่ในสังคมย่อมต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น

4. ความต้องการการยกย่อง (Esteem needs) ตามทฤษฎีมาสโลว์ เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการการยอมรับแล้ว จะต้องการการยกย่องจากตัวเองและจากบุคคลอื่น ความต้องการนี้ได้แก่ความพึงพอใจในอำนาจ (Power) ความภาคภูมิใจ (Prestige) สถานะ (Status) และความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence)

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Need of self-actualization) มาสโลว์คำนึงว่าความต้องการในระดับสูงสุดเป็นความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตเพื่อที่จะพัฒนาศักยภาพ และบรรลุความสำเร็จในสิ่งใดสิ่งหนึ่งในระดับสูงสุด

ซึ่งสามารถสรุปเป็นภาพความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ได้ดังภาพประกอบ 2

ลำดับขั้นความต้องการตามทฤษฎีมาสโลว์

ภาพประกอบ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

ที่มา : ศิริวรรณ เสรีรัตน์; และคณะ. (2542). พฤติกรรมองค์การ. หน้า 412.

2. ทฤษฎีความต้องการของอัลเดอร์เฟอร์

ทฤษฎีความต้องการของอัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer modified hierarchy theory) เป็นผู้คิดทฤษฎีความต้องการนี้ในค.ศ. 1972 หรือทฤษฎี อี อาร์ จี (ERG: Existence Relatedness-Growth Theory) ที่สนับสนุนทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ Maslow เข้าปรับเปลี่ยนให้เข้าใจง่ายขึ้นจาก 5 ขั้นของมาสโลว์เหลือเพียง 3 ลำดับขั้นเป็นทฤษฎี อี อาร์ จี ของอัลเดอร์เฟอร์ (ERG Theory Alderfer) หลุย จาปาเทศ (2533: 40-41) ได้เสนอแนะรายละเอียดของทฤษฎี ดังนี้

1. ความต้องการอยู่รอด (Existence needs) คือ ความต้องการพื้นฐานเพื่อประทังชีวิต

ของคน เพื่อการอยู่ได้ หรือเพื่อการอยู่รอด ความต้องการข้อนี้ได้รวมเอาความต้องการขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 ของมาสโลว์เข้าไว้ นั่นคือ ความต้องการทางร่างกายและความต้องการความปลอดภัย

2. ความต้องการมีสัมพันธภาพ (Relatedness needs) คือ ความต้องการที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลรอบๆ ตัวและบุคคลในสังคม ความต้องการตรงกับขั้นที่ 3 ของมาสโลว์ ซึ่งเรียกว่าความต้องการทางสังคมของอัลเดอร์เฟอร์ (Social needs Alderfer) ได้ให้ความสำคัญ ความต้องการข้อนี้มากเพราะถือว่า มนุษย์จะอยู่ได้มิใช่ความต้องการพื้นฐานเท่านั้น แต่ต้องการรวมตัวอยู่ด้วยกันเป็นกลุ่ม หรือหมู่หนึ่งที่มีความจำเป็น

3. ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth needs) คือ ความต้องการเพื่อความเจริญก้าวหน้าเป็นความต้องการสูงสุดของคน ซึ่งเขาได้รวมเอาขั้นที่ 4 และขั้นที่ 5 ของความต้องการตามลำดับของมาสโลว์เข้าด้วยกัน ความต้องการขั้นนี้จะบ่งบอกถึงความสูงสุดของชีวิตของมนุษยชาตินั่นเอง

3. ทฤษฎีแรงจูงใจของแม็คไกวร์

แม็คไกวร์ (McGuire) ได้พัฒนาระบบการจำแนกประเภทของแรงจูงใจที่มีลักษณะชี้เฉพาะมากกว่าของมาสโลว์ ได้แก่ แรงจูงใจทางด้านจิตวิทยา มีดังนี้ (Hawkins; Best; & Coney. 1998. 369 - 372)

1. ความต้องการความสอดคล้องกัน (Need for consistency) เป็นความต้องการ ที่ต้องการให้ทุกด้านทุกส่วนของตนเองสอดคล้องกลมกลืนซึ่งกันและกัน ได้แก่ ทศนคติ พฤติกรรมที่แสดงออกต่างๆ ความคิดเห็น ภาพลักษณ์เกี่ยวกับตนเอง (Self - images) และความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่างๆ ดังกล่าวนี้อาจต้องไม่เกิดความขัดแย้งกัน

2. ความต้องการทราบเหตุผลเป็นที่มาของสิ่งต่างๆ (Need to attribute causation) เป็นความต้องการทราบสิ่งที่เป็นสาเหตุที่ทำให้สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นและสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นจะเกิดผลในทางที่ดีหรือไม่ดีกับตัวเอง หรือสิ่งอื่น

ความต้องการทราบสาเหตุเพื่อนำไปวินิจฉัยในสิ่งต่างๆ ทำให้เกิดทฤษฎีขึ้นมาทฤษฎีหนึ่งเรียกว่า ทฤษฎีการอ้างเหตุผล (Attribution theory)

3. ความต้องการความสามารถจำแนกสิ่งต่างๆ ได้ (Need to categorize) เป็นความต้องการความสามารถจำแนกจัดองค์ประกอบข้อมูลและประสบการณ์ให้มีความหมายที่เข้าใจได้และสามารถนำมาใช้ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งได้ ความสามารถเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นและเก็บไว้ในสมอง ซึ่งสามารถเรียกนำมาใช้โดยผ่านกระบวนการข้อมูลดังกล่าวมาแล้ว

4. ความต้องการที่สามารถบอกความหมายโดยนัยได้ (Need for cues) แรงจูงใจนี้จะสะท้อนออกมาในรูปของความต้องการที่จะสามารถสังเกตเห็นสิ่งบอกเหตุ หรือสัญลักษณ์ต่างๆ ในอันที่จะทำให้บอกความหมายโดยนัยว่า เรามีความคิดหรือความรู้สึกอย่างไร ความประทับใจ (Impressions) ความรู้สึกต่างๆ (Feelings) และทัศนคติ (Attitudes) สิ่งเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นมาภายใน

จิตใจ โดยการมองพฤติกรรมของตัวเอง และมองพฤติกรรมของผู้อื่น และสรุปเป็นความหมาย โดยนัย (Drawing inferences) เพื่อแสดงความคิดและความรู้สึก

5. ความต้องการมีอิสรภาพ (Need for independence) หรือการปกครองตนเอง (Self-government) เป็นคุณลักษณะของวัฒนธรรมของชาวอเมริกา แต่ดูเหมือนเป็นลักษณะส่วนบุคคลที่ทุกชาติ ทุกภาษาและทุกวัฒนธรรมมีความต้องการนี้ เพียงแต่จะแตกต่างกันเฉพาะระดับของความมีอิสรภาพเท่านั้น คนชาวอเมริกาได้รับการฝึกอบรมสั่งสอนถ่ายทอดกันมาว่า ความมีอิสรภาพเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกคนจะแสดงออกเพื่อสนองความต้องการนี้ด้วย สำหรับคนไทยแม้ว่ามีความต้องการอิสรภาพแต่วัฒนธรรมไทยและความเชื่อบางอย่างที่ได้รับการถ่ายทอดสั่งสอนกันมา จึงทำให้ระดับความต้องการในข้อนี้ลดลง

6. ความต้องการสิ่งแปลกใหม่ (Need for novelty) เป็นความต้องการของทุกคนที่จะแสวงหาความแปลกใหม่เพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจและซ้ำซากซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้นักการตลาดเรียกพฤติกรรมเพื่อแสวงหาความหลากหลาย (Variety-seeking behavior) ความต้องการในสิ่งแปลกใหม่จะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา นั่นคือ เมื่อไรก็ตามที่บุคคลอยู่ในสภาพแวดล้อมที่คงที่ เหมือนเดิมนานๆ ก็จะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายและอยากเปลี่ยนแปลงบรรยากาศบ้างเพื่อสนองความต้องการในสิ่งแปลกใหม่

7. ความต้องการแสดงตนเองให้ประจักษ์ (Need for self-expression) แรงจูงใจนี้เกี่ยวข้องกับความต้องการแสดงความเป็นตนเองให้ผู้อื่นได้รับรู้ซึ่งจะออกมาในรูปการกระทำบางอย่างที่สะท้อนให้เห็นความต้องการ ความเป็นตนเอง และความต้องการที่จะเป็น

8. ความต้องการเพื่อป้องกันตัวเอง (Need for ego-defense) ความต้องการเพื่อปกป้องคุ้มครองตนเองเป็นแรงจูงใจที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง เมื่อไรก็ตามที่บุคคลถูกคุกคามภาพลักษณ์ของตนเองจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลนั้นป้องกันภาพลักษณ์ของตนเอง (Self-image หรือ Self-concept) ด้วยการแสดงพฤติกรรมและทัศนคติบางอย่างเพื่อป้องกันตัวเอง

9. ความต้องการได้รับการเสริมแรง (Need for reinforcement) บุคคลที่ได้รับแรงกระตุ้นให้กระทำบางสิ่งบางอย่างบ่อยๆ ด้วยเหตุผล เนื่องจากได้รับความพึงพอใจอันเป็นรางวัล (Reward) ในการกระทำนั้น

10. ความต้องการความรักความผูกพัน (Need for affiliation) เป็นความต้องการของบุคคลที่ปรารถนาอยากจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างความรักความผูกพันให้เกิดขึ้นกับผู้อื่นที่เป็นสมาชิกกลุ่มสมาชิกมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของคนโดยส่วนใหญ่

11. ความต้องการยึดถือบุคคลอื่นที่ชื่นชอบเป็นตัวแบบ (Need for modeling) ความต้องการลักษณะนี้สะท้อนให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่างๆ ไปตามรูปแบบของบุคคลอื่นที่ตนเองชื่นชอบ จึงเป็นแรงจูงใจให้ตนเองประพฤติปฏิบัติตาม เด็กๆ จะเรียนรู้รูปแบบความต้องการของพ่อแม่เป็นสำคัญ การยึดถือผู้อื่นเป็นต้นแบบเป็นวิธีการปรับตัวตนเองเพื่อให้สามารถเข้ากันได้กับผู้อื่น ซึ่งจะเกิดขึ้นภายในกลุ่มอ้างอิง (Reference groups)

4. ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮอริชเบอร์ก (Herzberg)

ผู้คิดค้นทฤษฎีนี้ คือ เฮอริชเบอร์ก; และคณะ (จรรยา โพลดำ. 2544: 22-23; อ้างอิงจาก Herzberg; and others. 1959: 45-49) เป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในองค์การบริหารรู้จักกันในนามทฤษฎีการจูงใจ-คำจุน (The Motivation - Hygiene Theory) เฮอริชเบอร์กและคณะพบว่าความต้องการทางด้านงานของบุคคลสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

กลุ่มแรก คือปัจจัยแรงจูงใจ (Motivator factors) มีความสัมพันธ์โดยตรงกับแรงจูงใจภายในที่เกิดจากงานที่ทำ (Job content) เช่น ความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือ ฯลฯ ปัจจัยจูงใจทำให้บุคคลเกิดความชื่นชอบ ยินดีในผลงานและความสามารถของตนเอง ถ้าตอบสนองปัจจัยเหล่านี้ของผู้ปฏิบัติงานแล้ว จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดแรงจูงใจตั้งใจในการทำงานจนสุดความสามารถและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของงานได้ ปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่

1. ความสำเร็จของคนทำงาน (Achievement) หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานได้สำเร็จสิ้นและประสบผลสำเร็จอย่างดี ความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆ
2. การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน กลุ่มเพื่อนและบุคคลอื่นโดยทั่วไป ซึ่งการยอมรับนับถือนี้บางครั้งอาจจะแสดงออกในรูปของการยกย่องชมเชย
3. ลักษณะงาน (Work itself) หมายถึง ความรู้สึกที่ดีและไม่ดีต่อลักษณะงาน ว่างานนั้นเป็นงานที่จำเจ น่าเบื่อหน่าย ทำทลายความสามารถ ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์หรือเป็นงานที่ยากง่าย
4. ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบอย่างเต็มที่
5. ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน (Advancement) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในสถานะหรือตำแหน่งของบุคคลในองค์การ แต่ในกรณีที่บุคคลย้ายตำแหน่งจากแผนกหนึ่งไปยังอีกแผนกหนึ่งขององค์การ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงสถานะ ถือเป็นการเพิ่มโอกาสให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น เรียกได้ว่าเป็นการเพิ่มความรับผิดชอบ แต่ไม่ใช่ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานอย่างแท้จริง

กลุ่มที่สอง คือ ปัจจัยคำจุน (Hygiene factor) มีความสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อมภายนอกของงาน (Job context) เป็นปัจจัยที่ลดความไม่พอใจในงานอันจะทำให้คนทำงานได้เป็นปกติในองค์การเป็นเวลานาน ปัจจัยเหล่านี้ไม่ถือว่าเป็นสิ่งจูงใจให้คนทำงานมากขึ้นแต่มีส่วนช่วยให้การทำงานสุขสบายมากขึ้น ป้องกันมิให้คนผละออกจากงาน ถ้าปัจจัยนี้ไม่มีงานหรือจัดไว้ไม่ดีจะทำให้ขวัญของคนทำงานไม่ดี (Herzberg. 1959: 98) ปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่

1. เงินเดือน (Salary) หมายถึง ความพึงพอใจในเงินเดือน ความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจต่อเงินเดือนที่เพิ่มขึ้น

2. โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต (Possibility of growth) นอกจากจะหมายถึง โอกาสที่บุคคลได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งภายในหน่วยงานหรือองค์กรแล้วยังหมายถึงการที่ บุคคลมีโอกาพัฒนาทักษะและได้รับสิ่งใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนทักษะที่จะเอื้อต่อวิชาชีพของเขา

3. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา (Interpersonal relation : Supervisor) หมายถึงการ พบปะสนทนา ความเป็นมิตร การเรียนรู้จากผู้บังคับบัญชา การช่วยเหลือเกื้อกูลจากผู้บังคับบัญชา ความซื่อสัตย์ ความเต็มใจรับฟังข้อเสนอแนะจากลูกน้อง ความเชื่อถือไว้วางใจลูกน้องของ ผู้บังคับบัญชา

4. ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (Interpersonal relation : Peers) หมายถึง การพบปะ สนทนา ความเป็นมิตร การเรียนรู้จากเพื่อนในกลุ่ม และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

5. ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา (Interpersonal relation : Subordinates) หมายถึง การพบปะสนทนา และปฏิสัมพันธ์ในการทำงาน ที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

6. สถานะของอาชีพ (Status) หมายถึง องค์ประกอบของสถานะอาชีพ ที่ทำให้บุคคลรู้สึก ต่อกงาน เช่น การมีรถประจำตำแหน่ง การมีอภิสิทธิ์ต่างๆ

7. นโยบายและการบริหารงาน (Company policy and administration) หมายถึง การ จัดการและการบริหารงานขององค์กร การให้อำนาจแก่บุคคลในการให้เขาดำเนินงานได้สำเร็จ รวมทั้ง การติดต่อสื่อสารในองค์กร เช่น การที่บุคคลจะต้องทราบว่าเข้าทำงานให้ใคร นั่นคือ นโยบายขององค์กรต้องแน่ชัดเพื่อให้บุคคลดำเนินงานได้ถูกต้อง

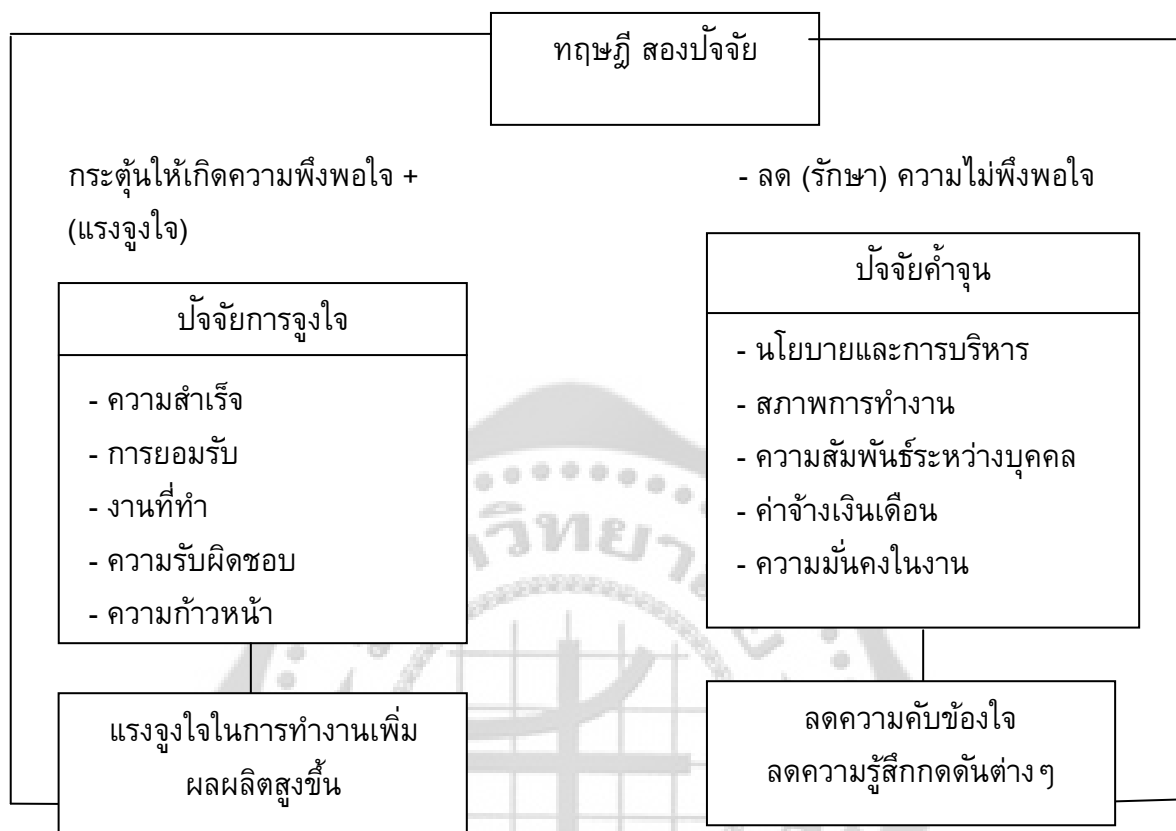
8. สภาพการทำงาน (Working condition) หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่จะ อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น แสง เสียง อากาศ เครื่องมือ อุปกรณ์ และอื่นๆ รวมทั้ง ปริมาณงานที่รับผิดชอบ

9. ความเป็นอยู่ส่วนตัว (Factor in personal life) หมายถึง สถานการณ์หรือลักษณะบาง ประการของงานที่ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว ทำให้บุคคลมีความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งต่อ งานของเขา เช่น ถ้าองค์กรต้องการให้บุคคลย้ายที่ทำงานใหม่ อาจจะไกลและทำให้ครอบครัวต้อง ลำบาก เป็นต้น

10. ความมั่นคงในงาน (Job security) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงใน งานความมั่นคงขององค์กร

11. การปกครองบังคับบัญชา (Supervisor : Technical) หมายถึง ความรู้ความสามารถ ของผู้บังคับบัญชาในการดำเนินงาน ความยุติธรรมในการบริหารงาน ตลอดจนความเต็มใจหรือเต็ม ใจของผู้บังคับบัญชาในการให้คำแนะนำ หรือมอบหมายความรับผิดชอบต่างๆ ให้แก่ลูกน้อง ตารางแนวความคิดตามทฤษฎีสองปัจจัยของเฮอริซเบิร์ก สรุปเป็นตารางดังภาพประกอบ 3

ทฤษฎี สองปัจจัย

ภาพประกอบ 3 แสดงแนวความคิดตามทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก

ที่มา : นฤมล มงคลแท้. (2550). การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการสำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน. หน้า 16.

สรุปได้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีพของมนุษย์ ถ้ามนุษย์ไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการของแต่ละบุคคลจะเกิดความรู้สึกผิดหวัง หรือไม่สมปรารถนา ทำให้เกิดความขัดเคือง หดความมั่นใจ ท้อถอยและเป็นผู้แพ้ ในทางตรงกันข้าม ถ้ามนุษย์ได้รับการตอบสนองตามความต้องการของแต่ละบุคคลจะทำให้เกิดการพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ

ความหมายของการจัดการ

โรบบินส์ (Robbins. 2550: 2) ได้ให้ความหมายของ การจัดการ (Management) คือ สิ่งที่ผู้จัดการ หรือผู้บริหารต้องปฏิบัติซึ่งเกี่ยวข้องกับการประสานงานและการดูแลงาน และกิจกรรมต่างๆ ของผู้อื่น เพื่อให้งานและกิจการเหล่านั้นสำเร็จลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การประสานงานและดูแลงานของผู้อื่น จึงเป็นข้อแตกต่างที่ แยกแยะผู้บริหารออกจากผู้ที่มิได้เป็นผู้บริหารที่รับผิดชอบงานเฉพาะของตนเอง

สมคิด บางโม (2545: 59) ให้ความหมายของการจัดการว่า การจัดการ หมายถึง ศิลปะในการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ ขององค์กรและนอกองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการมีหลักการดำเนินงาน ดังนี้

1. การจัดการเป็นศิลปะในการใช้คนทำงาน
2. การจัดการต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐาน คือ คน เงินและวัสดุอุปกรณ์
3. การจัดการเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล

บรรยงค์ โตจินดา (2545: 34) ได้ให้ความหมายของ การจัดการ หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้บุคคลในองค์กรได้ปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งในการดำเนินการนั้นอาจจะต้องดำเนินการหลายอย่าง เช่น การวางแผนงาน การจัดองค์การ การจัดบุคคล การอำนวยการ การมอบหมายงาน การประสานงาน การควบคุมงาน เป็นต้น

นิรมล กิติกุล (2546: 1) ให้ความหมายของการจัดการว่า หมายถึง ระบบการจัดการของผู้บริหารที่ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนต่างๆ โดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่ให้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์สูงสุด

ความสำคัญของการจัดการ

พยอม วงศ์สารศรี (2542: 38) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการไว้ ดังนี้

1. การจัดการเป็นสมองขององค์กร การที่องค์กรจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรได้ ย่อมมีกระบวนการจัดการที่ดี อาทิเช่น มีการวางแผนการตัดสินใจ โดยผ่านการกลั่นกรองจากฝ่ายจัดการที่พิจารณาข้อมูลต่างๆ อย่างมีดุลยพินิจ ใช้สติปัญญาพิจารณาผลกระทบต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อองค์กรนั้น

2. การจัดการเป็นการใช้เทคนิควิธีการที่ทำให้สมาชิกในองค์กรเกิดจิตสำนึกในการร่วมกันปฏิบัติงาน มีความตั้งใจ เต็มใจให้องค์กรประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพราะมีกระบวนการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน

3. การจัดการเป็นการกำหนดขอบเขตการทำงานของสมาชิกในองค์กร ไม่ให้ทำงานซ้ำซ้อนกันทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความราบรื่น รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

4. การจัดการเป็นการแสวงหาวิธีการที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงานให้องค์กรเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุด

ทฤษฎีการจัดการ

วิช สกวนวงศ์วาน (2550: 16-24 อ้างอิงจาก Management. Stephen P. Robbins, Mary Coulter, ninth edition. 2007) รวบรวมทฤษฎีการจัดการที่มีการพัฒนาการมาตามลำดับ เป็นการสะท้อนถึงการปฏิบัติของผู้บริหารในแต่ละกลุ่มทฤษฎี ซึ่งแบ่งได้เป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

1. หลักการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific management)

เฟรดเดอริก วินส์โลว์ เทเลอร์ (Frederick Winslow Taylor) ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ โดยใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ ในการกำหนดวิธีการทำงานเพื่อเพิ่มปริมาณการผลิต

1.1 ทฤษฎีการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ เน้นการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อกำหนดวิธีที่ดีที่สุด (One best way) ในการทำงาน การใช้คนให้เหมาะสมกับงานและเหมาะสมกับเครื่องมือเครื่องใช้ การกำหนดมาตรฐานของวิธีปฏิบัติงาน รวมทั้งการจูงใจในรูปตัวเงินแก่พนักงาน

หลักการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ของเทเลอร์ มี 4 ประการ ได้แก่

- 1) นำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาใช้กับงานของพนักงานแต่ละคนแทนการใช้วิธีการแบบเดิม
- 2) ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ในการคัดเลือก ฝึกอบรม สอนงานและพัฒนาทักษะของพนักงาน
- 3) ผู้บริหารต้องร่วมมือร่วมใจกับพนักงานเพื่อให้สามารถใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์กับการทำงานอย่างจริงจัง
- 4) มีการแบ่งงานและความรับผิดชอบอย่างเท่าเทียมกันระหว่างผู้บริหารกับพนักงาน ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบงานทั้งหมดในส่วนที่เหนือกว่าความสามารถของพนักงาน

1.2 ทฤษฎีการบริหารงานทั่วไป (General administrative theory)

นักคิดคนสำคัญในกลุ่มการบริหารงานทั่วไป (General administrative) เป็นคนงาน 2 คน ได้แก่ เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) และแมกซ์ เว็บบอร์ (Max Webber)

เฮนรี ฟาโยล ผู้เสนอว่า หน้าที่ของผู้บริหารประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling) หรือ (POCCC) ส่วนฟาโยล เป็นอดีตผู้บริหารสูงในธุรกิจเหมืองถ่านหินขนาดใหญ่ในฝรั่งเศส เขาเชื่อว่าการทำงานในหน้าที่ของผู้บริหารจะล้น ภาระเฉพาะแตกต่างจากหน้าที่อื่นๆ ในองค์กร เช่น งานบัญชี การเงิน หรือการผลิต การบริหาร หรือการจัดการ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติเหมือนกันในทุกประเภท หรือทุกรูปแบบขององค์กร แม้กระทั่งในองค์กรขนาดเล็ก เช่น ครอบครัว เป็นต้น

ฟาโยล ได้เขียนหนังสือเสนอหลักการ 14 ข้อ (14 Principles of management) จากประสบการณ์ของเขาเอง หลักการบริหารทั้ง 14 ข้อนี้ ส่วนใหญ่ยังคงเป็นที่ยอมรับและปฏิบัติกันมาจนปัจจุบันนี้ มีดังต่อไปนี้

1. การแบ่งงาน ผู้บริหารควรจัดให้พนักงานทำงานเฉพาะอย่างตามความถนัดเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ เพิ่มประสิทธิภาพของพนักงาน
2. อำนาจหน้าที่ ผู้บริหารให้อำนาจในการตัดสินใจแก่ผู้บังคับบัญชาให้สอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ใต้บังคับบัญชา
3. ระเบียบวินัย พนักงานจะต้องเชื่อฟังและเคารรพกฎ ระเบียบขององค์กร
4. เอกภาพในการบังคับบัญชา พนักงานแต่ละคนต้องรับฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา ลำดับถัดจากตนเพียงคนเดียว
5. เอกภาพในการอำนวยการ ในทุกองค์การจะมีแผนงานหลักที่จะชี้นำการทำงานของผู้บริหารและพนักงานในทิศทางเดียวกัน
6. ผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ควรต้องสำคัญกว่าคนส่วนน้อย ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ขององค์กรโดยรวมมากกว่าผลประโยชน์ของพนักงานบางคน หรือบางกลุ่ม
7. การให้ผลตอบแทน พนักงานต้องได้รับค่าจ้างอย่างเป็นธรรม
8. การรวมอำนาจ ผู้ใต้บังคับบัญชา ควรมีส่วนในการตัดสินใจตามความเหมาะสม นั่นคือองค์การควรมีการรวมอำนาจ หรือกระจายอำนาจมากน้อยตามความเหมาะสม
9. สายการบังคับบัญชา องค์การทั้งหลายควรจัดให้มีลำดับชั้นสายการบังคับบัญชาอย่างเหมาะสม
10. การจัดลำดับการทำงาน การจัดการทำงานของพนักงาน เครื่องจักร หรือวัตถุตีความประสานกันเป็นลำดับขั้นตอนอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การ
11. ความเสมอภาค ผู้บริหารควรให้ความเมตตาและความเป็นธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
12. ความมั่นคงในงาน ผู้บริหารมีแผนงานและหลักงานและหลักเกณฑ์ในการบรรจุ แต่งตั้งและเลื่อนตำแหน่งหน้าที่ของพนักงานให้ก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ
13. ความคิดริเริ่ม ผู้บริหารควรให้ออกาสพนักงานได้แสดงความคิดเห็นและความริเริ่ม เพื่อผลงานที่ดีขึ้น
14. ความสามัคคี ผู้บริหารส่งเสริมให้พนักงานมีจิตสำนึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีความสามัคคี ประองตอง มีเอกภาพเป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อให้เกิดพลัง

แม็ก เว็บเบอร์ (Max Webber) ผู้คิดในกลุ่มบริหารงานทั่วไป General administrative เช่นเดียวกับ ฟาโยล เป็นผู้พัฒนาหลักการจัดการที่เน้นโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ที่เรียก “หลักราชการ” (Bureaucracy) ที่เน้นการแบ่งงาน กำหนดสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีกฎระเบียบละเอียดและไม่เน้นความสัมพันธ์แบบส่วนตัว รวมทั้งให้ความสำคัญกับการยึดหลักคุณธรรม (Merit) ในการเลือกและประเมินผลงานพนักงาน หลักการแบบราชการของแม็ก เว็บเบอร์ เหมาะสมที่จะใช้ในองค์กรขนาดใหญ่ แต่อาจไม่เหมาะสมสำหรับองค์กรขนาดเล็กที่จำเป็นต้องมีความคล่องตัว

ต่อการตอบสนองความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

1.3 ทฤษฎีการใช้การคำนวณ (Quantitative approach)

เป็นการนำเทคนิคทางคณิตศาสตร์มาพัฒนาการตัดสินใจอาจเรียกว่า การจัดการศึกษาวิจัย (Operation research) หรือการจัดการแนววิทยาศาสตร์ (Management science) มีจุดเริ่มต้นจากการนำคณิตศาสตร์มาช่วยคำนวณการยิงอาวุธในช่วงสงครามโลก ครั้งที่ 2 เมื่อสงครามโลกยุติจึงแพร่หลายเข้ามาในธุรกิจ เช่น การใช้สถิติมาประยุกต์ในงานธุรกิจ (Optimization Model Computer Linear-Program Mini Critical-Path Analysis) เป็นต้น

1.4 ทฤษฎีการจัดการพฤติกรรมของมนุษย์ (Organizational behavior)

เป็นการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลในการทำงานจึงเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญแก่ตัวคนหรือพนักงานมากขึ้น ในยุคแรกของการคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 จนถึงต้นศตวรรษที่ 19 ต่อเนื่องถึงต้นศตวรรษที่ 20 มีผู้เสนอแนวคิดในกลุ่มนี้ที่ความเด่นอยู่ 4 คน ได้แก่ โรเบิร์ต โอเวน (Robert Owen) ฮิวโก (Hugo Munsterbery) แมรี พาร์คเกอร์ ฟอลเลต (Mary Parker Follett) และเชสเตอร์ บาร์นาร์ด (Chester Barnard) ทั้ง 4 คนนี้มีความคิดและผลงานเน้นแง่มุมแตกต่างกันแต่ทั้ง 4 คนมีความเห็นพ้องกันว่า “คน” เป็นสินทรัพย์ที่มีความสำคัญที่สุดในโลกองค์กร แนวคิดนี้จึงนำมาสู่แนวปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับคนในองค์กรหลายประการ เช่น วิธีการเลือกสรรพนักงาน โปรแกรมการจูงใจ การทำงาน หมู่คณะ เป็นต้น ตั้งแต่ 4 คนมีจุดเน้นที่ต่างกัน ดังนี้

1. โรเบิร์ต โอเวน (Robert Owen) เน้นการปรับปรุงสภาพการทำงานสนับสนุนการลงทุนในตัวเอง
2. ฮิวโก มอนสเตอร์เบอร์รี่ (Hugo Munsterbery) ให้ความสำคัญกับเรื่องจิตวิทยาในการเลือกพนักงาน การฝึกอบรมการจูงใจ
3. แมรี พาร์คเกอร์ ฟอลเลต (Mary Parker Follett) ให้ความสำคัญกับคนและกลุ่มคนต่อความสำเร็จขององค์กรผู้บริหารต้องไม่ใช้อำนาจบังคับ แต่ควรจูงใจและอย่างมีจรรยาบรรณ
4. เชสเตอร์ เบิร์นาร์ด (Chester Barnard) เน้นความร่วมมือระหว่างผู้บริหารกับพนักงาน การสื่อสาร การจูงใจและการมององค์กรในลักษณะเปิด

1.5 ทฤษฎีการสร้างระบบ (The system approach)

คำว่า ระบบ (System) หมายถึงองค์ประกอบที่ต่างมีปฏิสัมพันธ์ (Interrelated) ต่อกันและขึ้นต่อกัน (Interdependent) ด้วย ในองค์กรแบบปิด (Closed system) จะไม่เกี่ยวข้องและไม่ได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม ส่วนในองค์กรแบบเปิด (Open system) จะได้รับอิทธิพลอย่างมากจากสิ่งแวดล้อมขององค์กร โดยปกติ องค์กรแบบเปิดจะได้รับทรัพยากรนำเข้า (Input) จากสิ่งแวดล้อมและจะทำการแปรสภาพ (Transform) หรือดำเนินการผลิตให้เป็นผลผลิต (Output) คืนให้กับสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารในองค์กรแบบเปิดจึงไม่เพียงแต่จะต้องประสานกิจกรรมและฝ่ายต่าง ๆ

ภายในองค์การเท่านั้น แต่จะต้องเข้าใจถึงผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การที่จะมากระทบต่อการดำเนินงานขององค์การด้วย

1.6 ทฤษฎีการจัดการตามสถานการณ์ (The contingency approach)

ในทฤษฎีการจัดการลำดับแรก ๆ อาทิเช่น ทฤษฎีของเทเลอร์ ฟาโยล และเวเบอร์ ได้ให้หลักการบริหารซึ่งเชื่อว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกองค์การ ทุกสถานการณ์ หรือเป็นสากล (Universality) แต่ต่อมาจึงมีงานวิจัยพบว่า มิได้เป็นเช่นนั้น เช่น หลักการในเรื่องแบ่งงาน (Division of work) ซึ่งเป็นที่ยอมรับไปอย่างกว้างขวางนั้น ในบางกรณีการแบ่งงานมากเกินไป ก็ทำให้เกิดความล่าช้า พนักงานต้องทำงานซ้ำซาก เกิดความเบื่อหน่ายหรือหลักราชการ ซึ่งอาจเหมาะกับองค์การขนาดใหญ่แต่ทำให้เกิดความไม่คล่องตัว เมื่อใช้ในองค์การขนาดเล็ก หลักการจัดการทั้งหลายจึงไม่สามารถนำไปใช้ในทุกสถานการณ์หมายความว่า เมื่อสถานการณ์มีความแตกต่างหรือเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ผู้บริหารก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทาง (Approach) และเทคนิคการจัดการให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์นั้น

แนวทางการจัดการตามสถานการณ์ (Contingency approach หรือ Situational approach) จึงมีหลักการว่า ไม่มีหลักการบริหารใดที่เป็นสากลและสามารถนำไปใช้ได้ในทุกสถานการณ์ หรือทุกองค์การ ซึ่งองค์การทั้งหลายมีความแตกต่างกัน ทั้งสิ่งแวดล้อมภายในและหรือภายนอกการเผชิญสถานการณ์ที่ไม่เหมือนกัน จึงต้องมีแนวทางในการจัดการที่แตกต่างกัน ดังเช่น

1. ขนาดขององค์การ เมื่อองค์การมีขนาดใหญ่ขึ้น โครงสร้างและจำนวนพนักงานเพิ่มขึ้นปัญหาการประสานงานจะเพิ่มขึ้น
2. ลักษณะงาน องค์การที่มีรูปแบบการทำงานเป็นแบบแผนแน่นอนตายตัวจะมีโครงสร้างองค์การ รูปแบบของภาวะผู้นำและระบบการควบคุมแตกต่างจากองค์การที่มีลักษณะงานยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนตามความต้องการของลูกค้า
3. ความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อม วิธีการทำงานและการจัดการในองค์การที่มีภายใต้สภาพแวดล้อมคงที่ หรือสภาพแวดล้อมที่สามารถทำนายความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้ ย่อมแตกต่างจากวิธีการทำงานและการจัดการในองค์การที่อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและสภาพแวดล้อมที่ไม่สามารถทำนาย ความเปลี่ยนแปลงได้
4. แตกต่างกันทั้งความทะเยอทะยานในความก้าวหน้า ความเป็นอิสระในความคิดของตนเอง ความมีมานะอดทนต่อความไม่แน่นอนและความคาดหวัง

องค์ประกอบการบริหาร

สุรศักดิ์ ปริญญารัตนชัย (2544: 11) กล่าวว่า ปัจจัยพื้นฐานอันเป็นทรัพยากรในการบริหารองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงานประกอบด้วย 4 ปัจจัยหรือที่เรียกว่าทฤษฎี 4 M's ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีจัดการ (Method) อย่างไรก็ตามนักวิชาการบางท่าน อาทิ กรีนวูด (Greenwood, 1965: 74-75) ให้ความเห็นว่า ทรัพยากรการบริหารควรมีปัจจัยในการบริหารอย่างน้อย 7 ประการ ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธี

จัดการ (Method) อำนาจ (Authority) เวลา (Time) กำลังใจในการทำงาน (Will) และความสะดวกต่าง ๆ (Facility) หรือในทางการบริหารธุรกิจเอกชน การจัดการเชิงธุรกิจ กล่าวถึงปัจจัยการบริหารควรเป็น 6 M's ซึ่งประกอบไปด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) วิธีจัดการ (Method) ตลาด (Market) และเครื่องจักร (Machine) เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้

ภาพร (ศิริอร) ชันธหัตถ์ (2549: 2) สรุปว่าการจัดการมีความหมายคล้ายกับการบริหารคือ หมายถึงกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ดำเนินการเพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีจัดการ (Method)

องค์ประกอบการบริหารประกอบด้วย 4M's (หลักการบริหารด้วย 4M's. 2553: ออนไลน์)

1. คน (Man) หมายถึง การบริหารกำลังคน การใช้คนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุด
2. เงิน (Money) หมายถึง การบริหารเงิน การจัดสรรเงินให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล
3. วัสดุ อุปกรณ์ (Materials) หมายถึง การบริหารวัสดุในการดำเนินงาน การทำให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุด
4. การจัด (Management) คือการจัดการ เป็นกระบวนการจัดการบริหารควบคุมเพื่อใช้งานทั้งหมด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่

แนวคิดและทฤษฎีนันทนาการเกี่ยวกับนันทนาการ

ความหมายของนันทนาการ

ความหมายของนันทนาการ (Recreation) คำนานันทนาการ มีผู้เชี่ยวชาญทางนันทนาการหลายคนได้ให้ข้อคิดเห็นความหมายของนันทนาการไว้ ต่างๆ กันดังนี้

สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ (2526: 4) ได้ให้ความหมายของนันทนาการว่า ต้องเป็นกิจกรรมที่ก่อผลดีให้กับร่างกาย จิตใจ หรืออารมณ์ต่อผู้เข้าร่วมโครงการ กิจกรรมที่ทำในเวลาว่างและด้วยความสมัครใจของผู้กระทำเอง กิจกรรมนั้นต้องเป็นกิจกรรมที่พึงประสงค์ ไม่ไปในทางอบายมุข

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2528: 14) ได้ให้ความหมายของนันทนาการไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่กระทำในเวลาว่าง โดยใช้ความสมัครใจเป็นหลัก ไม่มีการบังคับ และได้รับความพึงพอใจและความเพลิดเพลินจากกิจกรรมนั้นเป็นหลักสำคัญ

กมล ชินพงศ์ (2532: 1) กล่าวว่า นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่กระทำในเวลาว่าง โดยความสมัครใจเป็นหลัก ไม่มีการบังคับ และได้รับความพึงพอใจ เพลิดเพลินจากกิจกรรมนั้นๆ และกิจกรรมที่จะกระทำต้องเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ไม่เป็นไปในทางอบายมุข

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2538: 435) ให้ความหมายของคำว่านันทนาการว่า หมายถึงกิจกรรมที่ทำตามความสมัครใจในยามว่าง เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความตึงเครียด การสำราญใจ

สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 14-17) ให้ความหมายของนันทนาการไว้ 4 ความหมาย ดังนี้

1. นันทนาการ หมายถึง การทำให้สดชื่น หรือการสร้างพลังขึ้นมาใหม่
2. นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมซึ่งมีรูปแบบหลากหลาย
3. นันทนาการ หมายถึง กระบวนการพัฒนาประสบการณ์หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลหรือสังคม

4. นันทนาการ หมายถึง สวัสดิการสังคม ซึ่งรัฐมีหน้าที่จัดบริการให้กับชุมชนเพื่อสร้างบรรยากาศของเมืองให้น่าอยู่

เมื่อพิจารณาความหมายของนันทนาการ 4 ประการข้างต้นนี้ นันทนาการประกอบด้วย กิจกรรมที่กระทำในเวลาว่าง ทำด้วยความสมัครใจ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ ความสุข อันมีส่วนช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต รัฐต้องมีหน้าที่จัดนันทนาการให้กับประชาชน เช่น สวนสาธารณะ สนามกีฬา สนามเด็กเล่น สวนสุขภาพ ศูนย์ฝึกงานฝีมือ ศูนย์ศิลปหัตถกรรม ฯลฯ เพื่อให้ประชาชนได้ทำกิจกรรมอันมีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

คำว่า นันทนาการ มาจากศัพท์คำว่า Recreation ซึ่งมาจากคำกริยา คือ ครีเอท (to create) ซึ่งหมายถึง การสร้าง หรือทำให้เกิดขึ้น คำว่า รี (re) เป็นอุปสรรคเติมหน้าคำกริยาแสดงถึงคำใหม่หรือเพิ่มเติมอีก ดังนั้น เมื่อเป็นคำว่า “ Re-create” หมายถึง การสร้างใหม่หรือทำให้ขึ้นใหม่ สร้างให้มีขึ้นใหม่ นันทนาการ หมายถึงประสบการณ์แห่งความสุข ความเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนเรา ที่เลือกประกอบในเวลาว่างจากกิจกรรม เช่น การว่างจากงานประจำ เวลานอนหรือเวลาที่ประกอบกิจวัตรประจำวันตามความสนใจ ตามความพอใจ ไม่หวังผลตอบแทนจากกิจกรรม และควรเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เช่น การเล่นกีฬา การเล่นดนตรี การไปงานเลี้ยงสังสรรค์ การท่องเที่ยว ฯลฯ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. 2541: 2-3)

จากความหมายของนันทนาการดังที่บุคคล ต่างๆ กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า นันทนาการเป็นกิจกรรมที่กระทำในเวลาว่างและบุคคลกระทำด้วยความสมัครใจและไม่ผิดวัฒนธรรมประเพณี และกฎหมาย เมื่อกระทำแล้วก่อให้เกิดความสุขทางใจ พัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ทำให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์

ความมุ่งหมายของนันทนาการ

เอนก หงษ์ทองคำ (2542: 3) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของนันทนาการไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาอารมณ์
2. เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ใหม่
3. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์

4. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม
5. เพื่อส่งเสริมการแสดงออก
6. เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต
7. เพื่อส่งเสริมความเป็นมนุษยชาติ
8. เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

สมเกียรติ เนตรประเสริฐ (2543: 33-35) เสนอว่า ความมุ่งหมายของนันทนาการ ประกอบด้วย

1. เพื่อความพึงพอใจในความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์

มนุษย์มีความต้องการตามธรรมชาติจากปัจจัยสี่ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตให้มีความสุข มนุษย์จึงได้ขวนขวายหากิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มเติม กิจกรรมนันทนาการเป็นกิจกรรมหนึ่งสร้างความพึงพอใจให้กับมนุษย์

2. เพื่อส่งเสริมสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ

นันทนาการเป็นกิจกรรมที่มีการกระทำไม่อยู่นิ่งเฉย เป็นกิจกรรมที่มีความเคลื่อนไหวใช้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายทำงานหรือประกอบกิจกรรม ย่อมทำให้ร่างกายมีความสมบูรณ์แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ นอกจากนี้ นันทนาการยังเป็นเรื่องของการส่งเสริมความสุข สนุกสนาน ความพึงพอใจในการเข้าร่วมด้วยความเต็มใจ ย่อมทำให้มีสุขภาพจิตที่ดีตามไปด้วย

3. เพื่อผ่อนคลายความเครียดในชีวิตประจำวัน

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่มีการแข่งขันกันสูงและแข่งขันตลอดเวลา ทั้งด้านการทำงาน ด้านเศรษฐกิจ ด้านความเป็นอยู่ ต้องต่อสู้ด้วยวิถีทางต่าง ๆ ให้ได้มาเพื่อความสุข จึงทำให้คนเรามีสุขภาพจิตไม่ดีเท่าที่ควร มีความวิตกกังวล เกิดความเครียดทางอารมณ์ บางครั้ง จึงระบายออกในทางที่ผิด ๆ ความมุ่งหมาย ของนันทนาการที่ต้องการให้ผ่อนคลายความเครียด สามารถช่วยผู้เข้าร่วมนันทนาการได้เป็นอย่างดี เช่น กิจกรรมด้านกีฬา การดนตรี ร้องเพลง ทำงานอดิเรก ทักษะศึกษา กิจกรรมพิเศษและการสนทนาธรรม เป็นทางออกที่ดีที่จะช่วยระบายความเครียดให้หมดไป

4. ส่งเสริมความสุขให้กับชีวิตในครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันหนึ่งที่ทำให้ความสุขต่อสมาชิกและเป็นสถาบันแรกที่สมาชิกทุกคนจะต้องใช้เวลาอยู่กับครอบครัว การที่ทุกคนอยู่พร้อมหน้าพร้อมตาและมีกิจกรรมร่วมกันจะทำให้มีความสุข ความอบอุ่น ความรักใคร่และความเป็นกันเอง นันทนาการจึงนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยส่งเสริมความสุขให้กับสมาชิกในครอบครัว ด้วยการจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น การชมโทรทัศน์ร่วมกัน การปลูกต้นไม้และตกแต่งบ้าน การรับประทานอาหารนอกบ้านด้วยกัน

5. พัฒนาและส่งเสริมการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย

นันทนาการ เป็นเรื่องของกิจกรรมที่มีกิจกรรมกระทำโดยมุ่งหวังเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงออกในทางที่ดีและสังคมยอมรับ โดยเฉพาะนันทนาการด้านกีฬาจะสอนให้ผู้เข้าร่วมรู้จักการแพ้ชนะ การให้อภัย การเสียสละ การช่วยเหลือ การมีน้ำใจที่ดีต่อกันและสิ่งที่สำคัญคือการปฏิบัติตามกฎกติกาอย่างรัดกุม เมื่อผู้เข้าร่วมปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมแล้ว

โอกาสที่จะประพฤติปฏิบัติตนในสังคมย่อมเป็นไปได้ด้วยดี เพราะกฎ กติกา ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ในเกมกีฬาเป็นข้อบ่งชี้ หรือเปรียบเทียบเสมือนกฎหมายของสังคม เมื่อกระทำความผิดย่อมได้รับการลงโทษ แต่เมื่อทำดี ถูกตักเตือนก็จะได้รับการสรรเสริญ คำชมเชยและสนับสนุนในทางที่ดี จึงเห็นได้ว่า นันทนาการมีความมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้เป็นคนดีในระบอบสังคมประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี

ความสำคัญของกิจกรรมนันทนาการ

ปัจจุบันนี้มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสังคมวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตามยุคสมัยของข้อมูลข่าวสารและโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะเป็นความเจริญของเมืองประชากรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น การเปลี่ยนของสภาพครอบครัว การครองชีพ ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ปัญหาคนว่างงาน ปัญหาโสเภณีเด็ก เวลาว่างที่เพิ่มมากขึ้นตลอดจนวิทยาการและบริการสมัยใหม่ จึงทำให้นันทนาการมีความสำคัญดังนี้

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2528: 59-64) ได้กล่าวถึงความสำคัญของนันทนาการไว้ดังนี้

1. ความสำคัญสำหรับบุคคล โดย

1.1 บุคคลแต่ละบุคคลมีสิทธิที่จะใช้เวลาว่างของตนในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการเพื่อประโยชน์แก่ตนเอง

1.2 บุคคลแต่ละบุคคลมีความรับผิดชอบตามกฎหมายในอันที่จะสนับสนุนนันทนาการโดยการเสียภาษีให้กับรัฐบาล

1.3 บุคคลแต่ละบุคคลมีความรับผิดชอบในทางจิตใจหรือทางศีลธรรมในอันที่จะช่วยเหลือสนับสนุนโดยผ่านองค์การอาสาสมัครทั้งหลาย

1.4 บุคคลแต่ละบุคคลย่อมมีความรับผิดชอบที่จะอุทิศเวลาว่างของตนเพื่อบริการชุมชน

2. ความสำคัญสำหรับครอบครัว กิจกรรมนันทนาการที่ดีย่อมเกิดตั้งแต่เด็ก ดังนั้น บ้านซึ่งมีบิดามารดาเป็นผู้นำนันทนาการคนแรกของเด็ก กิจกรรมต่าง ๆ ที่บิดามารดาทำการฝึกให้เด็กมีนิสัย หรือทัศนคติที่ดีในการใช้เวลาว่างไปในทางที่เกิดประโยชน์ ไม่ก่อให้เกิดปัญหาเยาวชน ถ้าบุคคลของครอบครัวมีสุขภาพดีมีความมั่นคง ประเทศชาติก็จะเป็นปึกแผ่นมั่นคงตามไปด้วย

3. ความสำคัญสำหรับกลุ่ม หรือคณะ โดยกิจกรรมนันทนาการเป็นเครื่องมือ เป็นสื่อให้บุคคลได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อันจะทำประโยชน์ให้แก่สังคม

4. ความสำคัญของชุมชน ชุมชนที่ดีควรจัดให้มีสถานที่บริการทางนันทนาการเพื่อประชาชนนั้น ๆ ได้พักผ่อนหย่อนใจ ผ่อนคลายความเครียด ทำให้เขาผลิตเฟลีน มีความสุข ความพอใจในชีวิต พร้อมทั้งจะด้นรณเผชิญกับปัญหาชีวิตประจำวันต่อไปอีก

5. ความสำคัญสำหรับประเทศชาติจะมั่นคงและพัฒนาไปได้ไม่จำเป็นจะต้องเป็นด้านเศรษฐกิจด้านการเมือง ย่อมเป็นผลสืบเนื่องมาจากประชาชนพลเมืองมีความสุขภาพดี มีสมรรถภาพทางกายและทางใจที่ดี นั่นคือ ทุกคนต้องรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ใช้เวลาพักผ่อนในทางกิจกรรมนันทนาการ

6. ความสำคัญสำหรับนานาชาติ นั้นหนทางการมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชาติ โดยการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นหนการ วัฒนธรรม วรรณกรรมพื้นเมือง การแลกเปลี่ยนความคิด ส่งผลให้ลดความขัดแย้ง ระหว่างประเทศ ดังเช่น สมาคมนันทนาการและการใช้เวลาว่างแห่งโลก (World Recreation and Leisure Association: WRLA) ดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว

สมบัติ กาญจนกิจ (2535: 50-52) กล่าวถึงความสำคัญของนันทนาการไว้ดังนี้

1. ประชากรในสังคม นันทนาการเป็นสื่อที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ดังนั้น นันทนาการจึงมีความสำคัญต่อประชากรในสังคม

2. ครอบครัว จัดได้ว่าเป็นสังคมหน่วยย่อยที่เล็กที่สุด ในปัจจุบันสัมพันธภาพของสมาชิกภายในครอบครัวไม่ค่อยแน่นแฟ้นเหมือนสมัยก่อน เพราะทุกคนต่างมีความจำเป็นในการทำมาหากินและสภาพแวดล้อมที่ต้องแข่งขันกับเวลาและแข่งกับคนอื่น ๆ ทำให้สมาชิกในครอบครัวไม่ค่อยมีโอกาสนี้จะได้พบปะกันมากนัก ดังนั้น กิจกรรมนันทนาการจะเป็นสื่อที่สำคัญที่จะช่วยสร้างบรรยากาศอบอุ่นให้เกิดภายในครอบครัว นอกจากนี้ กิจกรรมนันทนาการยังช่วยลดปัญหาการใช้เวลาว่างให้กับสมาชิกในครอบครัวด้วย เป็นผลทำให้ผู้นำของครอบครัวได้ทำบทบาทของตนเองได้ดีขึ้น

3. ชุมชน นันทนาการจะช่วยพัฒนาชุมชนให้มีความสมบูรณ์ในหลาย ๆ ด้าน ดังนี้

3.1 ช่วยสร้างคนให้เป็นสมาชิกที่ดีมีเหตุผล เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีความขยันขันแข็ง ทั้งนี้เพราะ นันทนาการจะอาศัยกิจกรรมทางนันทนาการช่วยในการเสริมสร้างสมาชิกที่ดีให้กับชุมชน เพื่อพวกเขาเหล่านั้นได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในการร่วมกิจกรรมนันทนาการ และในกิจกรรมนันทนาการบางประเภท เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์จะช่วยให้สมาชิกในสังคมรู้จักเสียสละและช่วยเหลือผู้อื่น

3.2 ลดปัญหาอาชญากรรม ในชุมชนที่สงบสุขย่อมไม่มีปัญหาอาชญากรรม ถ้าหากเราพิจารณาถึงปัญหาอาชญากรรมแล้ว จะพบว่าสาเหตุที่สำคัญอันหนึ่งก็คือ การปล่อยให้คนบางประเภทโดยเฉพาะวัยรุ่นอยู่ว่าง ๆ มากเกินไป จนทำให้เขาหมกมุ่นกับอบายมุขและประพฤติตัวจนก่ออาชญากรรมดังกล่าว ดังนั้น ถ้าหากในชุมชนมีโปรแกรมนันทนาการให้กับบุคคลเหล่านั้นก็จะช่วยลดปัญหาอาชญากรรมได้

3.3 ช่วยให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี ทั้งนี้เพราะนันทนาการจะครอบคลุมไปถึงเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมให้สวยงาม เป็นการป้องกันปัญหาลดมลภาวะได้อีกทางหนึ่งด้วยการจัดสวนหย่อมหรือการจัดสวน ไม้ดอกไม้ประดับจะช่วยรักษาความสมดุลทางธรรมชาติได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ถ้าหากในชุมชนใดขาดนันทนาการ หรือไม่ได้มีการวางแผนนันทนาการไว้ก็อาจจะมีปัญหาทางด้านมลภาวะได้

4. ประเทศชาติ นันทนาการมีความสำคัญต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะกิจกรรมนันทนาการจะช่วยลดปัญหาเรื่องความประพฤติของประชากรลงได้อย่างมากจนอาจกล่าวได้ว่า กิจกรรมนันทนาการจะช่วยสร้างความสงบสุขภายในได้เป็นอย่างดีเพราะเมื่อคนภายใน

ชาติ ได้เล่นกีฬา ได้ออกกำลังกายทำให้มีสุขภาพดี ทำให้รัฐบาลไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและเมื่อคนมีสุขภาพดี ได้มีโอกาสผ่อนคลายความตึงเครียดก็จะส่งผลให้มีสุขภาพจิตดี ไม่โกรธ หรืออาฆาตแค้น ก็ย่อมทำให้การทะเลาะวิวาทไม่เกิดขึ้นในสังคม

สมเกียรติ เนตรประเสริฐ (2543: 15-19) ได้กล่าวไว้ว่า นันทนาการนับว่าเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อมนุษย์เราเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสังคมปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว วิธีการดำเนินชีวิตของคนเราจึงเปลี่ยนตามไปด้วยจนบางครั้งทำให้เกิดปัญหาต่างๆตามเมื่อไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์ ความสำคัญของนันทนาการ มิได้มีเฉพาะบุคคลทั่วไปเท่านั้น แม้แต่ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ยังได้เห็นถึงความสำคัญของนันทนาการ ด้วยการประกาศหลัก “ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน” ที่เกี่ยวข้องกับ นันทนาการไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. ทุกคนมีสิทธิที่จะพักผ่อนและใช้เวลาว่าง
2. การศึกษาเป็นเครื่องช่วยให้มนุษย์พัฒนาทางด้านบุคลิกภาพ
3. ทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนด้านวัฒนธรรมศิลปะ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนผลประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนั้น

ประโยชน์และคุณค่าของนันทนาการ

บัทเลอร์ (Butler. 1959: 14-15) เสนอคุณค่าทางกิจกรรมนันทนาการที่มีต่อมนุษย์สรุปได้ ดังนี้

1. นันทนาการเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์
2. นันทนาการ คือ ทางออกที่ดีการแสดงออกและการพัฒนาตัวบุคคล
3. การเล่นหรือนันทนาการช่วยให้เด็กมีความเจริญเติบโตและมีประสบการณ์ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตเมื่อเจริญวัยขึ้น
4. ช่วยให้ได้มีความกระตือรือร้นในชีวิตและกิจกรรมต่าง ๆ และช่วยให้ได้มาซึ่งทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิตในภายหลัง
5. สำหรับผู้ใหญ่ นันทนาการเป็นการแสดงออกในกิจกรรมต่าง ๆ และการคบหาสมาคมซึ่งกันและกัน

6. นันทนาการเป็นวิธีหาความสุข ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสมดุลในชีวิตกับการงาน การพักผ่อน ความรัก ความเคารพนับถือซึ่งกันและกันในหมู่มนุษย์

บรรจง คณะวรรณ (2531: 33-34) กล่าวถึงคุณประโยชน์ของกิจกรรมนันทนาการ ดังนี้

1. ทำให้เกิดความสุขและความเพลิดเพลินสบายใจ
2. สร้างความพอใจ
3. ทำให้ชีวิตพัฒนาไปอย่างมีสมดุล
4. ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างมากในสังคม
5. ช่วยส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี เช่น ไม่เห็นแก่ตัว เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มานะพยายาม

สมบัติ กาญจนกิจ (2535: 41 – 42) เสนอว่า กิจกรรมนันทนาการช่วยให้บุคคลและชุมชนได้รับความสนุกสนาน มีความสุขในชีวิตและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

1. ช่วยให้บุคคลและชุมชนพัฒนาสุขภาพจิต และสมรรถภาพทางกายที่ดีเกิดความสมดุลของชีวิต

2. ช่วยป้องกันปัญหาอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบนในทางที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชนและเด็ก การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์และเป็นกำลังคนที่มีประสิทธิภาพในอนาคต กิจกรรมนันทนาการประเภทต่าง ๆ ช่วยให้เด็กและเยาวชนเลือกได้ตามความสนใจ และได้ใช้เวลาว่างในการพัฒนาลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ได้

3. ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี การที่ชุมชนได้มีโอกาสใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยเข้าร่วมในกิจกรรมนันทนาการ จะได้เรียนรู้ในเรื่องของหน้าที่ความรับผิดชอบ คุณค่าทางสังคมเสรีประชาธิปไตย ลดความเห็นแก่ตัว สร้างคุณธรรม ความมีน้ำใจ การให้บริการรู้จักอาสาสมัครช่วยเหลือสังคม ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมของความเป็นพลเมืองดีของประชาชาติ

4. ส่งเสริมการพัฒนาอารมณ์สุข กิจกรรมนันทนาการช่วยพัฒนาอารมณ์สุขรวมทั้งความสุขสนุกสนาน และความสุขสงบ ลดความเครียด ความวิตกกังวล ทำให้อารมณ์แจ่มใสและช่วยส่งเสริมให้รู้จักการพัฒนาการ ควบคุมอารมณ์และบุคลิกภาพที่ดีอีกด้วย

5. ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติ กิจกรรมนันทนาการ เช่น การเล่นพื้นเมืองวิถีชีวิตประเพณีพื้นบ้าน ตลอดจนแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานประวัติศาสตร์โบราณสถาน และโบราณวัตถุ ช่วยส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ ส่งเสริมการเรียนรู้ทัศนคติ และความซาบซึ้งอันจักก่อให้เกิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติต่อไป

6. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งและนอกเมือง ได้แก่ กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม เดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ไร่เขา เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ช่วยสอนผู้ที่เข้าร่วมได้รู้จักคุณค่าของธรรมชาติ ซาบซึ้ง และสามารถดูแลอนุรักษ์ธรรมชาติ อันจักเป็นประโยชน์ต่อชุมชน และประชาชาติของโลก

7. ส่งเสริมการบำบัดรักษา กิจกรรมนันทนาการเพื่อการบำบัดเป็นกรรมวิธีและกิจกรรมที่จะช่วยรักษาคนป่วย ทั้งทางร่างกายและสุขภาพจิต เช่น งานอดิเรกประเภทประดิษฐ์สร้างสรรค์ และช่วยส่งเสริมความหวัง ความคิดและการใช้เวลาว่างแก่คนป่วย ซึ่งกำลังต่อสู้กับความทุกข์ทางกายหรือจิตกิจกรรมนันทนาการประเภทกิจกรรมนันทนาการช่วยส่งเสริมการพัฒนาร่างกาย กิจกรรมนันทนาการทางสังคมช่วยสร้างขวัญกำลังใจของคนป่วย

8. ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์และการทำงานเป็นทีม กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ช่วยให้บุคคลได้แสดงออกและละลายพฤติกรรมของกลุ่ม สร้างเสริมคุณค่าทางสังคมฝึกการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข กิจกรรมเกมกีฬาและกีฬาเพื่อการแข่งขัน และการอยู่ค่ายพักแรมช่วยฝึกการทำงานเป็นหมู่คณะ ลดความเห็นแก่ตัว เสริมสร้างความสามัคคีและความเข้าใจอันดีในหมู่คณะ

9. ส่งเสริมและบำรุงขวัญทหารและตำรวจปฏิบัติหน้าที่ตามชายแดน กิจกรรมนันทนาการที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมขวัญกำลังใจของทหาร ตำรวจชายแดน เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งในการตอบแทน ให้กำลังใจในกิจกรรมเวลาว่างสำหรับกองทหารและตำรวจชายแดน

พระพงศ์ บุญศิริ (2542: 37) กล่าวถึงประโยชน์ของนันทนาการดังนี้

1. ให้ความสนุกสนาน พบกับความสุขในชีวิตและรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
2. ช่วยเสริมสร้างสุขภาพจิตแจ่มใส
3. ช่วยป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรมและความประพฤติเกรงของเด็กกำจัดความไม่สงบสุขของสังคม
4. ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี รู้จักบำรุงสุขภาพ มีน้ำใจไม่เห็นแก่ตัวรู้จักเอื้อเฟื้อเสียสละ ช่วยเหลือกัน
5. ช่วยในการพักผ่อนคลาย สร้างเสริมสมรรถภาพทางกายและจิตใจ
6. ช่วยสร้างความรักความสามัคคีในกลุ่ม ในชุมชนและสังคม
7. ช่วยสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ความสวยงามของสถานที่ ซึ่งจัดเพื่อนันทนาการจะเป็นแหล่งทางธรรมชาติที่ดี

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของนันทนาการ ได้แก่ เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ช่วยคลายเครียด พักผ่อนหย่อนใจ เกิดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ช่วยสังคมให้ปลอดจากอาชญากรรมและสิ่งเสพติด ช่วยให้เกิดความสามัคคีเป็นหมู่คณะส่งผลให้การทำงานทุกอย่างประสบความสำเร็จได้โดยง่าย และส่งเสริมสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง อดทน

ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ

การจัดดำเนินงานทางด้านนันทนาการนั้น มีความหลากหลาย ตลอดจนมีปัจจัยต่างๆ มากมาย ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้จำแนกเป็นประเภทต่างๆ ไว้ดังนี้

บัทเลอร์ (Butler. 1959: 237 – 241) ได้แบ่งกิจกรรมนันทนาการออกเป็น 10 อย่าง คือ

1. เกมและกีฬา
2. กิจกรรมทางสังคม
3. ดนตรี
4. ศิลปะและหัตถกรรม
5. ละคร
6. เต้นรำ
7. กิจกรรมทางธรรมชาติและกิจกรรมกลางแจ้ง
8. กิจกรรมทางภาษา, วรรณกรรมและที่เกี่ยวข้อง
9. สะสม (ของเก่า) (Collecting)
10. กิจกรรมบริการ

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2528: 155-173) ได้แบ่งกิจกรรมนันทนาการเป็น 11 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมนันทนาการประเภทฝีมือและศิลปวัฒนธรรม
2. กิจกรรมนันทนาการประเภทเกม กีฬา กรีฑา
3. กิจกรรมนันทนาการประเภทดนตรีและร้องเพลง
4. กิจกรรมนันทนาการประเภทละครภาพยนตร์
5. กิจกรรมนันทนาการในงานอดิเรก
6. กิจกรรมนันทนาการกิจกรรมทางสังคม
7. กิจกรรมนันทนาการประเภทเต็นท์
8. กิจกรรมนันทนาการประเภทนอกสถานที่ (นอกเมือง)
9. กิจกรรมนันทนาการที่ประเภทการอ่าน พูด เขียน และทางวรรณกรรม
10. กิจกรรมนันทนาการประเภทกิจกรรมพิเศษ
11. กิจกรรมนันทนาการประเภทอาสาสมัคร

พีระพงศ์ บุญศิริ (2542: 42 – 56) ได้แบ่งประเภทนันทนาการเป็น 10 ประเภทดังนี้

1. นันทนาการสำหรับครอบครัว
2. นันทนาการในโรงเรียน
3. นันทนาการชนบท
4. นันทนาการเยาวชน
5. นันทนาการชุมชน
6. นันทนาการเพื่อธุรกิจ
7. นันทนาการสำหรับคนพิการ
8. นันทนาการในโรงงานอุตสาหกรรม
9. นันทนาการในสถานพยาบาล
10. นันทนาการอาสาสมัคร

นอกจากนี้ พีระพงศ์ บุญศิริ (2542: 115) ได้สรุปหลักในการบริหารกิจกรรมนันทนาการ

ไว้ ดังนี้

1. ให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผน
2. กำหนดเป้าหมายของกิจกรรมแต่ละอย่าง
3. ประชาสัมพันธ์ แจ้งข่าวสาร
4. จัดกิจกรรมให้ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย
5. จัดตอบสนองสมาชิกตามความสนใจ
6. จัดบริการให้ต่อเนื่อง
7. จัดให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของชุมชน เวลา ฤดูกาล โอกาสต่างๆ
8. ประสานงานกับองค์กรอื่นๆ เพื่อการจัดนันทนาการ

ซูชีพ เยาวพัฒน์ (2543: 48 – 51) ได้จัดประเภทของนันทนาการไว้ 9 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมนันทนาการในครอบครัว (Family recreation)
2. กิจกรรมนันทนาการในโรงเรียน (School recreation)
3. กิจกรรมนันทนาการในชุมชน (Community recreation)
4. กิจกรรมนันทนาการในชนบท (Rural recreation)
5. กิจกรรมนันทนาการธุรกิจการค้า (Commercial recreation)
6. กิจกรรมนันทนาการในโรงงานอุตสาหกรรม (Industrial recreation)
7. กิจกรรมนันทนาการในโรงพยาบาล (Hospital recreation)
8. กิจกรรมนันทนาการอาสาสมัคร (Voluntary recreation)
9. กิจกรรมนันทนาการที่เป็นอาชีพ (Professional recreation)

สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 37 – 56) ได้แบ่งกิจกรรมนันทนาการและรูปแบบการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมนันทนาการศิลปหัตถกรรม (Art and crafts)

กิจกรรมศิลปหัตถกรรม หมายถึง การประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยมือ หรืองานด้านศิลปะต่าง ๆ ที่ทำขึ้นด้วยมือ กิจกรรมนันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรม จึงหมายถึง งานด้านศิลปะต่าง ๆ ที่ทำขึ้นด้วยมือในเวลาว่างและไม่ได้ทำเป็นอาชีพหรือหวังผลกำไรใด ๆ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะความสามารถในการใช้มือสร้างงานฝีมือให้แก่ชุมชน เพื่อพัฒนาอารมณ์สุขและความเจริญเติบโตทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา กิจกรรมเหล่านี้ เช่น งานไม้ เย็บปักถักร้อย การวาดภาพ แกะสลัก งานประดิษฐ์อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ฯลฯ กิจกรรมนันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ไม่มีขอบเขตจำกัด ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว ผู้เข้าร่วมสามารถใช้จินตนาการของตนสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ ดังนั้น กิจกรรมนันทนาการประเภทนี้จะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์การเป็นตัวของตัวเองและการแสดงออกในรู ปแบบต่าง ๆ สามารถดัดแปลงให้เหมาะสมกับทุกเพศ ทุกวัยและยังเป็นกิจกรรมที่ไม่จำเป็นต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูงเพราะสามารถนำของที่ไม่ใช้ประโยชน์มาประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์อย่างอื่นได้อีกด้วย

รูปแบบการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรมนี้ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบใด ผู้นำที่ดีควรจะต้องเตรียมกิจกรรมไว้หลาย ๆ รูปแบบ และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เลือกรูปแบบตามความคิดของผู้เข้าร่วมเอง เพื่อให้ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และผลงานที่ได้จะมีความหมายต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด กิจกรรมนันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรมนั้นมีมากมาย แต่เป็นที่รู้จักเรียงตามความนิยม ได้แก่ เครื่องจักสาน เย็บปักถักร้อย เครื่องปั้นดินเผา การแกะสลักผลไม้ การทำร่ม การปั่น เครื่องเงิน เครื่องเขิน การวาดภาพ การทอเสื่อ ประดิษฐ์ดอกไม้ ทำรองเท้าว ทำกระเป๋าสีลค์กรีน (Silk Screen) ร้อยพวงมาลัย จัดดอกไม้ ทำวาว พับกระดาษ การเป่าแก้ว ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีศิลปะสมัยใหม่ (New Arts) ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมมากขึ้น นั่นก็คือการประดิษฐ์งาน

ศิลปะ โดยอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการสร้างสรรค์ซึ่งจะทำให้เกิดผลงาน ที่ละเอียด ประณีต และเหมือนจริงมากขึ้น เช่น การประดิษฐ์บัตรอวยพรด้วยคอมพิวเตอร์ การผลิต ภาพเคลื่อนไหวต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงที่มีความละเอียดสูง ฯลฯ ทำให้เกิดศิลปะใหม่ ที่มี คุณภาพสูงขึ้นเป็นกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนานและน่าสนใจ

2. กิจกรรมนันทนาการเกมกีฬา (Games and sports)

เกมและกีฬานั้นเป็นกิจกรรมที่ต้องการความสัมพันธ์กันระหว่างทักษะการเคลื่อนไหว สติปัญญา ความทนทาน และพลังกำลังของร่างกายในการประกอบกิจกรรม ซึ่งบางกิจกรรมจะมีการ ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น ลูกบอล ไม้ตีและแร็กเกต ถุงมือ ฯลฯ โดยมากมักจะจัดกิจกรรมประเภทนี้ ในสถานที่ที่เป็นบริเวณกว้าง เช่น สนามหญ้า โรงยิมเนเซียม ลานกว้าง เป็นต้น ในการเล่นหรือการ แข่งขันก็จะมีกฎ กติกาในการเล่นตายตัวเฉพาะแต่ละชนิดเกมกีฬา เพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เสมอภาค สนุกและท้าทาย ดังนั้น กิจกรรมนันทนาการประเภทเกมกีฬาจึงเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ตื่นตา และท้าทายความสามารถของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทั้งยังมีหลากหลายกิจกรรมสามารถเลือกเข้าร่วมได้ เหมาะสม ทั้งวัยเด็ก วัยผู้ใหญ่ วัยสูงอายุ หญิง ชาย รวมทั้งคนพิการ ดังนั้น กิจกรรมประเภทนี้จึง ได้รับความนิยมสูงและมากขึ้นเรื่อย ๆ ในปัจจุบันทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

รูปแบบการจัดกิจกรรม

เกม (Games) หมายถึง การเล่นที่มีกฎ กติกา ในการเล่นอย่างชัดเจน โดยมากจะใช้ ทักษะพื้นฐานไม่ได้ใช้ทักษะขั้นสูงอย่างกีฬา โดยเกมมีจุดมุ่งหมายและมีคุณค่าในตัวเอง ช่วยให้ ผู้เข้าร่วมได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความกล้าแสดงออก การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เกิด ความสามัคคีในหมู่คณะ พบเพื่อนใหม่ ฝึกการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า นอกจากนี้ เกมยังสามารถแสดง ให้เห็นถึงขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละประเทศด้วย ดังนั้น การจัดเกมที่ดีจะต้องมีจุดมุ่งหมาย ที่ชัดเจนในการจัดเสมอ การจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทเกมนี้สามารถเลือกจัดให้ตรงกับ จุดมุ่งหมายได้โดยเลือกจากเกมประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. เกมสร้างสรรค์ เป็นเกมประเภทที่จัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลิกการ ประสิทธิภาพในการทำงาน าน ความสัมพันธ์ในองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้การทำงานขององค์กรนั้น ๆ มี คุณภาพยิ่งขึ้น

2. เกมนำไปสู่กีฬาใหญ่ เป็นเกมที่ใช้ทักษะพื้นฐานการเคลื่อนไหว เพื่อเป็นการเตรียม ความพร้อมของผู้เข้าร่วมให้พัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ก่อนเล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ

3. เกมเบ็ดเตล็ด

4. เกมการละเล่นพื้นเมือง

5. เกมคอมพิวเตอร์และไฟฟ้า

กีฬา (Sports) กิจกรรมกีฬานี้มีหลายประเภทกีฬาให้ผู้เข้าร่วมสามารถเลือกได้ตามความ ถนัดและความสนใจ ผู้จัดกิจกรรมสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ดังนี้

1. กีฬาประเภทเดี่ยว (Individual sports) คือ กีฬาใช้ทักษะในการเล่นเพียงคนเดียวไม่จำเป็นต้องมีคู่แข่ง ทีม หรือผู้เข้าร่วมอื่น ๆ เช่น จักรยาน โบว์ลิ่ง สเก็ตน้ำแข็ง ยิมนาสติก พายเรือ ยิงปืน ยิงธนู วูตวูต ทบปลา กรีฑา ลาน กอล์ฟ ขี่ม้า ยกน้ำหนัก

2. กีฬาประเภทคู่แข่งขัน (Dual sports) คือ กีฬาที่ผู้เล่นสองคนขึ้นไปแสดงทักษะของแต่ละคนเพื่อแข่งขันกัน เช่น แบดมินตัน มวย เทนนิส ยูโด มวยปล้ำ

3. กีฬาประเภททีม (Team sports) เป็นกิจกรรมกีฬาที่ใช้ทักษะของกีฬานั้นของแต่ละคน แสดงทักษะรวมกันประกอบกับการทำงานประสานกันเป็นทีม เพื่อแข่งขันกีฬาทีมอื่น ๆ กีฬาประเภทนี้มีหลายกีฬาที่เป็นที่นิยมเพราะตื่นเต้น สนุกสนาน เช่น บาสเกตบอล ฮอกกี้ วอลเลย์บอล รักบี้ ฟุตบอล เบสบอล

4. กีฬาทางน้ำ (Aquatic sports) เช่น การว่ายน้ำ กระโดดน้ำ แข่งเรือ สกีนน้ำ

5. กีฬาเสริมสมรรถภาพ (Physical conditioning activities) เช่น การวิ่งเพื่อสุขภาพการเต้นแอโรบิก จักรยาน

6. กีฬาปะทะต่อสู้ (Combative sport)

7. กีฬากึ่งนันทนาการ (Co-recreation sports) การจัดกิจกรรมกีฬาจะไม่สมบูรณ์หากไม่มีการกีฬากึ่งนันทนาการที่สามารถจัดให้คนทุกเพศทุกวัยเข้าร่วมด้วยกันได้ โดยมีจุดมุ่งหมายในการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นที่ยอมรับของสังคม กิจกรรมดังกล่าว เช่น ดำน้ำ สเก็ตน้ำแข็ง สกี เทนนิส วอลเลย์บอล เป็นต้น จะเห็นว่า กีฬาบางประเภทสามารถจัดในหลายรูปแบบได้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และ จุดมุ่งหมายของผู้จัด แต่ในการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทเกมกีฬาที่ดีไม่ควรเน้นในเรื่องการแข่งขัน และผลแพ้ชนะ ควรจัดโดยให้โอกาสผู้ที่มีทักษะน้อยได้ชนะในการแข่งขันบ้าง

3. กิจกรรมนันทนาการการเต้นรำ (Dances)

การเต้นรำนั้นเป็นกิจกรรมการแสดงออกผ่านการเคลื่อนไหว เป็นการแสดงของ มนุษย์ในความสามารถที่จะเคลื่อนไหว ซึ่งท่าทางต่าง ๆ ถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ของกิจกรรมในชีวิตโดยมนุษย์และวัฒนธรรม การเต้นรำเป็นการแสดงออกถึงอารมณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น ความสุข ความเสียใจ ความรัก สงคราม การบูชา ฯลฯ

รูปแบบการจัดกิจกรรม

กิจกรรมนันทนาการประเภทเต้นรำ หรือที่มักนิยมเรียกกันว่า กิจกรรมเข้าจังหวะนั้น ในปัจจุบันมีรูปแบบให้เลือกมากมาย โดยแต่ละกิจกรรมให้คุณค่าและความสนุกสนานแตกต่างกัน ดังนี้

1. การลีลาศ (Ballroom dancing) กิจกรรมลีลาศ หรือที่ในปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเรียกว่า กีฬาลีลาศ (Dance sport) นั้น เป็นกิจกรรมนันทนาการประเภทเต้นรำกิจกรรมหนึ่งที่เป็นที่นิยมมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากการใช้ในการเข้างานสังคมต่าง ๆ ให้เกิดความสนุกสนาน ได้พบปะรู้จักผู้คนมากมาย ผู้เต้นได้ออกกำลังกายประกอบกับเสียงดนตรี ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

มีอารมณ์สุนทรีย์ หรือ จนถึงการฝึกเพื่อการแข่งขันก็ได้ การเต้นจะเต้นเป็นคู่ ชาย – หญิง ฝ่ายชายจะเป็นผู้นำให้ผู้หญิงแสดงท่าทาง หรือลีลาต่าง ๆ ตามจังหวะดนตรี แบ่งออกเป็นสองประเภท ดังนี้

1.1 ประเภทบอลรูม (Ballroom) หรือสแตนดาร์ด (Standard) การลีลาในประเภทบอลรูมนั้นจะมีลักษณะการเต้นที่สง่างาม ชายและหญิงจะเคลื่อนไหวไปพร้อมกัน การเคลื่อนที่จะเคลื่อนที่เป็นบริเวณกว้าง จังหวะในประเภทบอลรูมนี้นี้ ได้แก่ วอลซ์ แทงโก ควิกสเตป สโลว์ ฟอกซ์ทรอตและควิกวอลซ์

1.2 ประเภทลาตินอเมริกัน (Latin American) การลีลาในประเภทลาตินอเมริกันนี้มีลักษณะการเต้นที่สนุกสนาน จังหวะดนตรีค่อนข้างเร้าใจแต่ก็ยังคงแสดงความสวยงามอ่อนช้อยด้วยเช่นกัน การเต้นจะใช้บริเวณน้อยกว่าประเภทบอลรูม การก้าวเท้าจะก้าวเพียงสั้น ๆ จังหวะในการลีลาประเภทนี้ ได้แก่ คิบบัน รัมบ้า ซะซะซ่า ไจฟ์ว์ แซมบ้า พาโซโดเบล ฯลฯ

2. นาฏศิลป์สากล การเต้นรำแบบนาฏศิลป์สากลนี้มีกิจกรรมให้เลือกหลายประเภทเป็นกิจกรรมการเต้นที่ช่วยพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว การใช้กล้ามเนื้อในลักษณะต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องสวยงาม รวมทั้งสร้างให้เกิดความมีสุนทรีย์ทางดนตรี ให้ฟังและเคลื่อนไหวตามเสียงดนตรีได้อย่างกลมกลืน ผู้เต้นอาจเต้นคนเดียว เป็นคู่หรือเป็นหมู่ก็ได้ แต่ละกิจกรรมของนาฏศิลป์สากลนี้ต่างมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันไป ตัวอย่างกิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ แจ๊ส บัลเลต์ เฮอร์นแดนซ์ ครีเอทีฟฟุ่มเมนต์ แท็ป ฯลฯ

3. ระบำพื้นเมือง (Folk dance) ระบำพื้นเมืองเป็นกิจกรรมประเภทเต้นรำประเภทหนึ่งที่สามารถแสดงถึงศิลปวัฒนธรรมของชาตินั้นๆ เช่น การรำของไทย ลาว พม่า ต่างก็มีลักษณะการรำรำที่แตกต่างกันออกไป การเต้นรำของต่างชาติ เช่น ชาวสกอตแลนด์ อิสราเอล รัสเซีย ฯลฯ ต่างก็มีลักษณะการเต้นและการแต่งกายแตกต่างกัน ทั้งทำในการรำรำ หรือการเต้น และเครื่องแต่งกาย สามารถ แสดงถึงวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละชาติได้เป็นอย่างดี ดังนั้น กิจกรรมนันทนาการประเภทระบำพื้นเมืองนี้ นอกจากจะให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เป็นการเข้าสังคมอย่างหนึ่งแล้วยังช่วยให้ผู้เข้าร่วมได้รู้ถึงลักษณะนิสัยของคนในแต่ละชาติ รวมถึงศิลปวัฒนธรรมของชาตินั้นๆ ด้วย

4. กิจกรรมการชมการแสดงประเภทเต้นรำ การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเต้นรำนี้ นอกจากผู้เข้าร่วมจะเป็นผู้เต้นรำในประเภทต่างๆ ด้วยตนเองแล้ว ผู้เข้าร่วมยังสามารถเข้าร่วมกิจกรรมนี้ได้โดยการเป็นผู้ชมการแสดงประเภทเต้นรำนี้ เช่น ชมการแสดงบัลเลต์ แจ๊ส รำประเภทต่างๆ ชมการโชว์ลีลา ฯลฯ อันทำให้เกิดการผ่อนคลายความเครียด ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน และได้รับความรู้ด้วยเช่นกัน

4. กิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวทัศนศึกษา (Tourism and traveling)

การท่องเที่ยวทัศนศึกษาเป็นกิจกรรมนันทนาการที่บุคคลและชุมชนให้ความสนใจและนิยมเลือกในช่วงเวลาว่างหรือเวลาอิสระมากที่สุดประเภทหนึ่ง เพราะเป็นกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีรูปแบบที่น่าสนใจหรือเรียกว่า สิ่งดึงดูดความสนใจ (Attractions) ที่มีรูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้น กิจกรรมทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ศาสนาการเมือง วิทยาศาสตร์ อนุรักษ์ธรรมชาติ ภูมิอากาศ ทศนิยมภาพ ชีวิตสัตว์ป่า นันทนาการ กลางแจ้ง/นอกเมือง กีฬา การบันเทิงและการอาบน้ำแร่เพื่อสุขภาพ

5. กิจกรรมนันทนาการพัฒนาจิตใจและความสงบสุข

อารมณ์ของมนุษย์เกิดจากสิ่งกระตุ้น สภาพแวดล้อม หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่มากระทบซึ่ง เหตุการณ์หนึ่งๆ อาจส่งผลต่ออารมณ์ของคนแต่ละคนแตกต่างกันออกไป เหตุการณ์ใดที่มากระทบ แล้วทำให้เกิดความพึงพอใจ ความยินดี อารมณ์ที่เกิดขึ้นก็คือ อารมณ์สุข กิจกรรมนันทนาการต่างๆ ต่างก็จัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาอารมณ์สุขของมนุษย์เป็นวัตถุประสงค์สำคัญข้อหนึ่ง ซึ่งอารมณ์สุขของมนุษย์มี 2 ลักษณะ ดังนี้

1. อารมณ์สุขสนุกสนาน (Fun) อารมณ์สุขลักษณะนี้เกิดจากเหตุการณ์ หรือกิจกรรมที่ เน้นในเรื่องของการเคลื่อนไหว กิจกรรมกระตุ้นความรู้สึกตื่นเต้นเร้าใจ ตลกขำขัน กิจกรรม นันทนาการที่ก่อให้เกิดอารมณ์สุข สนุกสนานนี้ ได้แก่ การเต้นรำ ปีนเขา พายเรือ การนั่งพูดคุย สันทนาการ เล่นกีฬา ฯลฯ

2. อารมณ์สุขสงบ (Peace) อารมณ์สุขสงบนี้เกิดจากเหตุการณ์หรือกิจกรรมที่เน้นใน เรื่องของการพัฒนาจิตใจ สมาธิและสติปัญญา ซึ่งจะไม่เน้นในเรื่องของการเคลื่อนไหว หรือการ กระตุ้นอารมณ์มากนัก จะเป็นกิจกรรมที่ทำให้เราสงบ ได้มีโอกาสเรียนรู้ตนเอง เรียนรู้ผู้อื่น และ พัฒนาตนเองในด้านของจิตใจและสติปัญญา เกิดความสงบยิ่งขึ้น เกิดความสบายใจ สร้างความ สมดุลระหว่างการทำงานกับการพักผ่อน พัฒนาระบบต่าง ๆ ของร่างกายควบคู่ไปกับจิตใจ สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้เกิดความสุขในลักษณะสุขสงบ กิจกรรมนันทนาการที่ทำให้เกิดอารมณ์สุขสงบนี้ ได้แก่ การนั่งสมาธิการสร้างมโนภาพ การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ การปฏิบัติโยคะ การฟังเพลง แล้ว ผ่อนคลายตามเสียงเพลงการศึกษาศาสนะ ปรัชญา มวยจีน เป็นต้น

6. กิจกรรมนันทนาการละคร (Drama)

กิจกรรมนันทนาการประเภทละคร เป็นกิจกรรมการแสดงออกเป็นการระบายอารมณ์ หรือกิจกรรมของชีวิตประจำวัน การสร้างความรู้สึกรู้สึกแสดงออกแห่งตน กิจกรรมนันทนาการการ ละครเกิดได้หลายวิธี เช่น เกิดจากการแสดงพิธีการศาสนา การฝันหรือจินตนาการที่ส่งเสริม พัฒนาการทางด้านอารมณ์สุข สนุกสนาน เป็นต้น

รูปแบบการจัดกิจกรรม

1. การละครในลักษณะการเล่นแบบส่งเสริมจินตนาการการเล่นแบบพฤติกรรมของคน สัตว์ หรือธรรมชาติ

2. การละครแบบสร้างสรรค์ ส่งเสริมการแสดงออก เพื่อให้เกิดจินตภาพ ภาพพจน์ แนวคิดเพื่อปลูกอารมณ์ในแบบต่าง ๆ

3. การละครเป็นพิธี เป็นการแสดงละครที่ถูกกำกับบทบาท ลีลาท่าทาง เพื่อให้ผู้ชมเกิด ความพึงพอใจในการใช้ความสามารถของผู้แสดง การทอ้งบท เลียนแบบและวินัยของผู้แสดง

4. ละครร้อง

5. ละครร่ำ
6. ละครชาตรี
7. มโนราห์
8. โขน
9. หนังตะลุง
10. หุ่นกระบอก
11. นาฏศิลป์
12. อุปรากร
13. ละครพูด

7. กิจกรรมนันทนาการงานอดิเรก (Hobby)

งานอดิเรกจัดเป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ตั้งแต่ วัยเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ เป็นการส่งเสริมการสร้างประสบการณ์ชีวิต เป็นการบำบัดทางกาย และจิตใจ ส่งเสริมโอกาสให้บุคคลเลือกกิจกรรมตามความสนใจ สนุกสนาน และกระทำด้วยความเต็มใจในช่วงเวลาอิสระ เวลาว่าง และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม

รูปแบบการจัดกิจกรรม

1. งานอดิเรกประเภทแสดงหรือกระทำ เช่น ประดิษฐ์ ต่อเติม วาดภาพ
2. งานอดิเรกประเภทสะสม เช่น สะสมแสตมป์ เหรียญที่ระลึก ของเก่า
3. งานอดิเรกประเภทสร้างสรรค์ เช่น แกะสลัก วาดภาพ ออกแบบ พัฒนาเกม
4. งานอดิเรกประเภทศึกษาเรียนรู้ เช่น เรียนรู้เทคนิคสิ่งต่าง ๆ ศึกษาในศาสตร์วิชาใหม่

8. กิจกรรมนันทนาการดนตรีและร้องเพลง (Music and singing)

ดนตรีเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อสาร หรือถ่ายทอดความรู้สึกของมวลมนุษยชาติ เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน บุคคล ชุมชน คู่กันเคยกับดนตรี ทั้งในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การแสดงออกแห่งตน การทำทนาย การแสดงความสามารถขั้นสูงสุดที่บุคคลจะพึงกระทำได้ ดนตรี เป็นการระบายอารมณ์ เป็นการผ่อนคลายความเครียดขณะทำงานหรือเวลาว่าง กล่าวโดยสรุปดนตรี เป็นนันทนาการที่ต้องมีควบคู่กับสังคม เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน มีบทบาทต่อบุคคล ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ประเภทของดนตรี จำแนกตามลักษณะการเข้าร่วม ดังนี้

1. การร้องเพลง เช่น เพลงไทย เพลงสากล เพลงโอเปร่า เพลงคลาสสิก
2. การเล่นดนตรี เช่น เครื่องสาย กีตาร์ เปียโน ไวโอลิน
3. การฟังดนตรี เช่น คอนเสิร์ต ซิมโฟนี เครื่องสาย
4. เพลงประกอบกิจกรรมเข้าจังหวะ เช่น เพลงพื้นเมือง รำวง
5. การสร้างสรรค์ทางดนตรี เช่น การแต่งเพลง เนื้อร้อง ทำนอง การประดิษฐ์

อุปกรณ์ดนตรี

6. กิจกรรมดนตรีแบบผสม เช่น การเต้นรำพื้นเมือง ระบำบัลเลต์ ละครเพลง

โอเปร่า เทศกาล ดนตรี

รูปแบบการจัดกิจกรรม

1. ดนตรีสำหรับเด็กและเยาวชน เช่น โรงเรียนสอนดนตรี ดนตรีสำหรับเยาวชน การศึกษาการเล่นและฟังดนตรี
2. ดนตรีสำหรับประชาชน การจัดสวัสดิการดนตรีสำหรับประชาชนทั่วไป เช่น ศูนย์สังคีต สังคีตศาลา ศูนย์วัฒนธรรม หรือคอนเสิร์ตเพื่อธุรกิจการบันเทิง ผับ ดิสโก คลับ สโมสร ห้องอาหาร ภัตตาคาร
3. ดนตรีสำหรับวัยสูงอายุ เพื่อบริการแก่ประชากรสูงอายุ ซึ่งมีความต้องการและสนใจในกิจกรรมดนตรีแตกต่างออกไป
4. ดนตรีสำหรับประชากรกลุ่มพิเศษ เช่น คนพิการ บุคคลด้อยโอกาส กลุ่มเยาวชนและกลุ่มพฤติกรรมเบี่ยงเบน

9. กิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง/นอกเมือง (Outdoor recreation)

กิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง/นอกเมือง เป็นกิจกรรมหลากหลายที่ส่งเสริมให้บุคคลได้มีโอกาสใกล้ชิดธรรมชาติ สภาพแวดล้อม ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของบุคคลและสังคม แหล่งนันทนาการประเภทนี้ ได้แก่ สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ฟาร์ม ค่ายพักแรมสวนหย่อม สวนผักผลไม้ พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ หรือศูนย์ชุมชนที่นอกเหนือจากสภาพแวดล้อมในบ้านหรือในห้องเรียน กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง/นอกเมืองที่สำคัญยิ่ง อย่างหนึ่ง เพราะเป็นการผสมผสานกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เช่น กิจกรรมศิลปหัตถกรรม การต่อสู้เพื่อการอยู่รอด การสร้างวัสดุอุปกรณ์โดยอาศัยธรรมชาติ การได้สัมผัสใกล้ชิดธรรมชาติ กิจกรรมตกปลาล่าสัตว์ ไล่เขา ศึกษาธรรมชาติ การอนุรักษ์ธรรมชาติและคุณค่าทางสังคมกีฬาประเภทเสียงอันตรายและกิจกรรมท้าทายความสามารรถ เป็นอีกกิจกรรมที่บุคคลและสังคมให้ความสนใจ รวมทั้งกีฬาประเภทการแข่งขัน เช่น แข่งรถ แข่งเรือ กีฬาไต่ยอดเขาผจญภัยในป่าเป็นการท้าทายการอยู่รอด ซึ่งต้องมีการศึกษาเตรียมการและฝึกฝนทักษะเพื่อจะต้องผจญภัยและอุปสรรคต่าง ๆ

รูปแบบการจัดกิจกรรม

1. กิจกรรมชีวิตชาวค่าย เช่น การก่อไฟ เทคนิคและวิธีการ การปรุงอาหารกลางแจ้ง การพักผ่อนปิกนิก การเดินป่า การจัดที่พักอาศัย
2. กิจกรรมการสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การตกแต่งที่ดิน การสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สร้างแหล่งสงวนพันธุ์สัตว์และพืชป่า ปลูกพืชเพื่อชีวิตป่า ศึกษาประชากรนก
3. กิจกรรมเสียงอันตราย เช่น พายเรือล่องแก่ง ไต่เขา ไต่หน้าผา เครื่องร่อน เรือเร็ว ผจญภัย
4. กิจกรรมกีฬากลางแจ้ง เช่น จักรยาน ล่าสัตว์ ตกปลา แข่งเรือ สกีนํ้า กระโดด ขี่ม้า ดำน้ำ ไต่เขา

5. กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ เช่น แกะรอยธรรมชาติ ศิลปหัตถกรรมธรรมชาติ เกมเกี่ยวกับธรรมชาติ เดินป่า คั้นหารอยทาง ถ่ายรูปกลางแจ้ง การพยากรณ์อากาศ

10. กิจกรรมนันทนาการทางสังคม (Social recreation)

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ต้องการความรัก ความเข้าใจ ความสัมพันธ์ การเป็นเจ้าของ ดังนั้น กิจกรรมนันทนาการทางสังคมเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมโอกาส มนุษย์สัมพันธ์ ความเข้าใจ ความสามัคคีอันดีต่อเพื่อนมนุษย์

รูปแบบการจัดกิจกรรม

1. เกม ซึ่งมีความหลากหลาย เช่น เกมกลุ่มสัมพันธ์ เกมสร้างสรรค์ เกมนันทนาการ เกมเบ็ดเตล็ด เกมการแข่งขัน เกมจินตนาการ
2. ละครเพื่อเป็นการส่งเสริมกิจกรรมสังคม ละครช่วยในการเสริมสร้างการแสดงออกทางจินตนาการ และความสนุกสนานเพลิดเพลินของชุมชน
3. ดนตรี เพื่อเป็นมหรสพ เพื่อการสร้างสรรค์ในกลุ่มคนและเป็นการระบายอารมณ์สร้างความรัก ความเข้าใจ สร้างมิตร วัฒนธรรมประเพณีในชาติและนานาชาติ
4. การเต้นรำและกิจกรรมเข้าจังหวะ การลีลาศ การละเล่นพื้นเมือง เต้นรำประกอบจังหวะดนตรี เป็นการเปิดโอกาสทางสังคมให้ชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างเพศทางสังคม
5. กีฬาเพื่อนันทนาการ ส่งเสริมคุณค่าความสามัคคี การใช้เวลาว่างของสมาชิก เพื่อการสังคมและมนุษย์สัมพันธ์ สมรรถภาพทางกายและจิต
6. ศิลปหัตถกรรม ซึ่งมีประโยชน์ต่อชุมชน ตัวอย่างชุมชนหนึ่งอาจจะร่วมกันจัดเทศกาลศิลปหัตถกรรมของหมู่บ้านหรือชุมชน โดยใช้ศิลปหัตถกรรมเป็นสื่อ และกิจกรรมของชุมชนตลอดจนเป็นมหรสพเทศกาลศิลปหัตถกรรมนานาชาติ
7. งานเลี้ยงสังสรรค์ การไปรับประทานอาหารนอกบ้าน ปิกนิก งานปาร์ตี้ เป็นกิจกรรมทางสังคมที่สร้างเสริมบรรยากาศครอบครัว และชุมชนให้อบอุ่นและสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

11. กิจกรรมนันทนาการพิเศษ (Special events) กิจกรรมนันทนาการพิเศษ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสเทศกาลพิเศษ ต้องมีการจัดเตรียมอาคารสถานที่เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มาร่วมกัน เช่น เทศกาลสงกรานต์ ลอยกระทง คริสต์มาส ตรุษจีน รวมทั้งกิจกรรมวันพิเศษของบุคคลในครอบครัว เช่น วันเกิด วันครบรอบแต่งงาน เป็นต้น

รูปแบบการจัดกิจกรรม

1. วันนันทนาการพิเศษ เทศกาลมหรสพต่าง ๆ เช่น วันสงกรานต์ ลอยกระทง หรือเทศกาลศิลปหัตถกรรม วันเกิดชุมชน เป็นต้น
2. นิทรรศการ เป็นการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ชุมชน เช่น งานอดิเรก การประกวดสิ่งประดิษฐ์ สัตว์เลี้ยง แสตมป์ เป็นต้น
3. การแสดงบนเวที เช่น ละครสัตว์ คอนเสิร์ต ดนตรี เป็นต้น
4. การประกวดทักษะความสามารถ เช่น การจัดสวนดอกไม้ แข่งขันตกปลา ทำขนมเค้ก

ประกวดนางงาม แข่งขันกินผลไม้ แข่งขันจักรยาน เป็นต้น

5. เทศกาลเดินร่ำ เทศกาลดนตรี เทศกาลศิลปหัตถกรรม เทศกาลกีฬาพื้นเมือง เป็นต้น

12. กิจกรรมนันทนาการวรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน) (Reading, speaking and writing)

นันทนาการประเภทวรรณกรรมส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาทักษะความรู้และสามารถจัดได้ทุกระดับวัยและเพศ กิจกรรมนันทนาการวรรณกรรมก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน การแสดงออกแห่งตนอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดการพัฒนาจินตนาการ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมแบบประหยัดได้และเป็นกิจกรรมที่เกื้อแก่ของมนุษยชาติ

รูปแบบการจัดกิจกรรม

1. การอ่าน (Reading) เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีหลายรูปแบบ เช่น การอ่านหนังสือประวัติศาสตร์คนสำคัญ การจัดวิธีอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ การอ่านเพื่อพัฒนาตนเอง การอ่านหนังสือพิมพ์ การอ่านนวนิยาย การอ่านเพื่อชุมชน การอ่านหนังสือปริทัศน์การอ่านหนังสือวรรณกรรมชั้นเยี่ยม

2. การเขียน (Writing) มีหลายรูปแบบ เช่น การเขียนจดหมายสังคมธุรกิจ การเขียนบทร้อยกรอง การเขียนแบบสมัครเล่น การเขียนบทร้อยแก้วเพื่อสื่อสารมวลชน การเขียนคอลัมน์ การเขียนเพื่อพัฒนาทักษะภาษา การเขียนหนังสือรายปักษ์

3. การพูด (Speaking) มีหลายรูปแบบ เช่น การพูดโต้วาที การพูดทางวิทยุ โทรทัศน์ การเล่นิทาน การอภิปราย ชักถาม การจัดพบปะสมาคมกาแฟ การพูดในที่ชุมชน การพูดในเชิงธุรกิจ การทูต

13. กิจกรรมนันทนาการบริการอาสาสมัคร (Voluntary service)

กิจกรรมอาสาสมัครเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม การให้และการรับ การร่วมมือของชุมชนอันจะก่อให้เกิดความพึงพอใจและการพัฒนาจิตใจของบุคคลและสังคม อาสาสมัครเป็นการให้บริการโดยปราศจากสินจ้างรางวัล เป็นการเสริมสร้างทักษะและการสร้างคุณภาพชีวิต การให้บริการอาสาสมัครเป็นการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ โดยอาศัยแรงงานความร่วมมือของกลุ่ม หน่วยงานเอกชน ชุมชนและองค์การธุรกิจการค้าที่จะต้องจัดบริการชุมชน

รูปแบบการจัดกิจกรรม

1. การพัฒนาชุมชน ได้แก่ วัด โรงเรียน สถานที่ราชการ โบราณสถาน โบราณวัตถุ
2. ลูกเสือชาวบ้านพัฒนาชุมชนหรือหมู่บ้าน
3. กีฬา ที่จัดโดยสโมสร สมาคมกีฬาหรือสถาบันการศึกษา
4. งานศิลปะ จัดกิจกรรมศิลปะชุมชน การส่งเสริมศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน
5. นันทนาการนอกเมือง กลางแจ้ง ช่วยส่งเสริมคุณค่าการให้ การรับ ผู้นำ ผู้ตามที่ดี
6. กิจกรรมพัฒนาอาสาสมัครเป็นการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ โดยอาศัยแรงงานความร่วมมือของกลุ่ม หน่วยงานเอกชน ชุมชนและองค์การธุรกิจการค้าที่จะต้องจัดบริการชุมชน
7. ศูนย์เยาวชนส่งเสริมการพัฒนาเยาวชน การบริการอาสาสมัครแก่ชุมชน

8. โรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษาจัดชุมนุม ฝึกอบรมนักเรียน นิสิต นักศึกษา ให้รู้จักกิจกรรมอาสาสมัครบริการสังคม

9. สมาคมและมูลนิธิที่เป็นองค์กรเอกชนอาสาสมัคร จัดกิจกรรมอาสาสมัครบริการชุมชน สังคม สมาคมสตรี สมาคมสตรีแห่งชาติและเด็ก มูลนิธิสายใจไทย สโมสรโรตารี สโมสรไลออน เป็นต้น

14. กิจกรรมนันทนาการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพ

สุขภาพเป็นสิ่งสำคัญสำหรับคนทุกคน จุดมุ่งหมายของนันทนาการประการหนึ่งก็เพื่อพัฒนาสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตของคนให้สมบูรณ์ ดังนั้น กิจกรรมนันทนาการอีกกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้นพร้อมกับความสนใจในสุขภาพของคนในปัจจุบัน คือ กิจกรรมนันทนาการประเภทพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพ ซึ่งกิจกรรมนันทนาการประเภทนี้เป็นกิจกรรมแบบผสมผสานเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการวิถีชีวิต (Life style management) ซึ่งนักวิชาการได้ให้คำจำกัดความของคำว่า นันทนาการสุขภาพ (Wellness) ว่าหมายถึงกิจกรรมประเภทวิถีชีวิต (Lifestyle) ชนิดหนึ่ง ซึ่งมีความประสงค์ที่จะฝึกฝนด้านสุขภาพและ การทำให้มีสุขภาพดี หรืออีกความหมายหนึ่ง คือ สิ่งที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับมนุษย์ ซึ่งสิ่งดังกล่าวนี้เป็นพื้นฐานของสุขภาพที่ดีและเป็นการพัฒนาของชุมชนและจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งมีความสำคัญต่อสภาวะและสภาพความเป็นอยู่ กิจกรรมนันทนาการสุขภาพ (Wellness) นั่นก็คือ กิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาสุขภาพนั่นเอง ซึ่งกิจกรรมนี้เป็นการจัดการของบุคคลซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลการศึกษาโอกาสสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม และยังเป็นการมุ่งใจในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมกระทำในสิ่งที่เป็นไปได้มากที่สุดเกี่ยวกับลักษณะการดำเนินชีวิตเพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดี

รูปแบบการจัดกิจกรรม

1. การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพและสมรรถภาพ
2. การจัดการเกี่ยวกับโภชนาการ
3. การจัดการเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่ม สิ่งเสพติด
4. การจัดโปรแกรมนันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
5. การสร้างสมดุลสุขภาพกายสุขภาพจิต
6. การควบคุมความเครียดและการผ่อนคลาย
7. การจัดการเกี่ยวกับความปลอดภัยต่อพฤติกรรมเสี่ยง

15. กิจกรรมนันทนาการกลุ่มสัมพันธ์และมนุษย์สัมพันธ์ (Group process)

กิจกรรมนันทนาการกลุ่มสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมมนุษย์สัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม การประสานงานร่วมมือของกลุ่มและยังส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ พฤติกรรมของกลุ่มของสังคมในวิถีประชาธิปไตยอีกด้วย กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีประโยชน์อย่างยิ่งในการเป็นผู้นำและผู้ตาม ให้รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบและบทบาทของตนเองและของสังคมที่ดี ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

สัมพันธ์มีอยู่หลายคำที่ใกล้เคียงกัน เช่น “กระบวนการกลุ่ม” “การแนะแนวหมู่” “การให้คำปรึกษา กลุ่ม” “พลังกลุ่ม” และ “การฝึกมนุษยสัมพันธ์” พอสรุปได้ ดังนี้

กระบวนการกลุ่ม (Group process) หมายถึง กระบวนการที่ใช้กลุ่มในการแก้ไขปัญหาหรือกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน ซึ่งผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและใช้วิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นกระบวนการเรียนรู้ในรูปต่างๆ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร การตีความหมาย การแก้ปัญหา เป็นต้น

การแนะแนวหมู่ (Group guidance's) หมายถึง การให้การแนะแนวแก่บุคคลหลายคนหรือกลุ่มที่มีปัญหาและความต้องการคล้ายคลึงกัน โดยการเปิดโอกาสให้แต่ละคนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ตัดสินใจของกลุ่มได้ และช่วยให้บุคคลได้รับทราบข้อมูล สิ่งควรรู้ไปพร้อมกับกลุ่ม เป็นการประหยัดเวลา แรงงานและค่าใช้จ่าย

การให้คำปรึกษากลุ่ม (Group counseling) เป็นการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มช่วยให้คนปกติได้ยอมรับปัญหาต่างๆ ของตนเอง และหาทางแก้ไขปัญหาซึ่งสามารถแบ่งการให้คำปรึกษาออกเป็นสามประการ ได้แก่ การใช้กลุ่มเพื่อแก้ปัญหา การให้คำปรึกษามุ่งช่วยเหลือปัญหาปกติทั่วไปและช่วยสมาชิกกลุ่มที่มีสภาพปกติ

พลังกลุ่ม (Group dynamics) เป็นการจัดกิจกรรมให้บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีกิจกรรมสัมพันธ์กัน มีการสื่อสารและปรับตัวเข้าหากันก่อให้เกิดพลังขึ้นภายในกลุ่มโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยในการตัดสินใจร่วมกัน อาจจะใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนากลุ่มไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

การฝึกมนุษยสัมพันธ์และความเป็นผู้นำ (Training group หรือ T-Group) เป็นการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดการตระหนัก (Awareness) และการสร้างทักษะ (Skills) โดยการช่วยให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมกันเพื่อสร้างประสบการณ์มนุษยสัมพันธ์ บทบาทและคุณค่าในการเป็นผู้นำ

รูปแบบการจัดกิจกรรม

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สามารถจัดในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ ดังนี้

1. เกม (Game) ผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตัวเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้การชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียน

2. บทบาทสมมุติ (Role-play) วิธีการนี้มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมุติเช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมุติขึ้นมานั้นแล้วให้ผู้เรียนสวมบทบาทนั้นและแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก

ดังนั้น วิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสวิเคราะห์ถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองอย่างลึกซึ้ง และยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้น่าสนใจและน่าติดตามอีกด้วย

3. กรณีตัวอย่าง (Case) หมายถึง วิธีการสอนซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงๆ นำมาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) หมายถึง วิธีจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความจริง แล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และมีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจไม่กล้าแสดงเพราะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

5. ละคร (Acting or dramatization) หมายถึง วิธีการให้ผู้เรียนทดลองแสดงบทบาทตามบทที่เขียนไว้ ผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงให้สมตามบทโดยไม่นำบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องอันจะทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้นๆ วิธีการนี้เป็นวิธีช่วยให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการที่จะเข้าใจความรู้สึก เหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งความเข้าใจนี้มีส่วนช่วยเสริมสร้างความเห็นอกเห็นใจกัน ฝึกความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกัน และฝึกการทำงานร่วมกันด้วย

6. กลุ่มย่อย (Small group) วิธีนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนในการแสดงออก และช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น กล่าวโดยสรุป กิจกรรมนันทนาการประเภทต่างๆ มีบทบาทสำคัญอย่างแท้จริงที่จะช่วยให้เยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ให้ความสนุกสนาน ความพึงพอใจ ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตมีเป้าหมายและมีการปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี ดังนั้น การจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับเยาวชนจึงมีความสำคัญ มีประโยชน์และคุณค่าต่อเยาวชนอย่างยิ่ง

แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2555 – 2559)

แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2555 – 2559) ซึ่งเป็นแผนแม่บทในการพัฒนานันทนาการของชาติได้สิ้นสุดลงแล้ว กรมพลศึกษาจึงได้จัดทำ (ร่าง) แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2555 – 2559) เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดแนวทางพัฒนานันทนาการของชาติให้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกันทั้งประเทศเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดย (ร่าง) แผนพัฒนา ฯ ดังกล่าว เป็นแผนแม่บทระดับชาติที่มียุทธศาสตร์สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ซึ่งมุ่งหวังให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง (ร่าง) แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2555 – 2559) ได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในการประชุมคณะรัฐมนตรี ประจำวันอังคารที่ 8 พฤษภาคม 2555 ณ ห้องประชุมงบประมาณชั้น 3 อาคารรัฐสภา มีสาระสรุปได้ ดังนี้ (สำนักงานรัฐสภา. 2555: 1)

1. วิสัยทัศน์

นันทนาการสร้างคุณภาพชีวิต สังคมเป็นสุข สิ่งแวดล้อมงดงามโดยมุ่งสู่มาตรฐานสากล

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของนันทนาการและการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2.2 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มรวมทั้งบุคคลกลุ่มพิเศษผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ ผู้พิการและผู้สูงอายุ ประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาสังคม

2.3 เพื่อพัฒนาบุคลากรนันทนาการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้มีความรู้ความสามารถสู่ระดับมาตรฐานสากล

2.4 เพื่อพัฒนาอุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกทางนันทนาการและสิ่งแวดลอมให้มีมาตรฐานด้านความปลอดภัย และมีประสิทธิภาพในการให้บริการ

2.5 เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะนันทนาการเพื่อการพาณิชย์

2.6 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนประกอบกิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีอย่างยั่งยืน

3. เป้าหมาย

3.1 ประชาชนทุกเพศทุกวัย รวมทั้งบุคคลกลุ่มพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนกลุ่มเสี่ยง ผู้พิการและผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจเห็นคุณค่าของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยนันทนาการและประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต โดยมีเป้าหมายร้อยละ 80 ในปี พ.ศ. 2559

3.2 เด็กและเยาวชนร้อยละ 80 มีความรู้ ความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อนันทนาการ รวมทั้งประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

3.3 สถานศึกษาร้อยละ 80 และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 80 จัดให้มีการจัดการเรียนรู้เรื่องการใช้เวลาว่างและนันทนาการ รวมทั้งจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการในชีวิตประจำวัน แก่เด็ก เยาวชนและประชาชน

3.4 บุคลากรนันทนาการ ได้แก่ ผู้นำนันทนาการและนักนันทนาการอาชีพได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีการผลิตบัณฑิตสาขานันทนาการเพิ่มขึ้น

3.5 มีการดำเนินกิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีอย่างต่อเนื่อง

3.6 มีมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านความปลอดภัยของอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับนันทนาการและมีการตรวจสอบรับรองมาตรฐานอย่างเป็นระบบ

3.7 มีการบริหารจัดการนันทนาการอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งให้มีองค์กรตรวจสอบติดตาม

4. ยุทธศาสตร์

4.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมเด็ก เยาวชนและประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจ

ตระหนักถึงคุณค่าของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต

4.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและการพัฒนาบุคลากรในการเป็นผู้นำ และการจัดบริการนันทนาการ

4.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการ

4.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาสภาวะแวดล้อมและการส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนด้วยนันทนาการ

ทั้งนี้ แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2555 - 2559) ได้แบ่งกิจกรรมนันทนาการไว้ 11 ประเภท (สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ. 2551: 19 - 20) ดังนี้

- 4.1 ศิลปหัตถกรรม (Art and crafts)
- 4.2 เกมและกีฬา (Games and sports)
- 4.3 การเต้นรำ (Dances)
- 4.4 การละคร (Drama)
- 4.5 งานอดิเรก (Hobby)
- 4.6 การดนตรีและร้องเพลง (Music and singing)
- 4.7 กิจกรรมกลางแจ้ง /นอกเมือง (Outdoor recreation)
- 4.8 วรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน) (Reading, speaking and writing)
- 4.9 กิจกรรมทางสังคม (Social recreation)
- 4.10 กิจกรรมพิเศษตามเทศกาลต่าง ๆ (Special event)
- 4.11 กิจกรรมบริการอาสาสมัคร (Voluntary service)

ดังนั้น การจัดกิจกรรมนันทนาการของประเทศไทยให้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน ควรจัดประเภทของกิจกรรมนันทนาการตามแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2555-2559)

การจัดนันทนาการในสถานศึกษา

นักศึกษาในสถานศึกษาเป็นวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 18-22 ปี “วัยรุ่น” มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Adolescence” มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “Adolescere” หมายถึงการเจริญเติบโต หรือเจริญเติบโตไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่นเป็นช่วงเวลาที่เจริญเติบโตจากความไม่มีวุฒิภาวะของเด็กไปสู่ความมีวุฒิภาวะของผู้ใหญ่ เป็นช่วงเวลาเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม (Steinberg. 1993: 4)

ฮอล (Dworetzky. 1999: 114; อ้างอิงจาก Hall. 1904) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยพายุบุแคมและความกดดัน มีการเปลี่ยนแปลงมากมายในตัวเอง สภาวะของอารมณ์ไม่แน่นอน มีความสับสนและยุ่งยากเกี่ยวกับตนเองซึ่งวัยรุ่นต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และประสบการณ์ที่ได้รับมาเพื่อหาอัตมโนทัศน์และเจตคติต่อตนเอง

ซีเกิล (Coon. 1997: 123; อ้างอิงจาก Siegel. 1982) กล่าวถึงวัยรุ่นว่า เป็นช่วงเวลา ที่เปลี่ยนจากความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้วัยรุ่นจะเกิดการเรียนรู้ใน วัฒนธรรมต่าง ๆ อย่างไรก็ตามช่วงระยะเวลาของวัยรุ่นนั้นเป็นช่วงเวลาที่ยาวนาน

ไรส์ (Rice.1996: 3) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่นไว้ว่า วัยรุ่นเป็นช่วงระยะเวลาเจริญเติบโต ระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่

เฮอร์ล็อก (Hurlock.1974: 391) ให้ความหมายของวัยรุ่นไว้ว่า เป็นวัยที่มีการเจริญเติบโต ไปสู่ภาวะจากความเป็นเด็กค่อย ๆ สู่ความเป็นผู้ใหญ่ การที่เด็กบรรลุถึงขั้นภาวะนี้ ไม่ใช่จะ เจริญเติบโตแต่ร่างกายด้านเดียวเท่านั้น ทางด้านจิตใจก็จะเจริญเติบโตเป็นเงาตาม ตัวไปด้วย นั้น หมายถึงว่า วัยรุ่นจะต้องมีพัฒนาการทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน

กล่าวโดยสรุปอาจให้ความหมายของวัยรุ่นไว้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นช่วงเวลาที่เปลี่ยนจากความเป็นเด็กสู่ความเป็นผู้ใหญ่

สำหรับการแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น ได้มีผู้ที่กำหนดช่วงอายุไว้ต่าง ๆ กัน ซึ่งช่วงอายุของ วัยรุ่นไม่อาจกำหนดลงไปให้แน่นอนได้ว่าควรจะเริ่มเมื่อใดและสิ้นสุดเมื่อใด ดังที่มีได้กำหนดไว้ ดังนี้

- สไตน์เบิร์ก (Steinberg. 1993: 5) ได้กำหนดช่วงอายุของวัยรุ่นไว้เป็น 3 ช่วงดังนี้
1. ช่วงวัยรุ่นตอนต้น เป็นช่วงอายุระหว่าง 11 – 14 ปี
2. ช่วงวัยรุ่นตอนกลาง เป็นช่วงอายุระหว่าง 15 – 18 ปี
3. ช่วงวัยรุ่นตอนปลาย เป็นช่วงอายุระหว่าง 18 – 21 ปี

ดวอเร็ตสกี (Dworetzky. 1999: 114) ได้กำหนดช่วงอายุของวัยรุ่นไว้ว่าวัยรุ่นจะอยู่ ในช่วงอายุประมาณ 12 – 18 ปี

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2540: 47) ได้แบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ โดยใช้ เกณฑ์ความเป็นเด็กและผู้ใหญ่ในการตัดสิน ดังนี้

1. ระยะวัยแรกรุ่น ช่วงอายุประมาณ 12 – 15 ปี
2. ระยะวัยรุ่นตอนกลาง ช่วงอายุประมาณ 16 – 17 ปี
3. ระยะวัยรุ่นตอนปลาย ช่วงอายุประมาณ 18 – 25 ปี

นอกจากนี้ สุพัตรา สุภาพ (2536: 9) ได้แบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. วัยรุ่นตอนต้น อายุระหว่าง 10 – 12 ปี จะเริ่มตั้งแต่ระยะใกล้แตกเนื้อหนุ่มเนื้อสาวซึ่งมี การเจริญเติบโตของร่างกายอย่างรวดเร็ว อันเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนา เป็นวัยเริ่มต้นของการ แตกเนื้อหนุ่มเนื้อสาว แต่วัยนี้จะไม่รับรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงเท่าใดนัก ยังมีลักษณะหลายอย่างของวัย เด็ก เช่น ยังอยู่ในกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกัน

2. วัยรุ่นตอนกลาง อายุระหว่าง 13 – 16 ปี เป็นระยะที่เริ่มสนใจเพศตรงข้าม ให้ความสนใจเพื่อนเพศเดียวกันเริ่มห่างเหินไป เป็นช่วงคล้อยตามกลุ่มเพื่อน เริ่มมีการสำรวจเรื่องเพศมากขึ้น อยากรู้ อยากลอง ชอบความตื่นเต้นท้าทาย ทดสอบสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ

3. วัยรุ่นตอนปลาย อายุระหว่าง 17 – 21 ปี เป็นช่วงเวลาที่ใกล้สู่ความเป็นผู้ใหญ่ เริ่มมีความสนใจในอนาคตของตนเองและเริ่มมองหาคู่ครอง มีความสนิทสนมกับเพศตรงข้ามมากขึ้น

กล่าวโดยสรุปช่วงอายุของวัยรุ่นจากเอกสารต่าง ๆ ข้างต้น สามารถแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นได้ 3 ระยะ คือ วัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย

สมบัติ กาญจนกิจ (2544 : 27-28) กล่าวว่า การจัดการนันทนาการให้สมบูรณ์และบรรลุเป้าหมายโดยสมบูรณ์จะต้องมีองค์ประกอบแห่งการจัดการ ดังนี้

1. นันทนาการต่าง ๆ จะต้องมีกิจกรรมให้สมาชิกได้กระทำ
2. กิจกรรมต้องเป็นรูปแบบและมีกระบวนการ
3. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องสมัครใจ
4. สามารถเกิดขึ้นได้ในเวลาที่ไม่จำกัด
5. กิจกรรมยืดหยุ่นได้ และต้องสนองความต้องการได้อย่างพอใจ สามารถลด

ความเครียด และเพิ่มสมรรถภาพทางกายและจิตใจ

6. เป็นเวลาที่ว่างอิสระตามแต่ละบุคคล

การจัด กิจกรรม นันทนาการ ของนักศึกษาหลายประเภทที่ดึงความสนใจความสามารถพิเศษและความกระตือรือร้นออกมาให้เห็นชัด เช่น กิจกรรมทางหนังสือพิมพ์ วารสาร จัดนิทรรศการ ศิลปะ กิจกรรมที่มีการประกวดต่าง ๆ เป็นต้น ถึงแม้บางครั้งความเฉียบแหลมจะไม่ปรากฏออกมา แต่ความตั้งใจและความกระตือรือร้นจะมองเห็นชัด

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมพิเศษต่างๆ มีคุณสมบัติพอที่จะทำให้ให้นักศึกษาแสดงความสามารถหรือรื้อร้นออกมา ดังนี้

1. ความต้องให้มีอิสรภาพในการเลือกทำ ไม่ควรมีการบังคับให้ทำกิจกรรมเหล่านี้ไม่ใช่การศึกษาในชั้นเรียน นักศึกษาจะทำด้วยความสมัครใจ นักศึกษาที่อายุน้อยและมีความรู้สึกทางอารมณ์สูงควรได้รับการสนับสนุนซึ่งเด็กอาจจะทำในสิ่งที่สร้างสรรค์ออกมาให้เราแปลกใจ

2. การทำกิจกรรมที่นักศึกษารู้สึกว่าจะไม่รับผิดชอบควรได้รับความช่วยเหลือให้เขาตระหนักว่า สิ่งนั้นเป็นของๆ เขาและเขาดำเนินการเอง จะทำให้นักศึกษาได้รับประโยชน์เอง สนุกสนานเอง

3. การใช้เวลาว่างให้มีคุณค่าและเกิดประโยชน์

กิจกรรมของนักศึกษาทำให้ได้รู้จักการใช้เวลาว่างให้มีคุณค่าและเกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม ดังนี้

1. การไม่ตั้งตนเป็นผู้ต่อต้านสังคม หรือประพฤติตนผิดต่อสังคม เมื่อเด็ก มีกิจกรรมที่เขาสนใจอยู่ในหมู่เพื่อนและมีผู้แนะนำอย่างดี เด็กก็จะหันมาทำสิ่งที่ประโยชน์ เช่น ความสนใจในด้านแกะสลัก การกีฬา ฯลฯ ก็มักจะทำและหันมาคุยกับเพื่อนเกี่ยวกับงานของเขา

2. การได้พบกับบุคคลซึ่งมีความสนใจเหมือนกัน และจากการมีเพื่อนทำให้เกิดความสนใจใหม่ๆ ขึ้น นักศึกษาจะคุยกันและสร้างสัมพันธ์ภาพแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกิด ความสนใจ

ต่าง ๆ มากขึ้น เช่น เด็กวัยรุ่นที่สนใจเรื่องการเจริญเติบโตของร่างกายก็คิดถึงกายบริหารก็จะทำให้รวมกลุ่มกัน หันมาศึกษาสร้างบุคลิกลักษณะของตน โดยการศึกษาจากตำราและผู้อื่น เป็นต้น

3. กิจกรรมนักศึกษาบางประเภท อาจทำให้เด็กได้พบสิ่งที่มีค่าต่อชีวิตในภายหลัง เช่น ความรักในดนตรี ทำให้เล่นดนตรี การสะสมแสตมป์ เหรียญสมัยต่างๆ การทำสวนครัว เลี้ยงกล้วยไม้ เหล่านี้ทำให้ชีวิตในภายหลังสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. ก่อให้เกิดมิตรภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกันและระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น คนที่สนใจในสิ่งเดียวกันมักจะหาเวลาคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนามิตรภาพ การที่เด็กได้ร่วมกันรับผิดชอบช่วยเหลือในกิจกรรมที่ทำด้วยกัน จะทำให้เด็กรักกันมากขึ้นถึงแม้จะออกจากโรงเรียนไปแล้วก็ตาม กับอาจารย์ก็เช่นเดียวกัน ความสัมพันธ์ในห้องเรียนจะเกิดขึ้นยาก เพราะมีความเครียด แต่ถ้าอาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมบางอย่างกับเด็กทำให้เด็กมีโอกาสดูสังสรรค์กันแบบไม่เป็นทางการ จะช่วยทำให้เกิดมิตรภาพและความเข้าใจซึ่งกันและกันดีขึ้น ทั้งนี้ ต้องพึงระวังบางประการที่เกี่ยวกับจรรยาบรรณและวัฒนธรรมบางอย่างของไทยที่เป็นอุปสรรคอยู่บ้าง

5. พัฒนาความเป็นผู้นำ กิจกรรมของนักศึกษาซึ่งอยู่นอกหลักสูตรจะช่วยพัฒนาความเป็นผู้นำของนักศึกษาได้ดีกว่าในชั้นเรียน ข้อพึงระวังมีอยู่ว่าอาจารย์ หรืออาจารย์ที่ปรึกษาทุกคนจะต้องระลึกว่าขณะที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น ตนเองไม่ได้ทำหน้าที่สอน ต้องให้โอกาสนักศึกษาแสดงไม่ใช่ครูแสดงเองเสียหมด นักศึกษาต้องได้มีโอกาสนำตนเอง นักศึกษามีโอกาสเลือกและประกอบกิจกรรมเพื่อฝึกฝนตนเอง ถ้าอาจารย์เข้าไปเกี่ยวข้องมากเกินไปสภาพของกิจกรรมก็คงไม่แตกต่างจากการเรียนในชั้น ถ้านักศึกษาได้ทำกันเอง จะรู้สึกว่าได้ทำงานให้กับเพื่อนมากกว่าการทำงานให้กับอาจารย์ ซึ่งอาจารย์ไม่จำเป็นต้องพัฒนาอีกแล้วในด้านนี้ นอกจากนักศึกษต้องการความช่วยเหลือบางประการ ซึ่งอาจารย์ก็ควรให้แต่ระวังอย่าให้กระทบกระเทือนถึงความเป็นผู้นำของเด็ก

สถาบันการศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญหน่วยงานหนึ่งของสังคม ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เยาวชนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนตามอัธยาศัยของบุคคลที่พึงกระทำได้ ดังนั้น รัฐจึงได้ออกกฎหมายบัญญัติในการศึกษาภาคบังคับ เพื่อให้เยาวชนของชาติได้เข้าศึกษาเล่าเรียนในวิชาบังคับ อย่างน้อยสำเร็จการศึกษาชั้นพื้นฐาน 6 ปีและมีนโยบายขยายการศึกษาภาคบังคับขึ้นเป็น 9 ปี เพื่อให้เยาวชนได้พัฒนาและเข้าใจการเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย อารมณ์และสังคม เพื่อให้เขามีโอกาส สามารถประกอบอาชีพและเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติต่อไป (สมบัติ กาญจนกิจ. 2535: 127-137)

ซูซีฟ เยาวพัพน์ (2543: 48 – 49) เสนอว่า การจัดนันทนาการในสถานศึกษา เป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญยิ่งที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาละลักษณะนิสัยพึงประสงค์ของเยาวชน ช่วยให้เราเหล่านั้นได้มีโอกาสเข้าใจ มีความรักและซาบซึ้งกับกิจกรรมเวลาว่าง รู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์โดยการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการอย่างมีจุดหมาย ส่งเสริมการสร้างลักษณะนิสัยและความเป็นพลเมืองที่ดีในอนาคต เสริมสร้างประสบการณ์และลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสนองความ

ต้องการของนักศึกษา หรือเพื่อชดเชยให้แก่นักศึกษาทั้งในด้านการออกกำลังกาย และเพื่อความสนุกสนานรื่นเริงนอกเวลาเรียน หรือเป็นกิจกรรมพิเศษ สถาบันการศึกษา เป็นแหล่งบริการทางวิชาการแก่เยาวชนที่สำคัญแห่งหนึ่ง นอกจากจะให้ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้เรียนแล้ว ควรจัดดำเนินการกิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาจิตใจผู้เรียนให้มีคุณธรรมและจริยธรรม สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี กิจกรรมนันทนาการที่จัดใน สถานศึกษา อาจเป็นกิจกรรมทางกีฬาประเภทต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของ ผู้เรียนในเรื่องของการออกกำลังกาย กิจกรรมทางดนตรี ลูกเสือ เนตรนารี ห้องสมุด ชมรมต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสมัครเป็นสมาชิกในชมรมใดชมรมหนึ่ง โดยเสียค่าสมาชิกบ้าง ชมรมแต่ละชมรมจัดกิจกรรมเพื่อให้สมาชิกเข้าร่วมในช่วงที่สมาชิกว่างจากการเรียน อาจเป็นช่วงเวลาพักเรียน หรือหลังเลิกเรียนแล้ว นอกจากนี้ ผู้เรียนอาจจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสพิเศษ เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันขึ้นปีใหม่ วันกีฬา (Sports day) วันสถาปนาสถาบันการศึกษา เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมอันทำให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านการเรียนและเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยไปอี กทางหนึ่งด้วย หรืออาจส่งเสริมกิจกรรมที่กระทำร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาด้วยกัน เพื่อเสริมสร้างมิตรภาพและความเข้าใจอันดีต่ อกันระหว่างเพื่อนต่างสถาบันการศึกษา เพื่อช่วยลดปัญหาความขัดแย้งของนักศึกษาต่างสถาบัน การศึกษาลงได้

นันทนาการในสถานศึกษาเป็นกิจกรรม หรือกระบวนการที่สร้าง และพัฒนาลักษณะนิสัยของเด็กและเยาวชนในระบบการศึกษา ให้เกิดความเติบโตทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและจิตใจ ผู้จัดกิจกรรมนันทนาการ ได้แก่ คณะกรรมการบริหาร สถานศึกษา องค์การนักศึกษา กลุ่ม ชุมชน ที่มีความสนใจร่วมกัน อาจารย์ผู้สอนประจำวิชา หรือการมอบอำนาจแก่กลุ่มอาชีพเป็นผู้จัด นันทนาการเพื่อส่งเสริมจุดมุ่งหมาย คุณค่า และประโยชน์แก่ นักศึกษานานาประการ สถานที่และ เครื่องอำนวยความสะดวกใน สถานศึกษา ได้แก่ สถานที่ กลางแจ้ง ในร่ม และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง นักศึกษาที่มีความสนใจในรูปแบบชุมชน เช่น ชุมชนกิจกรรม ชุมชนส่งเสริมพัฒนาทักษะเนื้อหา วิชาการและชุมชนเพื่อบริการ เป็นต้น นันทนาการช่วยส่งเสริมคุณค่าในเรื่องความสมดุลและการใช้ เวลาว่างให้มีคุณภาพและสมดุลกับงาน ช่วยให้เยาวชนรู้จักจากจัดการเวลา พัฒนาคุณค่าทางสังคม ระบบประชาธิปไตยและเป็นประชากรของประเทศที่มีคุณภาพในอนาคต

ในปัจจุบันวิชานันทนาการ ไม่ได้บรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอน ในระดับประถมและมัธยมศึกษา แต่ได้มีวิชาต่างๆ ที่เรียกว่า กิจกรรมลักษณะสร้างนิสัย ซึ่งเป็นกิจกรรมนันทนาการทั้งสิ้น โดยอยู่ในรูปแบบวิชาดนตรีศึกษา ศิลปศึกษา หัตถศึกษาและพลศึกษา ทั้งนี้ กิจกรรมนันทนาการสามารถจัดได้โดยคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ในรูปแบบลักษณะต่างๆ ที่สามารถสร้างเสริมประสบการณ์ตรง ก่อให้เกิดการพัฒนาอารมณ์สุขทั้งสนุกสนานและความสงบสุขแก่ผู้เข้าร่วม ตัวอย่างการจัดโครงการนันทนาการสำหรับนักศึกษา มีดังนี้

1. กีฬาสี หรือวันโอลิมปิกเกมส์ ส่งเสริมความรักและเข้าใจกีฬา
2. มหกรรมส่งเสริมกีฬาเพื่อสุขภาพและสมรรถภาพ

3. เทศกาลคริสต์มาส ปีใหม่ ตรุษจีน สงกรานต์ ส่งเสริมความเข้าใจอันดีในด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน และสังคม

4. เทศกาลแห่งความรัก วันครู วันเด็ก วันแม่ ส่งเสริมคุณธรรม

5. วันอาสาฬหบูชาชุมชน เช่น วัด โรงเรียน ศาลา ส่งเสริมคุณค่าการให้และการรับบริการ เพื่อตอบสนองเพื่อนมนุษย์

6. นิทรรศการ เทศกาลดนตรีประเภทต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ และความซาบซึ้ง

7. การประกวดศิลปะ การฝีมือและงานหัตถกรรมของนักเรียน ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่ดี

8. นันทนาการทางสังคม เช่น งานแสดงของสถานศึกษา งานปิกนิก (Picnic) การแสดงละคร การเต้นรำ ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ และการเรียนรู้

9. กิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง /นอกเมือง เช่น การอยู่ค่ายพักแรม กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ซึ่งผสมผสานกิจกรรมอื่น เช่น เดินทางไกล แคมป์ไฟ ไต่เขา ศึกษาธรรมชาติ อนุรักษ์ธรรมชาติ การศิลปหัตถกรรม ดนตรี ละคร เต้นรำ การสังคมในกลุ่มต่าง ๆ

10. กิจกรรมทัศนศึกษาและการท่องเที่ยว ช่วยส่งเสริมประสบการณ์ใหม่ การเรียนรู้ ในชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ชนบท ธรรมชาติ หรือหน่วยงาน สถานที่ที่ศึกษาได้

การจัดกิจกรรมนันทนาการใน สถานศึกษา เป็นการจัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์ และลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของ นักศึกษา หรือเพื่อ ชดเชยให้แก่นักศึกษาทั้งในด้านการออกกำลังกาย และเพื่อความสนุกสนานรื่นเริงนอกเวลาเรียน หรือเป็นกิจกรรมพิเศษ

นักศึกษาแต่ละคนประสบความสำเร็จ หรือมีความเจริญเติบโต พัฒนาทางการและจิตใจ ได้มากน้อย ความรวดเร็วต่างกันขึ้นอยู่กับนัก ศึกษาได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมในเวลาว่างให้เป็น ประโยชน์ เพราะนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมเวลาว่าง สามารถที่จะค้นพบสิ่งที่เข้าต้องการและความ ถนัดตามธรรมชาติของตัวเองได้เป็นอย่างดี ทำให้เขาสามารถพัฒนาตนเองไปในทางที่เหมาะสม เป็นการส่งเสริมให้สุขภาพดีทั้งร่างกาย และสุขภาพจิต

วัตถุประสงค์ในการจัดนันทนาการในสถานศึกษา

1. ความรู้ นักศึกษามีความรู้ทางด้านนันทนาการสามารถนำความรู้ไปใช้ในเวลาว่างให้เป็นประโยชน์และพัฒนาลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์

2. ทักษะ นักศึกษามีทักษะในกิจกรรมเสริมสร้างลักษณะนิสัย สามารถจะได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในยามว่าง

3. ทศนคติ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีในการใช้เวลาว่างและกิจกรรมนันทนาการ

4. พฤติกรรม นักศึกษาได้เปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่ดีไม่งามให้เป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ไปในทางที่ดีงาม

นันทนาการในสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชน ก่อให้เกิดการพัฒนาการทางด้านความเจริญเติบโต ซึ่งเมื่อนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว จักก่อให้เกิดคุณค่าและ

ประโยชน์ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองดีของชาติ
 2. เพื่อให้นักศึกษารู้จักระเบียบวินัย หน้าที่ความรับผิดชอบ
 3. เพื่อความร่วมมือ ประสานงานในกลุ่มที่มีความสนใจร่วมกัน
 4. เพื่อให้นักศึกษาได้ค้นพบความสามารถพิเศษ ความถนัดและความสนใจของตนเอง ได้ฝึกฝน และพัฒนาความสามารถนั้น ๆ ให้ดียิ่งขึ้นไปด้วย
 5. เพื่อก่อให้เกิดวินัยที่ดี ส่งเสริมให้นักศึกษาเคารพกฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ในสังคมที่ตนอยู่ และวางตนได้ดีในสังคม
 6. เพื่อให้ นัก ศึกษา มีความสามัคคีในหมู่คณะ รัก สถานศึกษา หยิ่งในเกียรติของ สถานศึกษาและมีขวัญดี
 7. เพื่อเป็นการส่งเสริมทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะในการเป็นผู้นำ การทำงานร่วมกัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเกิดความสนุกสนานที่จะทำงานที่ตนเองสนใจ
 8. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และนักศึกษากับนักศึกษาเอง
 9. ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพมี ความรับผิดชอบและเคารพบุคคลอื่น
 10. เพื่อช่วยให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ช่วยให้ผู้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษา อย่างแท้จริง
 11. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรของนักศึกษาให้ดีขึ้น
 12. ช่วยให้นักศึกษาได้ใช้เวลาว่างอย่างมีประโยชน์ และมีประสิทธิภาพ
- คุณลักษณะของกิจกรรมนักศึกษา
1. นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจ มีเสรีภาพในการเลือกกิจกรรมที่เข้าร่วม
 2. ได้รับความเห็นชอบตามอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา
 3. ไม่มีหน่วยกิต หรือคะแนนทางวิชาการ
 4. ให้ความเสมอภาคและยุติธรรมอย่างเหมาะสม ตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจและกำลังทางด้านเศรษฐกิจของนักศึกษา

ความจำเป็นทางด้านจิตวิทยาของนักศึกษา

1. ความต้องการทางด้านจิตวิทยา มีดังนี้
 - 1.1 ความต้องการการยอมรับของเพื่อนร่วมรุ่น
 - 1.2 ความต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่ม
 - 1.3 ความปลดปล่อยความเหงาและเดี๋ยวตาย
 - 1.4 ความต้องการเพื่อนที่มีจุดสนใจอันเดียวกัน
 - 1.5 ความต้องการให้ตนเองเกิดความรู้สึกสำคัญในหมู่เพื่อน
 - 1.6 ความต้องการการทดแทนในสิ่งที่ตนขาด เช่น บางครั้งเรียนเก่งไม่ได้ก็หันมาเอาดี

ทางกีฬา

1.7 การรู้จักการทำงานเป็นกลุ่มช่วยสอนความเป็นประชาธิปไตยและสร้างความร่วมมือ
ร่วมใจ

1.8 ความต้องการความรัก โดยเฉพาะคนที่พ่อแม่ไม่มีเวลาที่จะให้ความสนใจ ความรัก

1.9 ความต้องการความสำเร็จ ซึ่งอาจเกิดขึ้นในบางประเภทของกิจกรรม

1.10 ความต้องการการยกย่องชมเชย

1.11 ความต้องการความปลอดภัย

1.12 ความต้องการฝึกทางทักษะ และได้รับความรู้ในสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและเป็น
กันเอง การช่วยเหลือกันทางวิชาการบรรยากาศไม่เหมือนการสอบ หรือรับคำดูตำหนิในห้อง ความคิด
จะออกมาอย่างอิสระ

2. แรงจูงใจความสนใจ ความกระตือรือร้นของนักศึกษาให้แสดงออก

นักศึกษาที่วางแผนและดำเนินการกิจกรรมนั้นหนทางการดี จะนำไปสู่เป้าหมายหลายอย่าง
ถึงแม้บางอย่างจะเห็นผลสำเร็จง่าย หรือบางอย่างจะเห็นผลได้ช้า แต่จะมีเป้าหมายที่แท้จริงที่
สามารถบรรลุได้ เช่น การมีสถานศึกษาจะทำให้นักศึกษาเรียนธรรมนุญปกครองกันเอง มีการหา
เสียงเลือกตั้ง มีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในสำนักงาน และการเข้าพบกับผู้บริหารเพื่อ
ปรึกษา อภิปรายปัญหาของสถานศึกษา

หลักการจัดกิจกรรมนั้นหนทางการ จะต้องมุ่งเน้นในเรื่อง (2555: ออนไลน์)

1. หลักการจัดกิจกรรมนั้นหนทางการ จะต้องมุ่งเน้นในเรื่อง การตอบสนองต่อสมาชิกที่เข้า
ร่วม โดยไม่จำกัดเพศ วัย ฐานะ เชื้อชาติและศาสนา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการ
ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม

2. องค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมนั้นหนทางการ มีดังนี้

2.1 แหล่งนั้นหนทางการ

2.2 องค์การที่รับผิดชอบ

2.3 สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

2.4 ข้อมูลของสภาพทางสังคม

2.5 บุคลากรในการดำเนินงาน

3. คณะกรรมการบริหารงานกิจกรรมนั้นหนทางการ ประกอบด้วย

3.1 ผู้จัดการด้านกิจกรรม

3.2 ผู้จัดการด้านธุรการ

3.3 ผู้จัดการด้านสถานที่

3.4 ผู้จัดการกิจกรรม

3.5 ฝ่ายประสานงาน

4. หลักการบริหารงานกิจกรรมนั้นหนทางการโดยทั่วไป มีดังนี้

4.1 ให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผน

4.2 กำหนดเป้าหมายของกิจกรรมที่ชัดเจน

4.3 ประชาสัมพันธ์

4.4 จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

4.5 สนองความสนใจของสมาชิก

5. คณะบุคลากรผู้บริหารงานกิจกรรมนันทนาการ ประกอบด้วย

5.1 คณะกรรมการอำนวยการ ทำหน้าที่ กำหนดนโยบายและประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมนันทนาการ

5.2 คณะกรรมการบริหารงาน ทำหน้าที่ รับผิดชอบในการวางแผนงาน จัดดำเนินการ และประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อจัดเตรียมบุคลากร งบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

5.3 คณะทำงาน ทำหน้าที่ปฏิบัติการตามโปรแกรม เพื่อสนองตอบต่อสมาชิกในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมนันทนาการ จะต้องมีส่วนต่อไปนี้

6.1 การจัดการด้านสถานที่

6.2 การจัดการด้านบุคลากร

6.3 การจัดการด้านการควบคุมดูแล

6.4 การจัดการด้านงบประมาณ

6.5 การจัดการด้านการวางระเบียบ

7. การจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการลงไป จะต้องคำนึงถึง เรื่อง

7.1 สมาชิก

7.2 ผู้ควบคุมกิจกรรม

7.3 ความเหมาะสมกับความต้องการของสมาชิก

7.4 ไม่ขัดต่อวัฒนธรรมประเพณี

7.5 งบประมาณค่าใช้จ่าย

8. ควรใช้ข้อมูลต่อไปนี้ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาในจัดกิจกรรมนันทนาการให้กับชุมชน คือ

8.1 ลักษณะของสังคม

8.2 สภาพพื้นที่ที่เป็นจริง

8.3 ความต้องการของชุมชน

8.4 ความพร้อมของบุคลากร

8.5 งบประมาณ

9. ขั้นตอนในการประเมินผลโครงการนันทนาการ มีดังนี้

9.1 ตั้งวัตถุประสงค์ที่จะประเมิน

9.2 การจัดตั้งคำถาม

9.3 การหาแหล่งข้อมูล

9.4 การเลือกวิธีการเก็บข้อมูล

9.5 การรายงานผล

10. การประเมินผลโครงการนันทนาการจะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

10.1 แบบวัดปริมาณ มีลักษณะสามารถวิเคราะห์และเสนอผลโดยใช้วิธีทางสถิติ บอกปริมาณตัวเลขที่เกี่ยวข้องออกมาในรูปของจำนวนอย่างเป็นรูปธรรมได้

10.2 แบบวัดคุณภาพ มีลักษณะเก็บรวบรวมข้อมูลง่าย ประหยัดค่าใช้จ่าย สามารถใช้ควบคู่กับการประเมินแบบวัดปริมาณได้ แต่ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการคำนวณทางสถิติขั้นสูง

สถาบันการพลศึกษา

ประวัติสถาบันการพลศึกษา

กรมพลศึกษาได้ดำเนินการผลิตครูพลศึกษามาเป็นเวลานานโดย รับโอนโรงเรียนพลศึกษากลางมาดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2479 และได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยเรื่อยมา จนได้มีการจัดตั้ง “วิทยาลัยพลศึกษา” ขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2496 เพื่อดำเนินการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง พลศึกษา) และตั้ง “โรงเรียนฝึกหัดครูพลานามัย” ขึ้นในปีการศึกษา 2501 เพื่อดำเนินการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ. พลานามัย) ต่อมาได้ยุบเลิกโรงเรียนฝึกหัดครูพลานามัยในปี พ.ศ. 2512 และได้ขยายหลักสูตรของวิทยาลัยพลศึกษาเป็นระดับปริญญาตรี โดยเป็นสาขาหนึ่งของวิทยาลัยวิชาการศึกษา แต่ยังคงดำเนินการโดยกรมพลศึกษา และใช้ชื่อว่า “วิทยาลัยวิชาการศึกษาพลศึกษา” ในปี พ.ศ. 2514 ได้ยุติการดำเนินการวิทยาลัยพลศึกษาในส่วนกลางและโอนวิทยาลัยวิชาการ ศึกษาพลศึกษาไปให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาดำเนินการต่อไป กรมพลศึกษาได้เปิด ดำเนินการผลิตครูพลศึกษาในส่วนภูมิภาค โดยเริ่มเปิด “วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่” ขึ้นเป็นแห่งแรก ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 เปิด “วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม” เป็นแห่งที่สอง และมีการเปิดเพิ่มขึ้นในจังหวัดต่างๆ เรื่อยมา จนกระทั่งมีวิทยาลัยพลศึกษารวม 17 แห่ง

เมื่อกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายบรรจุข้าราชการครูจากผู้ที่มิวุฒิมการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ ทำให้กรมพลศึกษาเริ่มหาแนวทางยกฐานะวิทยาลัยพลศึกษาให้สามารถเปิดทำการสอนในระดับปริญญาตรี โดยในระยะแรกได้จัดทำโครงการร่วมมือทางวิชาการกับกรมการฝึกหัดครู ให้วิทยาลัยครูรับวิทยาลัยพลศึกษาเข้าสมทบทางวิชาการเพื่อเปิดสอนระดับปริญญาตรีหลักสูตรต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2531 ในขณะเดียวกันก็พยายามหาแนวทางที่จะเปิดดำเนินการสอนระดับปริญญาตรีด้วยตนเอง จนได้มีการร่างพระราชบัญญัติเพื่อยกฐานะวิทยาลัยพลศึกษาขึ้นเป็นสถาบัน การศึกษาระดับปริญญา เสร็จเรียบร้อยในปี พ.ศ. 2538 และใช้ชื่อ “ร่างพระราชบัญญัติสถาบันกัญจนมงคล”

กรมพลศึกษาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันกัญจนมงคลตามลำดับขั้นตอนพร้อมๆ กับที่กรมอาชีวศึกษาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน และกรมศิลปากรได้

เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันพัฒนศิลป์ ซึ่งกระทรวง ศึกษาธิการได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับ แต่เนื่องจากสาเหตุบางประการกรมพลศึกษาได้นำร่างพระราชบัญญัติสถาบันกัญจนมงคลกลับมาพิจารณาทบทวนใหม่อีกครั้งหนึ่ง เป็นเหตุให้ไม่สามารถนำเข้าสู่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ทันเวลา เนื่องจาก สภาผู้แทนราษฎรหมดอายุลง จึงต้องนำร่างพระราชบัญญัติสถาบันกัญจนมงคล มาเริ่มดำเนินการตามขั้นตอนใหม่อีกครั้งหนึ่งภายหลังจากที่มีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่แล้ว โดยมีคำสั่งกรมพลศึกษาที่ 111/2541 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติสถาบันกัญจนมงคล เพื่อพิจารณาทบทวน แก้ไข ปรับปรุง เนื้อหารายละเอียดให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ เพื่อเสนอกระทรวงศึกษาธิการอีกครั้งหนึ่ง และได้มีการจัดทำแผนพัฒนากรมพลศึกษา สำหรับปีงบประมาณ 2542 และ 2543 โดยเป้าหมายประการหนึ่งคือ การพัฒนาวิทยาลัยพลศึกษาให้เป็นสถาบันกัญจนมงคล

ต่อมาได้มีคำสั่งกรมพลศึกษาที่ 2180 / 2541 เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2541 แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการสถาบันกัญจนมงคล เพื่อวางแผนปฏิบัติการ ติดตามงาน ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมเอกสาร เพื่อนำเสนอตามลำดับขั้นตอน ซึ่งได้ดำเนินการเตรียมการในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการเตรียมการด้านหลักสูตร โดยมีคำสั่งกรมพลศึกษาที่ 614 / 2542 เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2542 แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปหลักสูตรระดับปริญญาตรี

ในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งกำหนดให้มีการจัดโครงสร้างหน่วยงานทางการศึกษาขึ้นใหม่ กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่าน่าจะยกฐานะวิทยาลัยพลศึกษาขึ้นเป็นสถาบันกัญจนมงคลโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา กรมพลศึกษาจึงได้ดำเนินการปรับร่างพระราชบัญญัติสถาบันกัญจนมงคล เป็นพระราชกฤษฎีกาและนำเสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการเพื่อพิจารณา กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งที่ สป 416 / 2543 เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2543 แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองร่างพระราชกฤษฎีกาสถาบันกัญจนมงคล เพื่อเสนอความเห็นต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการต่อไป แต่เมื่อดำเนินการตามขั้นตอนแล้ว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่าการนี้ ไม่สามารถตราเป็นพระราชกฤษฎีกาได้ ต้องตราเป็นพระราชบัญญัติเท่านั้น จึงได้มีการปรับเปลี่ยนกลับมาเป็นร่างพระราชบัญญัติสถาบันกัญจนมงคลอีกครั้งหนึ่ง แต่ไม่สามารถนำเสนอได้ทันเนื่องจาก สภาผู้แทนราษฎรได้หมดอายุลงในปลายปี พ.ศ. 2543

กรมพลศึกษายังคงมีความพยายามอย่างต่อเนื่องที่จะผลักดันวิทยาลัยพลศึกษาให้เป็นสถาบันการศึกษาระดับปริญญา โดยได้กำหนดนโยบายปฏิรูปการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกรมพลศึกษา และมีความเห็นว่าควรเปลี่ยนชื่อเป็น “สถาบันการพลศึกษา” ในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2544 ได้มีคำสั่งกรมพลศึกษาที่ 136/2544 แต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา เพื่อดำเนินการต่อไป คณะกรรมการได้นำร่างพระราชบัญญัติสถาบันกัญจนมงคลมาพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และได้นำเสนอต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เช่น สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงบประมาณ

คณะอนุกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการการกีฬา
สภาผู้แทนราษฎร มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2545 ตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา ขึ้นคณะหนึ่ง และได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นอีก
คณะหนึ่งเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2545 เพื่อช่วยในการพิจารณาของคณะอนุกรรมการ

หลังจากที่คณะอนุกรรมการได้พิจารณาแล้วได้เสนอรายงานต่อคณะกรรมการ
การกีฬา สภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการได้มีมติเห็นชอบและให้กรรมการที่เป็นสมาชิก
พรรคต่างๆ นำเสนอต่อพรรคเพื่อพิจารณาเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษาเข้าสู่การ
พิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในนามของแต่ละพรรคต่อไป ซึ่งต่อมาได้มีพรรคต่างๆ นำเสนอร่าง
พระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษาต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร รวม 3 พรรค คือ พรรค
ประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทยพัฒนาและพรรคชาติพัฒนา

คณะกรรมการร่างฯ ได้นำเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษาต่อรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (นายสนธิยา คุณปลื้ม) ได้ให้ความเห็นชอบและนำเสนอต่อ
สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี
คณะที่ 4 เพื่อพิจารณา ก่อนนำเข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการร่างฯ ได้ส่งตัวแทนเข้า
ชี้แจงและตอบข้อซักถามของคณะกรรมการกลั่นกรองฯ จนกระทั่งได้รับความเห็นชอบ และนำเสนอ
คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2546 ได้มีมติ
เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจ
พิจารณารายละเอียดก่อนเสนอเข้าสู่ สภาผู้แทนราษฎรต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มอบให้คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ 8 ตรวจ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา ตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน 2546 โดยคณะกรรมการ
ร่างฯ ได้ส่งตัวแทนเข้าชี้แจงและตอบข้อซักถามของคณะกรรมการกฤษฎีกา ในการประชุมทุก
ครั้งจนกระทั่งเสร็จเรียบร้อยและส่งสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

เมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรได้บรรจุเรื่องร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา เข้า
วาระการประชุม ในวันที่ 24 มีนาคม 2547 ที่ประชุมได้มีมติเป็นเอกฉันท์ รับหลักการร่าง
พระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษาไว้พิจารณา และตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่าง
พระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา เพื่อพิจารณาในรายละเอียด จนกระทั่งพิจารณาเสร็จเรียบร้อย
เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2547 แต่เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรได้ปิดสมัยประชุมสามัญในวันที่ 29
พฤษภาคม 2547 จึงต้องรอนำเข้าวาระการประชุมในสมัยประชุมถัดมา

สภาผู้แทนราษฎรได้ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษาในวาระ 2
และวาระ 3 ในวันที่ 25 สิงหาคม 2547 และมีมติเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา
และให้ส่งวุฒิสภาประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษาในวันที่ 6 กันยายน 2547
และมีมติเป็นเอกฉันท์ รับหลักการร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษาไว้พิจารณา พร้อมทั้งตั้ง
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษาเพื่อพิจารณารายละเอียด

จนกระทั่งพิจารณาเสร็จเรียบร้อยเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2547 และได้นำเสนอรายงานต่อที่ประชุม วุฒิสภาเพื่อพิจารณาใน วาระ 2 และวาระ 3 วุฒิสภาได้ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสถาบัน การพลศึกษาในวันที่ 26 ตุลาคม 2547 และมีมติเห็นชอบตามที่คณะกรรมการการวิสามัญฯ เสนอ เนื่องจากวุฒิสภาได้มีการปรับแก้ร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษาในบางส่วน จึงต้องส่งให้ สภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรได้ นำร่างพระราชบัญญัติสถาบัน การพลศึกษาที่วุฒิสภาแก้ไขมาพิจารณาในการประชุม เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2547 และมีมติ เป็นเอกฉันท์ให้ความเห็นชอบตามที่วุฒิสภาแก้ไข

ต่อมา สภาผู้แทนราษฎรได้ส่งร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษาไปยังสำนักงาน เลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อตรวจทานและดำเนินการทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยต่อไป สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ตรวจทานรายละเอียดร่าง พระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษาและทูลเกล้าฯ ถวาย ตั้งแต่วันที่ 26 พฤศจิกายน 2547 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธยเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2548 และพระราชทาน คินมายังสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้มีผล ใช้บังคับต่อไป โดยกลุ่มงานราชกิจจานุเบกษาได้ประกาศพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา ใน ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา ตอนที่ 13 ก เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2548 และทำให้พระราช บัญญัติสถาบันการพลศึกษามีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป จึงนับได้ว่า สถาบัน การพลศึกษาได้ก่อกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 (สถาบัน การพลศึกษา. 2554: ออนไลน์)

วิสัยทัศน์ : เป็นสถาบันชั้นนำที่ผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านพลศึกษา กีฬาและสุขภาพสู่ ความเป็นเลิศ ระดับมาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน

พันธกิจ :

1. จัดการศึกษาด้านพลศึกษา สุขศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาวิจัยและให้บริการทางวิชาการกับชุมชน สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้แก่ท้องถิ่น ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษทางกีฬา นันทนาการ และ บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

3. ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทย

ปรัชญา : พลศึกษาและกีฬา พัฒนาคณ พัฒนาชาติ

ภารกิจ : สถาบันการพลศึกษา เป็นสถาบันอุดมศึกษามีวัตถุประสงค์ในการผลิตและ พัฒนาบุคลากรทางพลศึกษา การกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ นันทนาการ และ บุคลากรในด้านที่เกี่ยวข้อง มีภารกิจทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการ การให้บริการ ชุมชน การใช้และพัฒนาเทคโนโลยี เสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้แก่ท้องถิ่น ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษทางกีฬา นันทนาการ และบุคคลที่มีความ บกพร่องทางร่างกาย รวมถึงการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทย

สถาบันการพลศึกษา แบ่งส่วนราชการออกเป็นดังนี้

1. กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
2. กลุ่มตรวจสอบภายใน
3. สำนักงานอธิการบดี แบ่งออกเป็น 5 กอง ได้แก่ กองกลาง กองกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ กองนโยบายและแผน กองวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษาและกองส่งเสริมวิชาการ
4. วิทยาเขต แบ่งออกเป็น 17 วิทยาเขต ตามภูมิภาค ดังนี้
 - 4.1 ภาคเหนือ ได้แก่ วิทยาเขตเชียงใหม่ วิทยาเขตลำปางและวิทยาเขตสุโขทัย
 - 4.2 ภาคกลาง ได้แก่ วิทยาเขตกรุงเทพ วิทยาเขตสุพรรณบุรี วิทยาเขตชลบุรี วิทยาเขตอ่างทองและวิทยาเขตสมุทรสาคร
 - 4.3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ วิทยาเขตมหาสารคาม วิทยาเขตชัยภูมิ วิทยาเขตเพชรบูรณ์ วิทยาเขตศรีสะเกษและวิทยาเขตอุดรธานี
 - 4.4 ภาคใต้ ได้แก่ วิทยาเขตกระบี่ วิทยาเขตชุมพร วิทยาเขตตรังและวิทยาเขตยะลา
5. คณะวิชา แบ่งออกเป็น 3 คณะ ดังนี้
 - 5.1 คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ ประกอบด้วยสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา วิชาเอกวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย สาขาวิชาการฝึกสอนกีฬา วิชาเอกการฝึกสอนกีฬากอล์ฟ วิชาเอกการฝึกสอนกีฬามวยไทย สาขาวิชาส่งเสริมสุขภาพ สาขาวิชาส่งเสริมสุขภาพเด็ก โปรแกรมทดสอบสมรรถภาพทางกาย
 - 5.2 คณะศิลปศาสตร์ ประกอบด้วยสาขาวิชาการจัดการกีฬา สาขาการพัฒนากีฬาและนันทนาการชุมชน สาขาวิชาธุรกิจสุขภาพ โปรแกรมวิชาผู้นำนันทนาการ โปรแกรมวิชานันทนาการเชิงพาณิชย์และการท่องเที่ยว
 - 5.3 คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาพลศึกษา สาขาวิชาพลศึกษาสำหรับคนพิการ และสาขาวิชาสุขศึกษา
6. โรงเรียนกีฬา แบ่งออกเป็น 12 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น โรงเรียนกีฬาจังหวัดชลบุรี โรงเรียนกีฬาจังหวัดตรัง โรงเรียนกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช โรงเรียนกีฬาจังหวัดนครสวรรค์ โรงเรียนกีฬาจังหวัดปทุมธานี โรงเรียนกีฬาจังหวัดยะลา โรงเรียนกีฬาจังหวัดลำปาง โรงเรียนกีฬาจังหวัดศรีสะเกษ โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง และโรงเรียนกีฬาจังหวัดอุดรธานี

กองกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษมีหน้าที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และการแบ่งหน่วยงานของกองกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ ในสำนักงานอธิการบดี มีดังนี้

 1. วิสัยทัศน์

กองกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ มุ่งความเป็นเลิศทางการกีฬา และเน้นถึงการเรียนรู้ทางการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา ก้าวสู่ในระดับมาตรฐาน พร้อมบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น อนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และสร้างสรรค์สังคม

2. การกิจ/หน้าที่ของกองกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ

- 2.1 ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป และปฏิบัติงานสารบรรณของกอง
- 2.2 ดำเนินการเกี่ยวกับการช่วยอำนวยความสะดวกและประสานราชการของกอง
- 2.3 ดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางการจัดสถานักเรียน องค์การนักศึกษา การพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน นักศึกษา และการจัดสวัสดิการ นักเรียน นักศึกษาในสถาบัน
- 2.4 จัดทำแผน โครงการ ในการให้บริการทางวิชาการด้านการพลศึกษา สุขศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬาและวิทยาศาสตร์สุขภาพแก่สังคม
- 2.5 ประสานงานเกี่ยวกับการจัดดำเนินการกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลและนโยบายของสถาบัน
- 2.6 ติดต่อประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างประเทศเกี่ยวกับความช่วยเหลือและความร่วมมือด้านการศึกษากีฬาและการวิจัย ตลอดจนการจัดประชุมและเจรจาตามที่ได้รับมอบหมาย
- 2.7 ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3. การแบ่งหน่วยงานในกองกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ

กองกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม และ 1 ศูนย์ ได้แก่ กลุ่มธุรการ กลุ่มกีฬาและนันทนาการ กลุ่มกิจกรรมและสวัสดิการนักเรียน นักศึกษา กลุ่มโครงการพิเศษ กลุ่มบริการชุมชนและศูนย์กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ

หน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมนันทนาการของสถาบันการพลศึกษา ได้แก่ กลุ่มกีฬาและนันทนาการซึ่งมีการกิจ/หน้าที่ ดังนี้

1. ประสานงานเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ เช่น กีฬา นักเรียนโรงเรียนกีฬา กีฬาสถาบันการพลศึกษา กีฬามหาวิทยาลัย กีฬาบุคลากร ฯลฯ
2. ติดต่อประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ
3. ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานรองอธิการบดี ประจำวิทยาเขตทั้ง 17 แห่ง มีหน้าที่สนับสนุนการเรียนการสอน และดำเนินงานในกลุ่มบริหาร กลุ่มส่งเสริมวิชาการ กลุ่มกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ กลุ่มแผนงาน กลุ่มวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา โดยปฏิบัติภารกิจดังต่อไปนี้ คือ ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป และปฏิบัติงานสารบรรณของวิทยาเขต ดำเนินการเกี่ยวกับการช่วยอำนวยความสะดวกและประสานราชการวิทยาเขต ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุ อาคาร สถานที่และยานพาหนะของวิทยาเขต จัดระบบงานและบริหารงานบุคคลของวิทยาเขต ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรมและผลงานของวิทยาเขต ดำเนินการเกี่ยวกับการประชุม

คณะกรรมการ วิทยาเขต แจ่มตติที่ประชุมไปยังผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการ ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

นักศึกษาสถาบันการพลศึกษาจำแนกตามภูมิภาคและวิทยาเขต ปีการศึกษา 2555
มีจำนวน ดังที่ปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนนักศึกษาสถาบันการพลศึกษาจำแนกตามภูมิภาคและวิทยาเขต ปีการศึกษา 2555

ภูมิภาค	วิทยาเขต	จำนวนนักศึกษา(คน)
1. เหนือ	1. เชียงใหม่	839
	2. ลำปาง	332
	3. สุโขทัย	1,086
2. กลาง	4. กรุงเทพฯ	689
	5. ชลบุรี	493
	6. เพชรบูรณ์	223
	7. สมุทรสาคร	441
	8. อ่างทอง	533
	9. สุพรรณบุรี	949
	10. มหาสารคาม	701
3. ตะวันออกเฉียงเหนือ	11. ชัยภูมิ	436
	12. ศรีสะเกษ	562
	13. อุตรดิตถ์	533
	14. เพชรบูรณ์	223
4. ใต้	15. ชุมพร	258
	16. ตรัง	472
	17. ยะลา	1,560
รวม		10,485

กิจกรรมนันทนาการของสถาบันการพลศึกษา 17 วิทยาเขต

สถาบันการพลศึกษา 17 วิทยาเขต มีสถานที่ตั้ง 17 จังหวัด ได้จัดกิจกรรมนันทนาการ ให้มีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์และพันธกิจ ดังนี้

1. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่ ตั้งอยู่เลขที่ 111 ถนนศรีตรัง ตำบลกระบี่ใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ 81000 โทรศัพท์หมายเลข 075-644-461

ปรัชญา : สุขภาพดี มีความรู้ คู่คุณธรรม นำชีวิตก้าวไกล

วิสัยทัศน์ : สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตกระบี่เป็นสถาบันชั้นนำที่ผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านพลศึกษา กีฬาและสุขภาพ สู่ความเป็นเลิศระดับมาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน

พันธกิจ :

1. จัดการศึกษาด้านพลศึกษา สุขศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษา วิจัยและให้บริการทางวิชาการกับชุมชน สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้แก่ท้องถิ่น
3. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษและบกพร่องทางร่างกาย

4. ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

ขณะที่เปิดสอนสาขานันทนาการ ได้แก่ คณะศิลปศาสตร์ เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชานันทนาการเชิงพาณิชย์และการท่องเที่ยว

กิจกรรมนันทนาการ ที่สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่จัดให้กับนักศึกษา ได้แก่ โครงการประกวดเยาวชนต้นแบบเก่งและดี To Be Number One Idol ปี 2555 โครงการวิ่ง Fartlek เฉลิมพระเกียรติ โครงการเด็กไทยว่ายน้ำเป็น เล่นน้ำได้ ร่างกายแข็งแรง โครงการอบรมหลักสูตรการช่วยเหลือและรักษาความปลอดภัยทางน้ำ โครงการอบรมแกนนำด้านภัยยาเสพติด โครงการร่อนนี้มีกิจกรรมเพื่อลูกรัก โครงการเดิน-วิ่งฉลอง 140 ปี จังหวัดกระบี่ ปี พ.ศ. 2555 เฉลิมพระเกียรติ โครงการฝึกอบรมการดำน้ำ โครงการอบรมพัฒนาสร้างสื่อonline กิจกรรมไหว้ครู กีฬา สถาบันการพลศึกษาแห่งประเทศไทย กิจกรรมค่ายอาสาคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ "สองมือ ร่วมใจ แบ่งปัน สานฝันสู่น้อง ๆ ครั้งที่ ๑" เป็นต้น

2. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกรุงเทพ ตั้งอยู่เลขที่ 69 หมู่ 3 ถนนรังสิต-นครนายก ตำบลบึงนาราง อำเภोधุมบุรี จังหวัดปทุมธานี 12110 โทรศัพท์หมายเลข 0 2546 1300-1

ปรัชญา : สร้างสรรค์คุณค่า พัฒนาสังคม

วิสัยทัศน์ : "เป็นสถาบันชั้นนำ ในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรด้านการพลศึกษา กีฬา สุขภาพและนันทนาการ ในระดับมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม"

พันธกิจ :

1. ผลิตบัณฑิตด้านพลศึกษา สุขศึกษา วิทยาศาสตร์การกีฬา นันทนาการ สื่อสารการกีฬาและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่มีคุณภาพมีจริยธรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม
2. พัฒนาองค์ความรู้ การศึกษา งานวิจัย
3. ส่งเสริมบริการทางวิชาการแก่สังคมให้มีคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพ
4. ส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนา สร้างสรรค์ และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

ขณะที่เปิดสอนสาขานันทนาการ ได้แก่ คณะศิลปศาสตร์ เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชานันทนาการเชิงพาณิชย์และการท่องเที่ยว

กิจกรรมนันทนาการ ที่สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกรุงเทพ จัดให้นักศึกษา ได้แก่ การแข่งขัน IPE.Bangkok Golf Invitation มหกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายด้วยกีฬาภูมิปัญญาไทยเฉลิมพระเกียรติ การจัดเสวนา เวทีชาวบ้าน สนทนาสืบสานภูมิปัญญา ประเพณีแข่งขันพายเรือชนส้ม โครงการลีลาศเพื่อสุขภาพ กิจกรรม FUTSAT FOR FUN กิจกรรมการสืบสานศิลปมวยไทย โครงการส่งเสริมวิชาการนักศึกษา: การเป็นผู้นำเกมและนันทนาการ กิจกรรมนันทนาการเพื่อผู้สูงอายุ โครงการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพเต้นแอโรบิกขั้นพื้นฐาน โครงการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ กิจกรรมที่ 2 สร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม ด้านกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ โครงการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ กิจกรรมที่ 3 อบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกิจกรรมฝึกบอลลอยขน กิจกรรมแบดมินตันหน้าเล่นจั่ง โครงการอบรมแอโรบิกขั้นสูง นิทรรศการและการประชุมวิชาการนักศึกษา “ว้าว ! ทำไมต้องพลศึกษา” จัดการแข่งขันสื่อบันเทิงสร้างสรรค์ทางพลศึกษา กิจกรรมออกค่ายอาสาสร้างจิตสาธารณะนักศึกษา สู่ชุมชนผู้ด้อยโอกาส ณ โรงเรียนบ้านน้ำปาย อำเภอแม่จัน จังหวัดน่าน โครงการอนุรักษ์ พัฒนา ทะนุบำรุงและเสริมสร้างเอกลักษณ์ ศิลปะและวัฒนธรรม เรื่อง การทำการบูรจากใบบางและการทำจิ้งจั่น กิจกรรมสืบสานศิลปมวยไทย กิจกรรมกีฬาพัฒนาชุมชน ณ หมู่บ้านกรีนการ์เดนโฮม โครงการนวดแผนไทย (นวดตัว นวดฝ่าเท้า) โครงการถาชีตัตตน โครงการอบรมศึกษาแหล่งเรียนรู้โบราณสถานและศิลปวัฒนธรรมไทย โครงการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้และปลูกป่าชายเลน เป็นต้น

3. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี ตั้งอยู่เลขที่ 111 หมู่ 1 ถนนสุขุมวิท ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000 โทรศัพท์หมายเลข 0-3828-3261

ปรัชญา : พลศึกษาและกีฬา พัฒนาคณ พัฒนาชาติ

วิสัยทัศน์ : เป็นสถาบันที่มุ่งผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ และสุขภาพ สู่สังคม ตามมาตรฐานวิชาชีพ และมาตรฐานสากล

พันธกิจ :

1. จัดการศึกษาและพัฒนาบุคลากรทางด้านพลศึกษา การจัดการกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ปฏิบัติภารกิจด้านการสอน วิจัย และงานสร้างสรรค์

3. บริการทางวิชาการ วิชาชีพ ให้แก่ชุมชนและสังคม

4. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทย

5. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้และพัฒนาเทคโนโลยี ตลอดจนเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

6. รณรงค์ และป้องกันปัญหายาเสพติด

7. เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และส่งเสริมประชาธิปไตย

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี ไม่มีคณะที่เปิดสอนสาขานันทนาการ

กิจกรรมนันทนาการ ที่สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกรุงเทพ จัดให้นักศึกษา ได้แก่

งานเลี้ยงต้อนรับทัพนักกีฬา จังหวัดชลบุรี งานถวายพระพรในวันแม่ ทำบุญตักบาตรในวันแม่ แสดงความยินดีกับนักกีฬาชุด ทีมชาติไทย งานเลี้ยงต้อนรับอาจารย์ นักศึกษาจากต่างประเทศ รางวัลนักกีฬา งาน Thailand International Judo North Bangkok University Championships 2012 งาน 2012 Asian Beach Games กิจกรรมวันไหว้ครู งานสานสัมพันธ์ 3 สถาบันน้องพี่ พี่รตน์ดำหัวผู้บริหาร สพล. การจัดประชุมรับปริญญา โครงการอบรมบุคลากรเชิงปฏิบัติการ การทำ E-Book โครงการสืบสานศิลปะ วัฒนธรรม มวยตบจาก งานฉลองปีใหม่ จุดเทียนชัยถวายพระพร โครงการกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพผู้พักพิง งานเลี้ยงนักกีฬาซีเกมส์ งานสืบสานวัฒนธรรมประเพณี ลอยกระทง พิธีการไหว้ครูประจำปี พี่รตน์ดำหัวอธิการบดีสถาบันการพลศึกษา โครงการค่ายพัก แรมนันทนาการ โครงการอบรมผู้นำนันทนาการ โครงการจัดกิจกรรม THAILAND GOLF CHAMPIONSHIP 2011 กิจกรรมพิธีเฉลิมพระเกียรติ 5 ธันวาคมหาราช โครงการกิจกรรม นันทนาการเพื่อน้อง วัดศรีโพธิ์ทโย โครงการเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม ธรรมสัญจร โครงการค่าย สัมพันธ์นักศึกษาใหม่ ประจำปีการศึกษา โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี โครงการฝึกทักษะ การจัดการแข่งขันกีฬาเทนนิส โครงการพัฒนาทำนุ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ข้าวหลามหนองมน โครงการสืบสานประเพณีลอยกระทง โครงการอนุรักษ์ และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมการเล่นว่าว ไทย กิจกรรมวันไหว้ครู โครงการฝึกทักษะการจัดการแข่งขันเทนนิส ค่ายคุณธรรม โครงการอนุรักษ์ พัฒนาทำนุบำรุงและส่งเสริมวัฒนธรรม โครงการค่ายพักแรม นันทนาการ ประจำปีการศึกษา โครงการความร่วมมือทางวิชาการศิลปวัฒนธรรมและกีฬา-ด้าลี การออกกำลังกายแบบกังฟูชาน เป็นต้น

4. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชัยภูมิ ตั้งอยู่เลขที่ 239 ถนนองค์การบริหารส่วนจังหวัด สาย 2 ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ 36000 โทรศัพท์หมายเลข 0-4481-2088

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี ไม่มีคณะที่เปิดสอนสาขานันทนาการ

กิจกรรมนันทนาการ ที่สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชัยภูมิ จัดให้กับนักศึกษา ได้แก่ โครงการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย สพล.ชัยภูมิร่วมตักบาตรและลงนามถวายพระพรเนื่องใน วันแม่แห่งชาติ วันสมเด็จพระนารายณ์มหาราช โครงการส่งเสริมการออกกำลังกายด้วยกีฬาภูมิ ปัญญาไทย โครงการพัฒนาบุคลิกภาพ พิธีไหว้ครู โครงการฝึกเทนนิส พาทเรดกวาดรางวัลรุ่น ใหญ่เทนนิสพัฒนาฝีมือ ประเพณีรดน้ำดำหัวเนื่องในประเพณีวันสงกรานต์ สพล.ชัยภูมิ กิจกรรม รณรงค์ป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โครงการอบรมผู้นำการออกกำลังกายกีฬาและนันทนาการ โครงการให้ความรู้และการบริการด้านการถ่ายภาพแก่ชุมชน งานวันสถาปนาสถาบันการพลศึกษา ครบรอบ 7 ปี ณ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชัยภูมิ การแข่งขันเทเบิลเทนนิส สพล.ชย.พาทเรด คว่าทองกีฬานักเรียน จ.ชัยภูมิ การแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษาแห่งชาติ งานวันยุทธหัตถี สมเด็จพระนเรศวรมหาราช งานวันเด็กแห่งชาติ งานฉลองอนุสาวรีย์เจ้าพ่อพญาแล เป็นต้น

5. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร ตั้งอยู่เลขที่ 140 หมู่ 8 ตำบลขุนกระโทก อำเภอ เมือง จังหวัดชุมพร รหัสไปรษณีย์ 86190 โทรศัพท์หมายเลข 0 7764 2930

ปรัชญา : พลศึกษา และการกีฬา พัฒนาคน พัฒนาชาติ

วิสัยทัศน์ : สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพรเป็นสถาบันชั้นนำ ผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านการพลศึกษา กีฬา และสุขภาพสู่ความเป็นเลิศ ระดับมาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน

พันธกิจ :

1. จัดการศึกษาด้านการพลศึกษา สุขศึกษา กีฬาและนันทนาการวิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์ สุขภาพ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาวิจัยและให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน
3. สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้แก่ท้องถิ่น
4. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา สำหรับคนที่มีความสามารถพิเศษ และบกพร่องทางร่างกาย

5. ทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและการกีฬาไทย

คณะที่เปิดสอนสาขานันทนาการ ได้แก่ คณะศิลปศาสตร์ เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชานันทนาการเชิงพาณิชย์และการท่องเที่ยว

กิจกรรมนันทนาการ ที่สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร จัดให้กับนักศึกษา ได้แก่ โครงการเทิดไท้องค์ราชันย์ เอกภษัตริย์นักกีฬา โครงการกีฬาเชื่อมความสามัคคี โครงการความร่วมมือการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพกับชุมชนอย่างยั่งยืน โครงการวิ่งทดสอบสมรรถภาพทางกาย โครงการร่วมใจสามสถาบัน สานสัมพันธ์น้องให้เป็นจริง กิจกรรมวันแม่แห่งชาติ เป็นต้น

6. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่ ตั้งอยู่เลขที่ 68/1 ถนนสนามกีฬา ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200 โทรศัพท์หมายเลข 0-5322-5059

ปรัชญา : กีฬาดี นันทนาการเด่น เน้นคุณธรรม ผู้นำสุขภาพ

วิสัยทัศน์ : เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิต และพัฒนาบุคลากรด้านพลศึกษา กีฬานันทนาการ และสุขภาพ สู่ความเป็นเลิศระดับมาตรฐานสากล

พันธกิจ :

1. จัดการศึกษาด้านพลศึกษา สุขศึกษา กีฬานันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ส่งเสริมการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ และการวิจัยเชิงบูรณาการที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม
3. ให้บริการวิชาการที่หลากหลายกับชุมชน สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้แก่ท้องถิ่น และถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่สังคม
4. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรที่มีความสามารถพิเศษทางการกีฬา และบุคคลที่มีความบกพร่องทางกาย
5. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศ
6. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

คณะที่เปิดสอนสาขานันทนาการ ได้แก่ คณะศิลปศาสตร์ เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาผู้นำนันทนาการ และโปรแกรมวิชา นันทนาการเชิงพาณิชย์และการท่องเที่ยว กิจกรรมนันทนาการ ที่สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่ จัดให้กับนักศึกษา ได้แก่ โครงการพัฒนาระบบราชการและพัฒนาบุคลากรด้านการเป็นผู้นำนันทนาการและผู้นำการท่องเที่ยว โครงการ การจัดการความรู้ (KM) เพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษาคณะศิลป โครงการ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศิลปศาสตร์ โครงการ สัมมนานักศึกษาด้านบัณฑิตตามอุดมคติไทย โครงการ ผู้นำการออกกำลังกายด้วยกีฬาสาธิตเพื่อสุขภาพของบุคลากรและนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศิลปศาสตร์ การแข่งขันกรีฑา กีฬาเยาวชนแห่งชาติ ภาค 5 การประกวดพานดอกไม้พานรูปเทียน วันสิ่งแวดล้อม Environment Day การแข่งขันฟุตบอลกระชับมิตร ค่ายพักแรม นันทนาการ โครงการความร่วมมือกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการบริการชุมชน เป็นต้น

7. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตตรัง ตั้งอยู่เลขที่ 90 ถนน ตรัง – ปะเหลียน หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งกระบือ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง หมายเลขไปรษณีย์ 92140 โทรศัพท์หมายเลข 0-7528-0110

ปรัชญา : ความรู้ คู่คุณธรรม เป็นผู้นำกีฬา พัฒนาสังคม

วิสัยทัศน์ : เป็นสถาบันชั้นนำที่ผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านพลศึกษา กีฬาและสุขภาพสู่ความเป็นเลิศ ระดับมาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน

พันธกิจ : จัดการศึกษาด้านพลศึกษา สุขศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง ศึกษาวิจัยและให้บริการทางวิชาการกับชุมชน สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้แก่ ท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับคนที่มีความสามารถพิเศษและบกพร่องทางด้านร่างกาย รวมถึงการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

คณะที่เปิดสอนสาขานันทนาการ ได้แก่ คณะศิลปศาสตร์ เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชา นันทนาการเชิงพาณิชย์และการท่องเที่ยว

กิจกรรมนันทนาการ ที่สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตตรัง จัดให้กับนักศึกษา ได้แก่ 12 สิงหาคม วันแม่แห่งชาติ อบรม การช่วยชีวิตและความปลอดภัยทางน้ำ (Life saving) เป็นต้น

8. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่เลขที่ 30 หมู่ที่ 11 ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบลสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ 67000 โทรศัพท์หมายเลข 056-737092 เว็บไซต์ <http://www.ipepb.ac.th/>

ปรัชญา : ความรู้ดี กีฬาเด่น เน้นคุณธรรม นำเทคโนโลยี

วิสัยทัศน์ : สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเพชรบูรณ์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำที่ผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านพลศึกษา กีฬาและสุขภาพ สู่ความเป็นเลิศ ระดับมาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน

พันธกิจ :

1. จัดการศึกษาด้านพลศึกษา สุขศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาวิจัยและให้บริการทางวิชาการกับชุมชน สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้แก่ท้องถิ่น
3. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา สำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษทางการกีฬา นันทนาการ และบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
4. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย
5. การประกันคุณภาพการศึกษา
9. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชัยภูมิ ไม่มีคณะที่เปิดสอนสาขานันทนาการ กิจกรรมนันทนาการ ที่สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเพชรบูรณ์ จัดให้กับนักศึกษา ได้แก่ โครงการอบรมกิจกรรมภูมิปัญญาไทย งานอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม โครงการมหกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายด้วยกีฬาภูมิปัญญาไทย เฉลิมพระเกียรติ การแข่งขันกีฬาราชชิงแชมป์แห่งประเทศไทย โครงการภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร สำหรับนักศึกษา โครงการอบรมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดและวังทดสอบสมรรถภาพ โครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม โครงการอนุรักษ์ศิลปมวยไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น ปีการศึกษา โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องบูรณาการการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน โครงการอบรมพัฒนาผู้ตัดสินกีฬาบาสเกตบอล โครงการอบรมพัฒนาผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลสู่ความเป็นเลิศ โครงการอบรมโภชนาการ โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนจังหวัดเพชรบูรณ์ อบรมการถ่ายภาพด้วยกล้อง DSLR ณ เขาค้อ

10. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ตั้งอยู่เลขที่ 2 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000 โทรศัพท์หมายเลข 0-4371-1254 เว็บไซต์ <http://www.ipemk.ac.th/>

กลุ่มกิจการนักศึกษา ดูแลการจัดกิจกรรมวิชาการที่ส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ กิจกรรมกีฬาและส่งเสริมสุขภาพ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และรักษาสีงแวดล้อม กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรม กิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม และการจัดนันทนาการ ของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ได้แก่ การแข่งขันกีฬากายใน การแข่งขันกีฬาสถาบันการพลศึกษา การเลี้ยงนักกีฬา สพล.มหาสารคาม ที่ร่วมแข่งกีฬาสถาบันการพลศึกษาแห่งประเทศไทย งาน “วันพ่อแห่งชาติ” งานวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง งานวันเด็กแห่งชาติ งานสืบสานประเพณีสงกรานต์ประจำปี พิธีไหว้ครูมวยไทย กระบี่กระบอง การแข่งขันไหว้ครูมวยไทย ทักษะมวยไทยและมวยไทยแอโรบิค โครงการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม โครงการอนุรักษ์ พัฒนา ทะนุบำรุงและเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม การทำจ้อ : อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวบ้านโคกสี อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โครงการสืบสานวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ณ จังหวัดมุกดาหาร โครงการค่ายเยาวชนพัฒนาทักษะ โครงการอบรมแม่ไม้มวยไทย ค่ายพักแรมนันทนาการ การแข่งขันกีฬากายวันขึ้นปีใหม่ การแข่งขันฟุตบอล “พลศึกษาคัพ” โครงการออกค่ายอาสากีฬาสู่ชุมชน โครงการรับน้องสร้างสรรค์ ตามรอยวิถีไทย ห่วงไกลอบายมุข โครงการสายสัมพันธ์น้องพี่ศรีพลศึกษา โครงการพัฒนาบุคลิกภาพ วินัยศึกษา และปลูกจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรม โครงการอบรมแกนนำต่อต้านยาเสพติดและส่งเสริมภูมิคุ้มกัน

ภัยจากยาเสพติด โครงการกีฬา โครงการอบรมผู้ตัดสินกีฬาเซปักตะกร้อ กิจกรรมรับน้องใหม่ งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โครงการประกวดแนวปฏิบัติที่ดีสาขาศิลปะปฐองกันตัวแบบไทย การแข่งขันกีฬาเบตองสานสัมพันธ์ โครงการความร่วมมือกับกรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริการชุมชน การเผยแพร่ด้านศิลปะและวัฒนธรรมของนักศึกษา มหกรรมการประกวดศิลปะมวยไทยชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย มหกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายด้วยกีฬามวยไทยเฉลิมพระเกียรติฯ การแข่งขันกีฬาอู่อสาชยศรีเกมส์ โครงการอนุรักษ์ พัฒนา ทะนุบำรุงและเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรม การแข่งขันกีฬายิงปืนชิงแชมป์แห่งชาติ ส่งนักกีฬา เข้าร่วมการแข่งขันกีฬามวยปล้ำชายหาดชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย 2555 การเชียร์นักกีฬา สพล. มหาสารคามในกีฬาโอลิมปิกเกมส์ London 2012

ในการประกันคุณภาพของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ปีการศึกษา 2554 พบว่า มีการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนา จากปีการศึกษา 2553 ได้แก่ การพัฒนาในการประเมินผลการให้บริการและนำผลมาพัฒนาจัดบริการที่สนองความต้องการของนักศึกษา การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมโดยนักศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ การจัดการประเมินความสำเร็จของแผนการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา การจัดทำรายงานประเมินตนเองงานกิจการนักศึกษา การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนางานกิจกรรมนักศึกษา และการนำผลการประเมินมาประชุมทบทวน แผนพัฒนางานกิจกรรมนักศึกษา ปีการศึกษา 2555 มีจุดเด่น ได้แก่ มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาเห็นได้ชัดในแต่ละปี การศึกษา มีการบริการข่าวสารสำหรับนักศึกษาอย่างทั่วถึง มีอาคารที่สะอาดถูกสุขลักษณะและตกแต่งอย่างมีความสุนทรีย์ มีพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมต่อการจัดกิจกรรมและมีการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดงานกิจกรรมการแข่งขันกีฬา ณ สนามกีฬาปริตารอดโพธิ์ทองเป็นประจำทุกปี มีการใช้หอประชุมโรงอาหารเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมการจัดนิทรรศการของนักศึกษาอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง มีการประเมินระดับความพึงพอใจของนักศึกษาในการพัฒนาสุนทรีย์ภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม มีการตกแต่งประดับต้นไม้ และจัดเป็นสวนหย่อมหน้าอาคารเรียน ทำให้ร่มรื่น และใช้บริเวณหน้าอาคารจัดกิจกรรมให้นักศึกษาเพื่อให้เกิดสุขภาวะที่ดี มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาระบบและกลไก หรือกิจกรรมการให้บริการให้ดีขึ้น สำหรับจุดที่ควรพัฒนา ได้แก่ จุดวางขยะยังไม่เหมาะสม ควรเพิ่มถังขยะแยกประเภทให้เห็นอย่างชัดเจน ควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนการปรับภูมิทัศน์ให้มากขึ้น ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา ควรพัฒนาสโมสรนักศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

11. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตยะลา ตั้งอยู่ที่สนามกีฬาจังหวัดยะลา เลขที่ 129 ถนนฝั่งเมือง 3 ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา โทรศัพท์หมายเลข 073 212 899 ต่อ 107 เว็บไซต์ <http://www.ipeyala.ac.th/ipeyala/home.php>

ปรัชญา : พลศึกษาและกีฬา พัฒนาคน พัฒนาชาติ

วิสัยทัศน์ : เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาที่มุ่งผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านพลศึกษา

สุขศึกษาการกีฬาและสุขภาพ เพื่อการสร้างรายได้ สร้างอาชีพและคุณภาพชีวิตที่ดี โดยสอดคล้องกับเอกลักษณ์ วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น กับความเป็นสากลอย่างยั่งยืน

พันธกิจ :

1. จัดการศึกษาด้านพลศึกษา สุขศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาวิจัย และให้บริการทางวิชาการกับชุมชน สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้แก่ท้องถิ่น
3. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลในท้องถิ่น ที่มีความสามารถพิเศษ และบกพร่องทางร่างกาย

4. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยภาคใต้

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตยะลา ไม่มีคณะที่เปิดสอนสาขานันทนาการ

เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานรองอธิการบดี ประจำวิทยาเขต ในตำแหน่งของ

ข้าราชการมีจำนวน 10 คน ได้แก่ เจ้าพนักงานธุรการ ชำนาญงาน นายช่างโยธา ชำนาญงาน เจ้าพนักงานโสตทัศนศึกษา ชำนาญงาน เจ้าพนักงานห้องสมุด ชำนาญงาน เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ชำนาญงาน เจ้าพนักงานธุรการ ปฏิบัติงานและนายช่างไฟฟ้า ปฏิบัติงาน ลูกจ้างประจำมีจำนวน 12 คน ได้แก่ พนักงานขับรถยนต์ พนักงานบริการเอกสารทั่วไป ผู้ช่วยช่างทั่วไป แม่บ้าน พนักงานพิมพ์ พนักงานทั่วไปและคนงาน ลูกจ้างชั่วคราวมีจำนวน 21 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ทะเบียนและประมวลผล เจ้าหน้าที่กลุ่มส่งเสริมวิชาการ เจ้าหน้าที่กลุ่มกิจการนักศึกษา เจ้าหน้าที่พัสดุและยานพาหนะ เจ้าหน้าที่สำนักงานรองอธิการบดี เจ้าหน้าที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี เจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพการศึกษา เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพและผู้ใช้วิชาชีพ

การจัดนันทนาการ ของสถาบันพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ได้แก่ การแข่งขันกีฬาภายใน การแข่งขันกีฬาสถาบันการพลศึกษา การเลี้ยงนักกีฬา สพล.สุพรรณบุรี ที่ร่วมแข่งกีฬา สถาบันการพลศึกษาแห่งประเทศไทย งาน “วันพ่อแห่งชาติ” งานวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พิธีไหว้ครู งานวันเด็กแห่งชาติ งานสืบสานประเพณีสงกรานต์ประจำปี จัดอบรมอาสาสมัครล่ามภาษามือคนหูหนวก โครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมโรงเรียน โครงการพัฒนาอัจฉริยภาพด้านดนตรี โครงการจัดการความรู้และแนวปฏิบัติที่ดี กีฬาสัมพันธ์ภายในคณะ โครงการอาชูรอสัมพันธ์ กิจกรรมเลี้ยงอาหารต้อนรับนักศึกษาใหม่ โครงการพัฒนา

12. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง ตั้งอยู่เลขที่ 398 หมู่ 15 ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ 52100 โทรศัพท์หมายเลข 0-5421-8311 เว็บไซต์

<http://www.ipelp.ac.th/>

ปรัชญา : การศึกษาดี มีคุณธรรม นำการกีฬา พัฒนาสังคม

วิสัยทัศน์ : เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบุคลากรและส่งเสริมการศึกษา การกีฬานันทนาการและสุขภาพ

พันธกิจ :

1. ผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านพลศึกษา สุขศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ และวิทยาศาสตร์สุขภาพ

2. ศึกษา วิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

3. บริการด้านวิชาการ อาคารสถานที่ บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวกแก่ชุมชนและสังคม

4. อนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

5. ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศ

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง ไม่มีคณะที่เปิดสอนสาขานันทนาการ

บุคลากรในสถาบันสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับนันทนาการ ได้แก่ ข้าราชการครู วิทยากรผู้ฝึกสอนกีฬา จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญกีฬายิงธนู จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญกีฬาเรือพาย จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญกีฬาเทเบิลเทนนิส จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศกีฬาเทเบิลเทนนิส จำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่ธุรการศูนย์กีฬา ผู้เชี่ยวชาญกีฬาเทเบิลเทนนิส จำนวน 1 คน

กิจกรรมนันทนาการ ที่สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง จัดให้กับนักศึกษา ได้แก่ โครงการอบรมการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา โครงการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณียี่เป็ง(ลอยกระทง) โครงการการบริการออกกำลังกายแอโรบิกแดนซ์เพื่อสุขภาพแก่บุคคลทั่วไป โครงการมหกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย วันเด็กแห่งชาติ โครงการศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่นในสถานศึกษา โครงการวันปิยะมหาราช นิทรรศการโครงการงานวิชาการ โครงการกระดานดำสัมพันธ์ โครงการอบรมทักษะกีฬา โครงการอบรมการพัฒนาจิตในชีวิตประจำวัน โครงการงานอุปกรณ์การออกกำลังกายด้วยหนึ่งยาง โครงการงานอุปกรณ์การออกกำลังกายด้วยเก้าอี้ทรีรขา กิจกรรมการทดสอบสมรรถภาพทางกาย โครงการปลูกต้นราชพฤกษ์เฉลิมพระเกียรติมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา งานแห่เทียนเข้าพรรษา พิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา" 5 ธันวาคมหาราช " วันคล้ายวันก่อตั้ง " สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง " โครงการจัดนิทรรศการและการประชุมวิชาการนักศึกษา 4 วิทยาเขตภาคเหนือ (เชียงใหม่ ลำปาง สุโขทัย และเพชรบูรณ์) ประจำปีการศึกษา โครงการสายสัมพันธ์พี่กับน้อง นิทรรศการเทิดพระเกียรติพระมหากษัตริย์นักกีฬา โครงการปลูกต้นไม้ประจำสถาบันการพลศึกษา "ต้นราชพฤกษ์" โครงการอบรมค่ายคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาใหม่สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง การแข่งขันกีฬายิงธนู ศูนย์กีฬาเพื่อความเป็นเลิศสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง “รามคำแหง โอเพ่น ประจำปี 2553” กีฬา 9 สถาบันฯ การแข่งขันกีฬาสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดลำปาง ประจำปีการศึกษา พลศึกษาเกมส์ "กีฬาสถาบันพลศึกษาแห่งประเทศไทย" งานเลี้ยงฉลองชัยนักกีฬา "การแข่งขันกีฬาสถาบันพลศึกษาแห่งประเทศไทย" โครงการฉลองพระชนมายุ ๘๔ พรรษา สมเด็จพระเจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช "การแข่งขันทัวร์นาเมนต์กีฬาสถาบันพลศึกษาแห่งประเทศไทย" โครงการฉลองพระชนมายุ ๘๔ พรรษา สมเด็จพระเจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช "การแข่งขันทัวร์นาเมนต์กีฬาสถาบันพลศึกษาแห่งประเทศไทย" โครงการฉลองพระชนมายุ ๘๔ พรรษา สมเด็จพระเจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช "การแข่งขันทัวร์นาเมนต์กีฬาสถาบันพลศึกษาแห่งประเทศไทย"

13. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตศรีสะเกษ ตั้งอยู่เลขที่ 771 ถนนทองมาก ตำบลโพธิ์ อำเภอมือเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ รหัสไปรษณีย์ 33000 โทรศัพท์หมายเลข 0-4561-2645, 0-4561-3424, 0-4561-3523 เว็บไซต์ <http://www.ipessk.ac.th/>

ปรัชญา : คิดเป็น เด่นกีฬา มีจิตอาสา พัฒนาความรู้ คู่คุณธรรม รั้งความเป็นไทย
ก้าวไกลสู่สากล

วิสัยทัศน์ : เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ รั้งความเป็นไทย มุ่งวิจัยเพื่อพัฒนา
บริการชุมชน และสรรค์สร้างเครือข่าย ก้าวสู่ความเป็นสากล

พันธกิจ :

1. จัดการศึกษาด้านพลศึกษา สุขศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. ส่งเสริมการวิจัยเพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้และวิจัยเชิงบูรณาการที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม
3. ให้บริการวิชาการและบริการที่หลากหลายต่อชุมชน สร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้
อย่างยั่งยืน
4. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย
5. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศ

ขณะที่เปิดสอนสาขานันทนาการ ได้แก่ คณะศิลปศาสตร์ เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตร
บัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนากีฬาและนันทนาการชุมชน โปรแกรมวิชานันทนาการเชิงพาณิชย์และ
การท่องเที่ยว

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตศรีสะเกษ จัดบริการห้องนันทนาการ มีการจัดกิจกรรมที่
พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนสุนทรีย์ภาพ ด้านสภาพแวดล้อม ความปลอดภัย ความสะอาด ความ
สวยงาม ตลอดจนการปรับแต่งอาคารสถานที่ ที่บ่งบอกเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น
รวมถึงอนุรักษ์เผยแพร่กิจกรรมทางศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เกิดขึ้นในองค์กรอย่างชัดเจนเป็น
รูปธรรมมีกิจกรรมนันทนาการ ที่จัดให้กับนักศึกษา กิจกรรมนันทนาการ ได้แก่ การแข่งขันกีฬา
นักเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ"พระนางศรีเกมส์" การแข่งขันกีฬา
เยาวชนแห่งชาติ งาน 23 ตุลา" ปิยะมหาราช งานการแข่งขันกีฬองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ"พระ
นางศรีเกมส์" อบรมผู้ฝึกสอนว่ายน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

14. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสมุทรสาคร ตั้งอยู่เลขที่ 137 หมู่ 3 ถนนสมุทรสาคร-
โคกขาม ตำบลบางหญ้าแพรก อำเภอมือเมือง จังหวัดสมุทรสาคร รหัสไปรษณีย์ 74000 โทรศัพท์
หมายเลข 034411719, 412-310 เว็บไซต์ <http://www.ipessk.ac.th/>

ปรัชญา : ความรู้ดี มีคุณธรรม นำกีฬา พัฒนาชุมชน

วิสัยทัศน์ : มุ่งมั่นผลิตบัณฑิต พัฒนาบุคลากรตามมาตรฐานวิชาชีพสู่ความเป็นเลิศ สร้าง
ชื่อเสียงให้เป็นที่ยอมรับในสังคม

พันธกิจ :

1. จัดการศึกษาและพัฒนาบุคลากรทางด้านพลศึกษา สุขศึกษา วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพและสื่อสารการกีฬา ให้มีศักยภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ
2. ศึกษาวิจัยและพัฒนาทางด้านพลศึกษา สุขศึกษา วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ สื่อสารการกีฬาและสาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

3. บริการทางวิชาการและแหล่งเรียนรู้ตามวิชาชีพแก่ชุมชน

4. ส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

5. ส่งเสริมสนับสนุนบุคคลที่มีความสามารถพิเศษทางการกีฬา

หลักสูตรที่เปิดสอน ได้แก่

1. คณะศึกษาศาสตร์ หลักสูตร ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาวิชาพลศึกษา
2. คณะศิลปศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการกีฬา
3. คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาวิชา วิทยาศาสตร์การกีฬา

กิจกรรมนันทนาการ ที่สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสมุทรสาคร จัดให้กับนักศึกษา ได้แก่ พิธีถวายพวงมาลาเนื่องในวันปิยมหาราช 23 ตุลาคม การส่งนักศึกษาเข้าร่วมการแข่งขันยิงธนูชิงแชมป์แห่งประเทศไทย การแข่งขันกีฬายูโด “มหาชัยแชมป์เปียนชิป ” โครงการส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย(การแข่งขันกระบี่กระบอง – มวยไทย) โครงการปลูกป่าเพื่อพระบารมี ครั้งที่1 โครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 12 สิงหาคม 2555 เครือข่าย ทสม.จังหวัดเพชรบุรี และภาคีเครือข่าย ณ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัด เพชรบุรี โครงการวันเข้าพรรษา โครงการมหกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายด้วยกีฬาภูมิปัญญาไทยเฉลิมพระเกียรติ “มหัศจรรย์ไทยแลนด์ (Miracle Thailand Year) ” การแข่งขันโบว์ลิ่งการกุศล MAHACHAI STRIKE FOR GOAL โครงการวันพ่อแห่งชาติ โครงการอบรมวิทยุชุมชน โครงการ สัปดาห์วิชาการเฉลิมพระเกียรติ โครงการนิทรรศการและการประชุมวิชาการนักศึกษา

15. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย ตั้งอยู่เลขที่ 1 หมู่ 7 ถนนสุโขทัย- กำแพงเพชร ตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย รหัสไปรษณีย์ 64000 เว็บไซต์ <http://www.ipe.ac.th/>

ปรัชญา : สร้างคนดีให้เป็นศรีแก่สังคม

วิสัยทัศน์ : เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อชุมชนที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิต ผลิตภัณฑ์และพัฒนาบุคลากรด้าน พลศึกษา กีฬา และนันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา ให้มีคุณธรรมนำความรู้ เป็นผู้นำความคิด มีจิตสาธารณะ และสร้างนักกีฬาสู่ความเป็นเลิศ

พันธกิจ :

1. จัดการศึกษาด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาวิจัยด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

3. ให้บริการทางวิชาการและวิชาชีพแก่ชุมชน

4. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

5. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ทักษะการเป็นผู้นำ การมีจิตสาธารณะของนักศึกษา

6. ส่งเสริมพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศ

7. สนับสนุนการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย ได้เปิดหลักสูตรการเรียนการสอน เป็น 3 คณะ คือ คณะศึกษาศาสตร์ เปิดโปรแกรมวิชาพลศึกษา คณะศิลปศาสตร์ เปิดโปรแกรมวิชานันทนาการ เชิงพาณิชย์และการท่องเที่ยว และคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ เปิดโปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์การกีฬา และโปรแกรมวิชาการฝึกสอนกีฬา

กิจกรรมนันทนาการ ที่สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย จัดให้นักศึกษา ได้แก่ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์หน้าคณะศิลปศาสตร์ โครงการเลือกตั้งนายกสโมสรนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ โครงการแห่เทียนเข้าพรรษาสืบสานวัฒนธรรมไทย โครงการเยาวชนรุ่นใหม่ห่างไกลยาเสพติด โครงการหมู่บ้านปลอดภัยไร้ลูกน้ำยุ่งลาย โครงการดูงานนอกสถานที่(พิษณุโลก) โครงการ kid day camp โครงการศิลปะสร้างสรรค์แต่งแต้มสีสันให้น้อง

16. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 1 หมู่ 4 ถนนมาลัยแมน ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี รหัสไปรษณีย์ 64000 เว็บไซต์ <http://www.ipesp.ac.th/ipes/>

ปรัชญา : ผู้นำการกีฬา เลิศค่าความรู้ เชิดชูคุณธรรม ล้ำหน้าเทคโนโลยี มีคุณค่าในสังคม

วิสัยทัศน์ : เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อชุมชนที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิต ผลิตภัณฑ์และบริการ พัฒนาบุคลากรด้าน พลศึกษา กีฬา และนันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา ให้มีคุณธรรมนำความรู้ เป็นผู้นำความคิด มีจิตสาธารณะ และสร้างนักกีฬาสู่ความเป็นเลิศ

พันธกิจ :

การจัดนันทนาการ ของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ได้แก่ การแข่งขันกีฬา ภายใน การแข่งขันกีฬาสถาบันการพลศึกษา การเลี้ยงนักกีฬา สพล.สุพรรณบุรี ที่ร่วมแข่งกีฬา สถาบันการพลศึกษาแห่งประเทศไทย งาน “วันพ่อแห่งชาติ” งานวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง งานวันเด็กแห่งชาติ งานสืบสานประเพณีสงกรานต์ ประจำปี กิจกรรมกีฬาสถาบันเยาวชน พันยาเสพติด กิจกรรมสานสัมพันธ์น้องพี่เพื่อเป็นการทำความคุ้นเคยระหว่างรุ่นพี่และน้อง โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การฝึกปฏิบัติวิชาชีพสาขาวิชานันทนาการเชิงพาณิชย์และการท่องเที่ยว ณ บางแม่หม้ายโฮมสเตย์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรีมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาควบคู่กับการให้บริการชุมชน โดยจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี หลากหลายสาขาวิชา ซึ่งสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน เป็นการจัดการเรียนการสอนและการบริการชุมชนควบคู่กันไปนั้น นักศึกษามีภารกิจในการให้บริการชุมชนทั้งด้านการจัดการกีฬา วิชาการ การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และอื่น ๆ ทำให้ภาระงานของคณาจารย์เพิ่มมากขึ้น และนักศึกษาส่วนหนึ่งต้องเดินทางไปเก็บตัวเพื่อการแข่งขันกีฬาในระดับต่าง ๆ นักศึกษาไม่สามารถเข้าห้องเรียนได้ตามปกติและไม่มีเวลาทบทวนเนื้อหาวิชาที่เรียน ซึ่งมีผลกระทบในการเรียนและส่งผลกระทบต่อคุณภาพบัณฑิตในอนาคตของสถาบัน จึงควรแก้ปัญหาด้วยการจัดการเรียนการสอนที่นักศึกษาเข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ร่วมกับอาจารย์ผู้สอน สร้างสื่อการเรียนรู้ ที่นักศึกษาสามารถทบทวนความรู้ความเข้าใจเพิ่มเติมได้ด้วยตนเองได้ โดยสามารถเลือกเวลาในการทบทวนเนื้อหาได้ตามเวลาและสถานที่ที่สะดวก และติดตามความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนได้ทันที การนำเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา เข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มศักยภาพการเรียนการสอนได้ เช่น สร้างบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถศึกษาและทบทวนการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ เป็นการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

17. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตอ่างทอง ตั้งอยู่เลขที่ 39 หมู่ที่ 8 ตำบลไชยภูมิ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง รหัสไปรษณีย์ 14140 โทรศัพท์หมายเลข 035-866240-1 เว็บไซต์ <http://www.ipeat.ac.th/>

ปรัชญา : ร่วมมือพัฒนา นำกีฬาสู่ชุมชน พัฒนาคนให้สมบูรณ์ คำจูนวัฒนธรรม

วิสัยทัศน์ : สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตอ่างทอง เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำในการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านพลศึกษา สุขศึกษา กีฬา นันทนาการและวิทยาศาสตร์การกีฬา ที่มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรมและเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญของท้องถิ่น

พันธกิจ :

1. จัดการศึกษาด้านพลศึกษา สุขศึกษา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬาและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. วิจัยและพัฒนาด้านพลศึกษา กีฬา สุขศึกษา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬาและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง
3. ให้บริการทางวิชาการ การจัดการกีฬาและด้านอื่น ๆ แก่สังคม
4. พัฒนานองค์กรให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญของท้องถิ่น
5. ส่งเสริม สนับสนุน จัดการศึกษา สำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษด้านกีฬานันทนาการและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา
6. ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศ

หลักสูตรระดับปริญญาตรี ได้แก่

1. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาพลศึกษา โปรแกรมวิชาพลศึกษา เป็นหลักสูตร 5 ปี ของสถาบันการพลศึกษา
2. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา โปรแกรมวิทยาศาสตรการกีฬา เป็นหลักสูตร 4 ปี ของสถาบันการพลศึกษา
3. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานันทนาการ โปรแกรมวิชาผู้นำนันทนาการ ของสถาบันการพลศึกษา

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตอ่างทอง จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมุ่งผลิตและพัฒนาบุคลากรทางพลศึกษา การกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ นันทนาการ และบุคลากรในด้านที่เกี่ยวข้อง มีภารกิจในการทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการ การบริการชุมชน การใช้และพัฒนาเทคโนโลยี เสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้แก่ท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษทางกีฬา นันทนาการ และบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย รวมถึงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

สแตนฟอร์ด (Standford. 1990: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตรที่มีต่อการพัฒนาของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ โดยประชากรในการวิจัยประกอบด้วยผู้นำนักศึกษาในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ 2 แห่งในฟลอริดา คือ Florida State University และ University of Florida ซึ่งวัดโดยแบบสำรวจกิจกรรม กิจกรรมนักศึกษา (Student Activities Survey) โดยมีเพศและสถานการณ์การพักอาศัยเป็นตัวอิสระ การพัฒนาของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่นักศึกษามี 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างเป้าหมายที่ชัดเจน การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะและความเป็นอิสระทางวิชาการโดยใช้แบบวัดงานพัฒนาและวิถีชีวิตใน 3 ด้าน เป็นเครื่องมือในการประเมินการพัฒนาของผู้นำนักศึกษา เมื่อใส่ตัวแปรเพศและที่พักอาศัยเข้าไปในการวิเคราะห์ด้วย ผลปรากฏว่า ตัวแปร 2 ตัวนี้ มีผลทางลบต่อข้อค้นพบที่เกิดขึ้นในการวิเคราะห์เบื้องต้น

โฮล์บรูค (Holbrook. 1993 : 2735-A) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการเร่งด่วนและการกำหนดแผนเพื่อจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการส่งเสริมสุขภาพการเรียนพลศึกษา นันทนาการและโปรแกรมนันทนาการแข่งขันกีฬา โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง 94 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหาร สถาบันผู้อำนวยความสะดวกและสถาปนิก ผลปรากฏว่า คณะกรรมการการวางแผนของสถาบันจะศึกษาในรายละเอียดเพื่อกำหนดแบบ สิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างถูกต้อง จัดงบประมาณเพื่อซ่อมแซมสิ่งอำนวยความสะดวก จัดตั้งศูนย์บริการเพื่อประโยชน์สำหรับการบำรุงรักษาที่ได้ประสิทธิภาพ ร่วมกันดำเนินการแต่การวางแผนและการวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางใน

การอนาคตเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อประสิทธิผลการวางแผนและการดำเนินงาน ทั้งสองกลุ่ม มีความแตกต่างกันในด้านประสบการณ์ในการประกอบกิจกรรมในเวลาว่างและบุคลิกภาพน้อย มักจะมีส่วนร่วมและมีความสนุกสนานในกิจกรรมประเภทเกม ใช้เวลาว่างส่วนใหญ่กับเพื่อน และกลุ่มวัยหนุ่มสาวใช้เวลาว่างกับครอบครัวมากกว่ากลุ่มวัยรุ่น การทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็ตามแต่ก็ยังคงมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง แม้ในกรณีการใช้เวลาว่าง

เรย์มอร์ (Raymore. 1994: 702) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบของพฤติกรรมการใช้เวลาว่างในช่วงเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาช่วงวัยรุ่นในมหาวิทยาลัย จนถึงช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและการคงอยู่ของรูปแบบพฤติกรรมการใช้เวลาว่างตามช่วงวัยดังกล่าว ได้แก่ เพื่อนสนิท และผู้ปกครอง รูปแบบ การใช้เวลาว่างที่ทำการศึกษา ได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม กิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวร่างกาย กิจกรรมบันเทิง กิจกรรมที่บ้าน และกิจกรรมการใช้เวลาว่างที่เสี่ยงอันตราย นักเรียนที่อยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลายจะเข้าร่วมกิจกรรมการใช้เวลาว่างในเกณฑ์ต่ำ และจะเปลี่ยนแปลงโดยเข้าร่วมกิจกรรมการใช้เวลาว่างสูงขึ้น เมื่อเข้าเรียนในระดับวิทยาลัย และจะเปลี่ยนแปลงอีกครั้ง เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น กล่าวคือ จะเข้าร่วมในกิจกรรม ใช้เวลาว่างน้อยลง

คัลป์ (Culp.1998: 356) ได้ทำการวิจัยเรื่อง วัยรุ่น นสาวกับวัยกลางคน กรณีศึกษาเรื่องความรู้สึกและผลกระทบจากโปรแกรมන්නทานการ กลางแจ้ง พบว่า กิจกรรมන්නทานการส่ง ผลต่อครอบครัวและความสัมพันธ์ในกลุ่มเด็กวัยรุ่นซึ่งกันและกัน แต่ไม่ส่งเสริมความรู้สึกด้านการเป็นผู้นำมากเท่ากับกลุ่มวัยกลางคน

วัตสัน (Watson.1997: 3215) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของทัศนคติและแรงจูงใจของการใช้เวลาว่างที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมන්නทานการ การออกกำลังกายของนักศึกษา ผลการศึกษาวิจัย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างวันละ 2-3 ชั่วโมง ในการดูโทรทัศน์ หรือทำกิจกรรมที่ไม่มีการเคลื่อนไหว ซึ่งเขาสรุบไว้ว่านักศึกษามีเวลาว่างแต่ไม่ใช้เวลาว่างในการเข้าร่วมกิจกรรมන්නทานการการออกกำลังกาย ขาดทัศนคติที่ดี ขาดแรงจูงใจ ตลอดจนไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมන්නทานการการออกกำลังกายเพื่อนั้นทานการ

ลูคัวร์ (Lukuw.2002: 1992) ได้วิจัยเรื่อง ทัศนคติที่มีต่อการใช้ประโยชน์ทางเทคโนโลยีในวิชานันทนาการของนักเรียนที่เรียนวิชานันทนาการ ในฤดูใบไม้ร่วง แผนกนันทนาการและสวนสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติที่มีต่อการใช้ประโยชน์ทางเทคโนโลยีในวิชานันทนาการสามารถทำนายได้จากเพศ ชั้นเรียน ความสนใจและรูปแบบการเรียนรู้ โดยไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ หรือไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะมีผลกระทบในทางลบ หรือทางบวก

ดอน ดอร์สัน; และคนอื่นๆ (Don Dawson and Others. 2012: ออนไลน์) วิจัยเรื่อง ความสนใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศิลปะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยในประเทศแคนาดา ปี คศ. 2008 โดยใช้แบบสอบถามนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยยอตตาวา กรุงยอตตาวา ประเทศแคนาดา เกี่ยวกับความสนใจของและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านศิลปะ ได้แก่ การอ่าน เพื่อความเพลิดเพลินใจ การจัดแสดงผลงานทางศิลปะและงานฝีมือ การชมพิพิธภัณฑ์และสถานที่

ทางประวัติศาสตร์ การดนตรี การเต้นรำและโฮมเธียเตอร์ ในขณะที่นักศึกษาบางคนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมจัดแสดงผลงานทางศิลปะและความเป็นมาทางวัฒนธรรมในระดับมาก ในขณะที่นักศึกษาหลายคนแสดงความเห็นว่า ขาดความสนใจในกิจกรรมดังกล่าวและไม่ได้มีส่วนร่วมในระดับมาก สำหรับนักศึกษาที่มีอายุ ชั้นปีการศึกษาและประวัติครอบครัว ต่างกันมีความสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศิลปะ ไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่เพศต่างกัน พบว่า นักศึกษาหญิงโดยทั่วไปแล้วสนใจในงานศิลปะและวัฒนธรรมในขณะที่นักศึกษาชายจำนวนมากมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา

ซาเลห์; และไคน์ (Saleh; and Khine 2012: online) ได้วิจัยเรื่อง ผลกระทบจากเกมคอมพิวเตอร์ ที่มีต่อการได้รับความสำเร็จในชีวิตและความสนใจการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนในและนอกโรงเรียนในบาห์เรน นักวิจัยเชื่อว่า เกมดิจิทัลมีโอกาที่จะให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ไม่ซ้ำกัน ในขณะที่วิธีการสอนแบบดั้งเดิมได้ผลตอบแทนที่ดีต่อสวัสดิภาพของนักเรียนเนื่องจากการขาดความสนใจ และสร้างความสนใจด้านครุศาสตร์และการสร้างสรรค์ ที่จำเป็นต้องศึกษาทางจิตใจ ซึ่งเกมคอมพิวเตอร์เป็นวัฒนธรรมสื่อใหม่ที่เพิ่มมากขึ้นและเป็นที่ยอมรับในหมู่นักเรียนสาว ปัจจุบันมีลูกเล่นประเภทต่าง ๆ ของเกม เล่นได้ในเวลาที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของพวกเขา วันว่างและโอกาส การศึกษานี้ตั้งได้ค่าการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างคอมพิวเตอร์เกมเล่นนิสัยและความสนใจในการเรียนวิทยาศาสตร์และบทบาทของการส่งเสริมพฤติกรรมทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อจิตใจ ผลจากการศึกษานี้มีประโยชน์ต่อครูและโรงเรียนผู้ดูแลระบบเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากเกมคอมพิวเตอร์ในการเรียนรู้

เอ็ม กอนซาเวส มาร์ค; ที ดาซิลวา เดอ แอสซิส; และเอ ซอล ฟรังโก (M. Gonçalves Marques , T. da Silva de Assis ; & A. Sholl-Franco. 2012: online) ได้วิจัยเรื่อง EXERGAMES: เครื่องมือใหม่สำหรับโรงเรียนเพื่อการส่งเสริมกิจกรรมทางกาย เครื่อง Exergames เป็นเทคโนโลยีที่ใช้ในเกมแบบโต้ตอบเพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางกาย เป็นเกมบพสนทนาที่รัดกุมกับสังคมสมัยใหม่ เกมเหล่านี้มีการยอมรับอย่างมากในกลุ่มอายุแตกต่างกัน และสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ได้หลายประการ รวมทั้งการสนับสนุนการ กิจกรรมทางกายภาพ การลดโรคอ้วน ฯลฯ ซึ่งเครื่องมือเทคโนโลยีเป็นไปได้ที่จะใช้ในบริบทโรงเรียน วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้เป็นการดำเนินการวิจัยระบบเกี่ยวกับแอปพลิเคชันของ Exergames ในโรงเรียนที่เป็นวิธีการส่งเสริมกิจกรรมทางกายสำหรับเด็กและเยาวชนในฐานะข้อมูล เดือนมกราคม-ตุลาคม 2011 ผลการวิจัย พบว่า การฝึกมีประโยชน์ต่อการกระตุ้นของชีวิตของคุณภาพที่ดีผ่านกิจกรรมทางกายภาพ รวมทั้งการประสานงาน การใช้พลังงานเพิ่มขึ้น การปรับปรุงความสามารถในการใช้สื่อ ผลการตรวจสอบพบว่า ได้รับการโต้ตอบและมีพัฒนาการรับรู้ (ความสนใจ สมาธิ การลดลงของปฏิกริยาเวลา ฯลฯ) ดังนั้น จึงเสนอแนะการนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมกิจกรรมทางกายภาพผ่านทางโรงเรียน ที่มีอยู่จริง และให้เป็นกิจกรรมที่สามารถนำไปเล่น โดยใช้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันที่โรงเรียนด้วย

งานวิจัยในประเทศ

นิธิพัฒน์ เมฆขจร (2540: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การใช้เวลาว่างของนักศึกษาที่เป็นนักกีฬา มหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้เวลาของ นักศึกษาที่เป็นนักกีฬา ด้านส่วนตัว ด้านสังคม ด้านการเรียนและด้านกีฬา ตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น คณะที่ศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ที่พักอาศัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เชาวน์ ปัญญา ทักษะคิดต่อการเรียน ประเภทกีฬา ช่วงระยะเวลาการฝึกซ้อม จำนวนครั้งของการแข่งขัน ทักษะคิดต่อกีฬา ผลการวิจัยพบว่า

1. การใช้เวลาด้านส่วนตัว นักศึกษาที่เป็นนักกีฬาที่ศึกษาอยู่ในคณะที่ต่างกันและ ประเภทของที่พักอาศัยต่างกัน มีการใช้เวลาด้านส่วนตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาที่เป็นนักกีฬาที่มีเพศ ระดับชั้น ฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่างกัน มีการใช้เวลาด้านส่วนตัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. การใช้เวลาด้านสังคม นักศึกษาที่เป็นนักกีฬาที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นต่างกัน มีการใช้ เวลาด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาที่เป็นนักกีฬาที่มีที่มี เพศ คณะที่ศึกษาฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่พักอาศัยต่างกันมีการใช้ เวลาด้านสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. การใช้เวลาว่างด้านการเรียน นักศึกษาที่เป็นนักกีฬาที่มีประเภทของที่พักอาศัย ต่างกัน มีการใช้เวลาเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาที่เป็น นักกีฬา ที่มีเพศ ระดับชั้น คณะที่ศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เชาวน์ปัญญาและทักษะคิดต่อการเรียนต่างกัน มีการใช้เวลาด้านสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ
4. การใช้เวลาว่างด้านกีฬา นักศึกษาที่เป็นนักกีฬาที่เล่นกีฬาต่างประเภทกัน และมีช่วง ระยะเวลาการฝึกซ้อมที่ต่างกัน มีการใช้เวลาด้านกีฬา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีทักษะคิดต่อการเรียน ที่พักอาศัย จำนวนครั้งของการ แข่งขัน และทักษะคิดต่อกีฬาแตกต่างกัน มีการใช้เวลาด้านสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติ

สิวฉวี เชื้อม (2542: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการออกกำลังกายและการ เล่นกีฬาของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า

1. นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยเกี่ยวกับการ ออกกำลังกายและการเล่นกีฬาอยู่ในระดับปานกลาง มีจิตพิสัยอยู่ในระดับดี และมีทักษะพิสัยอยู่ใน ระดับดี
2. นิสิตนักศึกษาชายและนิสิตนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยของรัฐ ส่วนใหญ่มี พฤติกรรม ด้านพุทธิพิสัยและทักษะพิสัยเกี่ยวกับการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านจิตพิสัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย เกี่ยวกับการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา ไม่แตกต่างกัน

4. นิสิตนักศึกษาที่อยู่ในภูมิภาคต่างกัณมีพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยเกี่ยวกับการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กฤตยากรณ์ เจริญทรัพย์ (2547: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในรูปแบบกิจกรรมบังคับ โดยศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในรูปแบบกิจกรรมบังคับ โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพส่วนบุคคล และด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้นปี คณะวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 378 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane) และกำหนดสัดส่วนโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระดับปริญญาตรี มีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตในรูปแบบกิจกรรมบังคับ โดยรวมและรายด้านในระดับมาก
2. นิสิตชายและนิสิตหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตในรูปแบบกิจกรรมบังคับ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกัน คณะวิชาที่ต่างกันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบกิจกรรมบังคับ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อัศวิน มณีอินทร์ (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้เวลาว่างของนิสิตที่พักอาศัยอยู่ในหอพักมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตที่พักอาศัยอยู่ในหอพักมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใช้เวลาว่างอย่างสม่ำเสมอในด้านเกมและกีฬาในกิจกรรมวิ่งเหยาะ แอโรบิคแดนซ์ และว่ายน้ำ
2. นิสิตที่พักอาศัยอยู่ในหอพักมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใช้เวลาว่างอย่างสม่ำเสมอในการอ่าน การเขียนและการพูด ในกิจกรรมอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน อ่านหนังสือพิมพ์และอ่านหนังสือการ์ตูน
3. นิสิตที่พักอาศัยอยู่ในหอพักมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใช้เวลาว่างอย่างสม่ำเสมอในด้านกิจกรรมบริการอาสาสมัคร ในกิจกรรมพัฒนามหาวิทยาลัย งานบริการสังคมที่จัดโดยหน่วยงานบริการอาสาสมัคร และค่ายอาสาพัฒนาที่จัดขึ้นโดยนิสิตและได้รับอนุญาตจากกองกิจการนิสิต

4. นิสิตที่พักอาศัยอยู่ในหอพักมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใช้เวลาว่างอย่างสม่ำเสมอในด้านดนตรีและเพลงในกิจกรรมร้องเพลงคาราโอเกะ เล่นดนตรีกับเพื่อนเป็นวงดนตรี กิจกรรมนันทนาการไม่แตกต่างกัน

ธัญชนก เพ็งผา (2548: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง สภาพและความคาดหวังต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกชมรมศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 400 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่น .85 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่า t (t -test) และทดสอบค่า F (F -test) ผลการวิจัยพบดังนี้

1. สภาพการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงมาก

2. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคาดหวังต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักศึกษาที่มีอายุ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกและชมรมต่างกัน มีความคาดหวังต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ไม่แตกต่างกัน

อำนาจ เณรรักษา (2548: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การใช้เวลาว่างของนักเรียนและนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของนักเรียนและนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร ตามตัวแปรเพศ ชั้นปี ระดับการศึกษา และประเภทวิชา ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนและนักศึกษาใช้เวลาว่างปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการทั้งขณะอยู่ที่วิทยาลัยและขณะอยู่ที่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง

2. นักเรียนและนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน ชั้นปีต่างกันและประเภทวิชาต่างกัน ใช้เวลาว่างในการปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการขณะอยู่ที่วิทยาลัยและขณะอยู่ที่บ้านไม่แตกต่างกัน

3. นักเรียนและนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการทั้งขณะอยู่ที่วิทยาลัยและขณะอยู่ที่บ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรมพลศึกษา (2549: 3-8) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมนันทนาการในประเทศไทยกลุ่มวิจัยและพัฒนา สำนักส่งเสริมและพัฒนา นันทนาการ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมนันทนาการในภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ตามตัวแปรภาค กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกเทศมนตรีตำบลในจังหวัดภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ จำนวนทั้งสิ้น 2,673 คน ซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ร้อยละ 50.94 ของประชากรทั้งหมดจากทุกจังหวัดในภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ รวมทั้งสิ้น 58 จังหวัด โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) พบว่า

1. สภาพการดำเนินงานกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมทั้ง 4 ภาค มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ การจัดกิจกรรมนันทนาการในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ ฯลฯ การให้โอกาสประชาชนในตำบล หมู่บ้าน เข้าร่วมแสดงความเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ มีการปฏิบัติในระดับน้อย 4 ข้อ ได้แก่ การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำด้านกิจกรรมนันทนาการโดยเฉพาะ การจัดฝึกอบรมผู้นำนันทนาการท้องถิ่น การจัดพากลุ่มกิจกรรมนันทนาการไปศึกษาดูงาน นอกสถานที่ และการจัดกิจกรรมนันทนาการให้กับผู้บกพร่องทางร่างกาย นอกจากนี้ การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางทุกภาค เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ภาคตะวันออก ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ

2. การจัดกิจกรรมนันทนาการโดยรวม มากที่สุด ได้แก่ ฟุตบอล รองลงมาได้แก่ เปตอง กิจกรรมในสนามกีฬา การพูดเสียงตามสาย กิจกรรมในสนามเด็กเล่น การเล่นดนตรี การเล่นพื้นเมือง การรำกลองยาว กิจกรรมในสวนสาธารณะ การสะสมของเก่า การแกะสลัก กิจกรรมบริเวณน้ำตก การทำตุ๊กตาและของเล่น รำฟ้อนเล็บ และการเชิดสิงโต ตามลำดับ

3. ปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมนันทนาการ พบว่า โดยรวมทั้ง 4 ภาค มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดกิจกรรมนันทนาการให้กับผู้บกพร่องทางร่างกาย การจัดให้มีสวนสาธารณะ การจัดพากลุ่มกิจกรรมนันทนาการไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ การจัดหารายได้เพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมนันทนาการ และการจัดหาผู้นำอาสาสมัครกิจกรรมนันทนาการ

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางทุกภาค เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง และภาคตะวันออก ตามลำดับ

4. เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงาน พบว่า ภาคที่แตกต่างกันสภาพการดำเนินงานกิจกรรมนันทนาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาคตะวันออกมีสภาพดำเนินงานมากกว่าภาคใต้ นอกจากนั้นไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานพบว่า ภาคที่แตกต่างกันมีปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมนันทนาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัญหาการดำเนินงานมากกว่าภาคกลาง และภาคตะวันออก และภาคใต้มีปัญหาการดำเนินงานมากกว่าภาคตะวันออก นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

กลุ่มวิจัยและพัฒนา สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (2549: 3-8) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการในการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับเยาวชนในกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบความต้องการในการจัดกิจกรรมนันทนาการของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง และระหว่างกลุ่มอายุต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่าง

ที่ใช้ในการวิจัยเป็นเยาวชนชายและเยาวชนหญิง อายุระหว่าง 8-18 ปี ที่ใช้บริการของศูนย์เยาวชน กรุงเทพมหานคร จำนวน 33 แห่ง ในปี พ.ศ. 2547 จำนวน 2,339 คน โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling selection) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความต้องการในการจัดกิจกรรมนันทนาการของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ และแบบปลายเปิด เกี่ยวกับความต้องการในการจัดกิจกรรมนันทนาการ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที และค่าเอฟ ผลการวิจัย พบดังนี้

1. ความต้องการกิจกรรมนันทนาการของเยาวชนในแต่ละกลุ่ม ผลการวิจัย พบว่า

1) กลุ่มกิจกรรมนันทนาการศิลปหัตถกรรม เยาวชนมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ การวาดภาพ การประดิษฐ์เครื่องใช้ และกิจกรรมที่ต้องการอยู่ในระดับน้อย คือ การแกะสลักผักและผลไม้ การเย็บปักถักร้อย การจักสาน

2) เกมกีฬา เยาวชนมีความต้องการอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ เกมคอมพิวเตอร์ เกมไฟฟ้า วายน้ำแบดมินตัน เทเบิลเทนนิส ฟุตบอล บาสเกตบอล เทนนิส เทควันโด วอลเลย์บอล และกิจกรรม ที่มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย คือ กรีฑา ยูโด คาราเต้ มวยไทย เปตอง ตะกร้อ มวยสากล กระบี่กระบอง ยกน้ำหนัก

3) การเต้นรำ เยาวชนมีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่ต้องการอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ นาฏศิลป์ไทย การชมการแสดงประเภทเต้นรำ และกิจกรรมที่มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย คือ นาฏศิลป์สากล การลีลาศ

4) การท่องเที่ยวทัศนศึกษา เยาวชนมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้งหมด เรียงตามลำดับ คือ การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีมนุษย์สร้างขึ้น การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวผจญภัย การท่องเที่ยวในแหล่งซื้อสินค้า การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬา

5) กิจกรรมพัฒนาจิตใจและความสงบสุข เยาวชนมีความต้องการอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ การไปทำบุญที่วัด การฝึกสมาธิ การฟังธรรม การศึกษาธรรมะ และกิจกรรมที่มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย คือ การฝึกโยคะ

6) การละคร เยาวชนมีความต้องการอยู่ในระดับมากทั้งหมด เรียงตามลำดับ คือ การแสดงละครเวที การแสดงมิวสิควิดีโอ การแสดงละครตลก การแสดงละครพื้นบ้าน การแสดงละครจำลอง

7) งานอดิเรก เยาวชนมีความต้องการอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ การสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การสะสมเหรียญสตางค์ ธนบัตร การประกอบอาหารคาวหวาน และกิจกรรมที่มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย คือ การสะสมแสตมป์ การสะสมภาพดารา

8) ดนตรีและร้องเพลง เยาวชนมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้งหมดเรียงตามลำดับ คือ การร้องเพลงคาราโอเกะ การชมการแสดงดนตรีและร้องเพลง การเล่นดนตรีสากล การร้องเพลง

สากล การเล่นดนตรีไทย การเข้าร่วมประกวดดนตรี การร้องเพลงไทย การเข้าร่วมประกวดร้องเพลง การร้องเพลงลูกทุ่ง

9) กิจกรรมกลางแจ้ง/ นอกเมือง เยาวชนมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้งหมดเรียงตามลำดับ คือ การอยู่ค่ายพักแรม การส่องสัตว์ ดูนก การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ การเดินทางไกล ปีนเขา ปีนหน้าผา การพายเรือ ล่องแก่ง

10) กิจกรรมทางสังคม เยาวชนมีความต้องการอยู่ในระดับมากทั้งหมดเรียงตามลำดับ คือ การพบปะสังสรรค์ในวัยเดียวกัน การแข่งขันกีฬาเพื่อนันทนาการทางสังคม การชมการแสดงศิลปหัตถกรรมของชุมชน การลีลาศ เต้นรำ กิจกรรมเข้าจังหวะ การประชุมสมาชิกในชุมชน

11) กิจกรรมนันทนาการในโอกาสพิเศษ เยาวชนมีความต้องการอยู่ในระดับมากทั้งหมดเรียงตามลำดับ คือ งานเทศกาลวันปีใหม่ งานเทศกาลสงกรานต์ งานเทศกาลลอยกระทง งานเทศกาลดนตรี นิทรรศการส่งเสริมการเรียนรู้ การประกวดทักษะความสามารถของเยาวชน

12) วรรณกรรม (อ่าน ฟัง เขียน) เยาวชนมีความต้องการอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ การอ่านหนังสือในห้องสมุด การอ่านหนังสือการ์ตูน การเล่านิทาน การเขียนบทความ และกิจกรรมที่มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย คือ การเขียนเรื่องสั้น นวนิยาย การพูดในที่ประชุม การโต้วาที การอภิปราย

13) กิจกรรมบริการอาสาสมัคร เยาวชนมีความต้องการอยู่ในระดับมากทั้งหมด เรียงตามลำดับ คือ การบำเพ็ญประโยชน์ดูแลสาธารณสมบัติ การรวมกลุ่มเยาวชนจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน การอยู่ค่ายเยาวชนอาสาพัฒนาท้องถิ่น การเข้าร่วมในกิจกรรมอาสาสมัครช่วยเหลือบริการชุมชน การเป็นอาสาสมัครในองค์กรต่างๆ ในชุมชน

14) กิจกรรมพัฒนาสุขภาพและคุณภาพชีวิต เยาวชนมีความต้องการอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ การขี่จักรยานเพื่อสุขภาพ การเดินและวิ่งเพื่อสุขภาพ การบริหารกายและกิจกรรมเข้าจังหวะ การเต้นแอโรบิกเพื่อสุขภาพ การเต้นลีลาศเพื่อสุขภาพ และกิจกรรมที่มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย คือ การร่ำมวยจีน ไทเก๊ก

15) กลุ่มสัมพันธ์และมนุษย์สัมพันธ์ เยาวชนมีความต้องการอยู่ในระดับมากทั้งหมดเรียงตามลำดับ คือ เกมกลุ่มสัมพันธ์ เกมการสร้างความคุ้นเคย การละเล่นพื้นบ้าน งานคืนสู่เหย้า

2. เยาวชนชายมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการกลุ่มกิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยว ทักษะศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนเยาวชนหญิงมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการกลุ่มกิจกรรมนันทนาการในโอกาสพิเศษอยู่ในระดับมาก

3. เยาวชนชายกับเยาวชนหญิงมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกัน โดยเยาวชนหญิงมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการมากกว่าเยาวชนชาย และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการเป็นรายกลุ่มกิจกรรม พบว่า เยาวชนชายกับเยาวชนหญิงมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกันในทุกกลุ่มกิจกรรม ยกเว้น กลุ่มกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง/นอกเมือง เท่านั้นที่มีความต้องการไม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มกิจกรรมนันทนาการที่เยาวชนชายมีความต้องการ

มากกว่าเยาวชนหญิง คือ กลุ่มกิจกรรมนันทนาการเกมกีฬา นอกจากนั้น เป็นกลุ่มกิจกรรมนันทนาการที่เยาวชนหญิงมีความต้องการมากกว่าเยาวชนชาย

4. กลุ่มอายุ 8 ปี หรือต่ำกว่า กลุ่มอายุ 9-11 ปี กลุ่มอายุ 12-15 ปี และกลุ่มอายุ 16 ปีขึ้นไป มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมาก

5. เยาวชนกลุ่มอายุต่าง ๆ มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบความต้องการเป็นรายกลุ่มกิจกรรม พบว่า เยาวชนกลุ่มอายุต่าง ๆ มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกันในทุกกลุ่มกิจกรรม ยกเว้นกลุ่มกิจกรรมนันทนาการดนตรีและร้องเพลง กลุ่มกิจกรรมนันทนาการทางสังคม กลุ่มกิจกรรมนันทนาการบริการอาสาสมัคร และกลุ่มกิจกรรมนันทนาการพัฒนาสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่เยาวชนกลุ่มอายุต่าง ๆ มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการไม่แตกต่างกัน

ร้อยโทหญิง กิรณา กาญจนินทุ (2549: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์การกำลังสำรอง ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาวิชาทหาร จำนวน 400 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของนักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์การกำลังสำรองถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน และพบว่า นักศึกษาวิชาทหารที่มีเพศและสายการศึกษาต่างกัน มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการไม่แตกต่างกัน ส่วนที่มีระดับชั้นปีที่ศึกษาวิชาทหารต่างกันมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมชาย ไวยากรณ (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้เวลาว่างในการประกอบกิจกรรมนันทนาการของวัยรุ่นชุมชนเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมนันทนาการที่วัยรุ่น ชุมชนเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ใช้เวลาว่างในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ ปฏิบัติบ้าง จากกิจกรรมเกมและกีฬา ศิลปหัตถกรรม การท่องเที่ยว งานอดิเรก ดนตรี การอ่านการเขียนการพูดและกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน วัยรุ่นที่มีเพศ มีอายุและอาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีการใช้เวลาว่างในการประกอบกิจกรรมนันทนาการไม่แตกต่างกัน

สรการ บุญกิจเจริญ (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้เวลาว่างในการประกอบกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปีการศึกษา 2548 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยใช้เวลาว่างในการประกอบกิจกรรมนันทนาการด้านเกมและกีฬาที่นักศึกษาปฏิบัติสม่ำเสมอมากที่สุด คือ กีฬาฟุตบอล แบดมินตัน หมากรุกและหมากรุก การประกอบกิจกรรมนันทนาการด้านการอ่าน การพูดและการเขียนที่นักศึกษาปฏิบัติสม่ำเสมอมากที่สุด คือ การพูดคุยกับเพื่อน พูดคุยโทรศัพท์ และอ่านหนังสือพิมพ์ การประกอบกิจกรรมนันทนาการด้านงานอดิเรกที่นักศึกษาปฏิบัติสม่ำเสมอมากที่สุด คือ ศึกษาสารานุกรมจากอินเทอร์เน็ต เลี้ยงสัตว์และสะสมแสตมป์ ธนบัตร หรือเหรียญการ

ประกอบกิจกรรมนันทนาการด้านดนตรีที่นักศึกษาปฏิบัติสม่ำเสมอมากที่สุด ได้แก่ ฟังเพลง ร้องเพลง เล่นกีตาร์และการประกอบกิจกรรมนันทนาการด้านท่องเที่ยว ที่นักศึกษาปฏิบัติสม่ำเสมอมากที่สุด คือ ท่องเที่ยวทะเลท่องเที่ยวภูเขา ป่าไม้ น้ำตกและผจญภัย

ธนวรรต ภูริสวัสดิ์ (2550: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนันทนาการตามทัศนะของนิสิตสาขาวิชานันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทางด้านนันทนาการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตสาขาวิชานันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2550 ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 152 คน และระดับปริญญาโท จำนวน 64 คน รวมจำนวน 216 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่น .95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่ (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffé's Method) ผลการวิจัยพบว่า นิสิตสาขาวิชานันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีทัศนะที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนันทนาการ ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และจากการเปรียบเทียบทัศนะของนิสิตสาขาวิชานันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีเพศต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนันทนาการไม่แตกต่างกัน สำหรับนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันและมีประสบการณ์ทางด้านนันทนาการต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนันทนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปราโมทย์ ปรีไทย (2551: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร 3 โดยการศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 3 ตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่เรียน อาชีพของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 3 จำนวน 600 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าที (t-test) และค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance) ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 3 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ในระดับมาก คือ ด้านนโยบายและวัตถุประสงค์ ด้านสถานที่อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ แต่มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ

2. นักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 3 ที่มีเพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่เรียน ต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ไม่แตกต่างกัน แต่อาชีพของผู้ปกครองต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิทยา อินทร์พงศ์พันธ์ (2551: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากร สถาบันการพลศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรของสถาบันการพลศึกษา จำนวน 310 คน ตามตัวแปรเพศ อายุและตำแหน่งงานโดยการเปรียบเทียบ พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกันและตำแหน่งงานต่างกัน มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของสถาบันการพลศึกษา ไม่แตกต่างกัน

สมัคร ภูมิเขต (2551: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามตัวแปรเพศ สาขาวิชาและชั้นปีที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตร 4 ปี ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2549 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิจัยพบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$, S.D.= 0.54) นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนิสิตที่เรียนสาขาวิชาต่างกันและชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

มาณิดา พรวรรณา (2552: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การเข้าร่วมกิจกรรมชมรมของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมและความสัมพันธ์ของการเข้าร่วมกิจกรรมชมรม โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ ชั้นปีที่ศึกษา กลุ่มสาขาวิชา การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม และทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมชมรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 375 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของกิจกรรมชมรม เท่ากับ 0.86 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติของนิสิตที่มีต่อกิจกรรมชมรม เท่ากับ 0.86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า

ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าความสัมพันธ์โดยการทดสอบไค-สแควร์ (Chi-square test) ผลการศึกษาพบว่า

1. การเข้าร่วมกิจกรรมชมรม พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เคยเข้าร่วมกิจกรรมชมรม จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 73.10 และไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมชมรม จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 26.90

2. นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมชมรมโดยรวมอยู่ในระดับดี

3. ความสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่าง เพศ ชั้นปีที่ศึกษา กลุ่มสาขาวิชา การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมชมรมกับการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมของนิสิต พบว่า

3.1 เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมของนิสิต

3.2 ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชา การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมและทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมชมรมมีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รศ.ดร.กัญญา ภูษิต (2552: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนันทนาการตามทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชานันทนาการเชิงพาณิชย์และการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย จำแนก ตามตัวแปรเพศ ระดับชั้นปีการศึกษา กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีโปรแกรมวิชานันทนาการเชิงพาณิชย์และการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย ที่ลงทะเบียนเรียนของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่น .95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่ (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé's Method)

ผลการศึกษาพบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนันทนาการตามทัศนะของนักศึกษา โปรแกรมวิชานันทนาการเชิงพาณิชย์และการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย รวม 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ทางนันทนาการ ด้านทางความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ นักศึกษา โปรแกรมวิชานันทนาการเชิงพาณิชย์และการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนันทนาการ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนันทนาการตามทัศนะของนักศึกษา โปรแกรมวิชานันทนาการเชิงพาณิชย์และการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย รวม 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ทางนันทนาการ ด้านทางความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและแต่ละด้าน

โดยจำแนกตาม เพศ และระดับชั้นปีการศึกษา พบว่า นักศึกษา โปรแกรมวิชานันทนาการเชิงพาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตรบัณฑิต สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย ที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนันทนาการ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษา โปรแกรมวิชานันทนาการเชิงพาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตรบัณฑิต สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย ระดับชั้นปีการศึกษามีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนันทนาการ ด้านความรู้ทางนันทนาการ ด้านทางความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านบุคลิกภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการ และศึกษาความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา โดยศึกษาตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ คณะวิชาและชั้นปี และตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ตามองค์ประกอบของการบริหาร โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการ ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากร และด้านกิจกรรมนันทนาการ โดยแบ่งออกเป็น 11 ประเภท ตามแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2555 - 2559) ดังนี้

- 4.1 ศิลปหัตถกรรม (Art and crafts)
- 4.2 เกมและกีฬา (Games and sports)
- 4.3 การเต้นรำ (Dances)
- 4.4 การละคร (Drama)
- 4.5 งานอดิเรก (Hobby)
- 4.6 ดนตรีและร้องเพลง (Music and singing)
- 4.7 กิจกรรมกลางแจ้ง/นอกเมือง (Outdoor recreation)
- 4.8 วรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน) (Reading, speaking and writing)
- 4.9 กิจกรรมทางสังคม (Social recreation)
- 4.10 กิจกรรมพิเศษตามเทศกาล (Special event)
- 4.11 กิจกรรมบริการอาสาสมัคร (Voluntary service)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการ ของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนด ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ประชากรที่ใช้ในการ สัมภาษณ์ ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ จำนวน 1 คน รองอธิการบดีประจำวิทยาเขต จำนวน 17 คน ผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ประจำวิทยาเขต จำนวน 17 คน หัวหน้าสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา หัวหน้ากลุ่มกีฬาและนันทนาการ หัวหน้ากลุ่มกิจกรรมนักเรียนและนักศึกษา จำนวน 4 คน ของสถาบันการพลศึกษา ที่ดำรงตำแหน่งในปีการศึกษา 2555 รวมทั้งสิ้นจำนวน 39 คน (กองวิชาการ สถาบันการพลศึกษา ปีการศึกษา 2555: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ 1 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) สำหรับรองอธิการบดีประจำวิทยาเขต จำนวน 4 คน ผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ประจำวิทยาเขต จำนวน 4 คน หัวหน้าสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา หัวหน้ากลุ่มกีฬาและนันทนาการ หัวหน้ากลุ่มกิจกรรมนักเรียนและนักศึกษาจำนวน 4 คน ของสถาบันการพลศึกษา ที่ดำรงตำแหน่งในปีการศึกษา 2555 รวมจำนวน 13 คน

การคัดเลือกรองอธิการบดีประจำวิทยาเขต จำนวน 4 คน และผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ประจำวิทยาเขต จำนวน 4 คน โดยกำหนดโควตา (Quota) และเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ดังนี้

1. แบ่งกลุ่มวิทยาเขต โดยจำแนกตามภูมิภาค ได้จำนวน 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้
2. กำหนดโควตา (Quota) ของภูมิภาคๆ ละ 1 วิทยาเขต

3. เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จากวิทยาเขตที่มีจำนวนนิสิตมากที่สุดของแต่ละภูมิภาค ได้จำนวน 4 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขต สุโขทัย วิทยาเขต สุพรรณบุรี วิทยาเขต มหาสารคามและวิทยาเขต ยะลา

4. เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ จำนวน 1 คน รองอธิการบดีประจำวิทยาเขต และผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ประจำวิทยาเขต จำนวน 4 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขต สุโขทัย วิทยาเขตสุพรรณบุรี วิทยาเขตมหาสารคามและวิทยาเขตยะลา จำนวน 8 คน หัวหน้าสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา หัวหน้ากลุ่มกีฬาและนันทนาการ หัวหน้ากลุ่มกิจกรรมนักเรียนและนักศึกษาจำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 13 คน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในแบบสอบถาม

ประชากรที่ใช้ใน แบบสอบถาม ได้แก่ นักศึกษา ระดับปริญญาตรีของสถาบันการพลศึกษา ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 10,485 คน (กองวิชาการ สถาบันการพลศึกษา ปีการศึกษา 2555: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในแบบสอบถาม ได้แก่ นักศึกษา ระดับปริญญาตรีของสถาบันการพลศึกษา จำนวน 17 วิทยาเขต ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2555 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยเทียบจากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan; 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 377 คน แต่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบและสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจำนวน 400 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) ดังนี้

1. แบ่งกลุ่มวิทยาเขต โดยการจำแนกตามภูมิภาค ได้จำนวน 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้
2. กำหนดโควตา (Quota) ของวิทยาเขต จำนวน 4 ภูมิภาค ตามข้อ 1 ได้ภูมิภาคละ 1 วิทยาเขต

3. เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive random sampling) จากวิทยาเขตที่มีจำนวนนิสิตมากที่สุดของแต่ละภูมิภาค ได้จำนวน 4 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขต สุโขทัย วิทยาเขต สุพรรณบุรี วิทยาเขตมหาสารคามและวิทยาเขตตรัง ดังปรากฏในตาราง 2

4. กำหนดโควตา ของนักศึกษา จำนวน 4 วิทยาเขต ตามข้อ 3 ได้วิทยาเขตละ 100 คน รวมจำนวน 400 คน

5. กำหนดโควตา ของนักศึกษาในแต่ละวิทยาเขต โดยแบ่งตามชั้นปี จำนวน 4 ชั้นปี ๆ ละ 25 คน ดังปรากฏในตาราง 3

6. เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จากนักศึกษาในแต่ละ ชั้นปี โดยแบ่งตามเพศ กำหนดให้เพศชายจำนวน 13 คน และเพศหญิงจำนวน 12 คน

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษาจำแนกตามภูมิภาค และวิทยาเขต

ภูมิภาค	วิทยาเขต	ประชากร(คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
1. เหนือ	สุโขทัย	1,086	100
2. กลาง	สุพรรณบุรี	949	100
3. ตะวันออกเฉียงเหนือ	มหาสารคาม	701	100
4. ใต้	ยะลา	1,560	100
รวม		4,296	400

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษาจำแนกตามวิทยาเขตและชั้นปี

วิทยาเขต	กลุ่มตัวอย่าง(คน)	ชั้นปี	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
1. สุโขทัย	100	1	25
		2	25
		3	25
		4	25
2. สุพรรณบุรี	100	1	25
		2	25
		3	25
		4	25
3. มหาสารคาม	100	1	25
		2	25
		3	25
		4	25
4. ยะลา	100	1	25
		2	25
		3	25
		4	25
รวม			400

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน
การพลศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถาม

แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน
การพลศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
ประกอบด้วย เพศ วิทยาเขตและชั้นปี เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักศึกษา สถาบัน
การพลศึกษา ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน
การพลศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร และด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) กำหนด ระดับ ความ
ต้องการเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา เพิ่มเติม
เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open-ended)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ การบริหาร
จัดการ การจัดกิจกรรมนันทนาการและประวัติของสถาบันการพลศึกษา วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Interview) และแบบสอบถาม (Questionnaire)

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยศึกษาข้อมูลจากข้อ 1 และกำหนดขอบเขตโครงสร้าง
ของแบบสอบถาม เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรม นันทนาการของ นักศึกษา สถาบัน
การพลศึกษา ชนิดมีโครงสร้าง (Structure) จำนวน 8 ข้อ

2.2 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
ประกอบด้วย เพศ วิทยาเขตและชั้นปี เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 3 ข้อ

2.3 แบบสอบถามความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน
การพลศึกษา ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ เป็นแบบตรวจสอบรายการ มีจำนวน 11 ข้อ

2.4 แบบสอบถามความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน
การพลศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร และด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวก เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) ตามวิธีการของไลเคิร์ต (Likert's scales) กำหนดระดับความต้องการเป็น 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

ผู้วิจัยกำหนดให้ค่าน้ำหนักคะแนนของระดับความต้องการ 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน	ระดับความต้องการ
5	หมายถึง มากที่สุด
4	หมายถึง มาก
3	หมายถึง ปานกลาง
2	หมายถึง น้อย
1	หมายถึง น้อยที่สุด

2.5 แบบสอบถามความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา เพิ่มเติม เป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) จำนวน 4 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอ คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการใช้สำนวนและภาษา
2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข แล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content) เชิงประจักษ์ (Face validity)
3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท แล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จากนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบ แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach, 1970: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .96
4. นำแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมาย

ผู้วิจัยแปลความหมายค่าเฉลี่ยความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ที่เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าระดับ โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2540: 20)

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.50 - 5.00	หมายถึง มีความต้องการในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง มีความต้องการในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง มีความต้องการในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง มีความต้องการในระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง มีความต้องการในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงอธิการบดี สถาบันการพลศึกษา
รองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษา 4 วิทยาเขต เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือ
และการใช้แบบสอบถามการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงอธิการบดี เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์
รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ หัวหน้าสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการ
กองกิจการนักศึกษา หัวหน้ากลุ่มกีฬาและนันทนาการและหัวหน้ากลุ่มกิจกรรมนักเรียนและนักศึกษา
รวมจำนวน 5 คน
3. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงรองอธิการบดี สถาบันการพลศึกษา 4
วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตสุโขทัย วิทยาเขตสุพรรณบุรี วิทยาเขตมหาสารคามและวิทยาเขต
ยะลาเพื่อขออนุญาต สัมภาษณ์รองอธิการบดีประจำวิทยาเขต จำนวน 4 คน และผู้ช่วย
รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ประจำวิทยาเขต จำนวน 4 คน และขอความอนุเคราะห์ ใช้
แบบสอบถามกับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา 4 วิทยาเขตด้วย
4. ผู้วิจัยดำเนินการใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ดังนี้
 - 4.1 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ จัดบันทึกข้อความและให้กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 13 คน ตรวจสอบคำตอบ ด้วยตนเอง ในวันประชุมเพื่อเตรียมการจัดการแข่งขันกีฬ
มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 40 เมื่อวันที่ 1-9 พฤศจิกายน 2555 ณ สถาบันการพลศึกษา
วิทยาเขตชลบุรี
 - 4.2 แบบสอบถาม ผู้วิจัยติดต่อเจ้าหน้าที่สำนักงานรองอธิการบดี 4 วิทยาเขต เพื่อ
ขอความอนุเคราะห์ในการแจกและเก็บแบบสอบถามจากนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตละ
100 คน รวมจำนวน 400 คน โดยผู้วิจัยกำหนดวันที่ส่งและขอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วย
ตนเอง

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

- ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเรียบเรียงข้อมูลแล้วนำเสนอในรูปความเรียง
- ส่วนที่ 2 แบบสอบถาม
 1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยคัดเลือก
แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์
 2. แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้ว
ทำการลงรหัส (Coding) และจัดทำคู่มือการลงรหัส
 3. แบบสอบถามตอนที่ 4 ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ เพิ่มเติม ผู้วิจัย
เรียบเรียงข้อมูลแล้วนำเสนอในรูปความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ตอนที่ 1 ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วิทยาเขตและชั้นปีของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

2. ข้อมูลตอนที่ 2 ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านกิจกรรมนันทนาการ วิเคราะห์หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

3. ข้อมูลตอนที่ 3 ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร และด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยรวมและเป็นรายด้าน แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

4. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการของ นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ ใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) สำหรับตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ วิทยาเขตและชั้นปี หากได้ผลลัพธ์จากการทดสอบค่าเอฟ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีทดสอบโดยใช้วิธี เชฟเฟ (Scheffe's Method) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543: 219) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าความถี่ (Frequency)

1.2.ค่าร้อยละ (Percentage)

1.3.ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.4.ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

2.1 ทดสอบค่า ที (t-test)

2.2 ทดสอบค่า เอฟ (F-test)

2.3 ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทดสอบโดยใช้วิธี เชฟเฟ

(Scheffe's Method)

3. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แบบแอลฟา (Alpha) ของครอนบัค (Cronbach)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ดังนี้

n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-distribution)
MS	แทน	ผลรวมยกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง
df	แทน	ค่าชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากข้อมูลทั้งหมดได้โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ทางสถิติและนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา โดยการนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ตอนที่ 2 ความถี่ ค่าร้อยละ ข้อมูลส่วนบุคคลจากแบบสอบถามของนักศึกษา ได้แก่ เพศ วิทยาเขตและชั้นปี แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังที่ปรากฏในตาราง 4

ตอนที่ 3 ความถี่และค่าร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามเพศ วิทยาเขตและชั้นปี รายข้อ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังที่ปรากฏในตาราง 5 - 7

ตอนที่ 4 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมาย ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา โดยรวมและรายข้อ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังที่ปรากฏในตาราง 8 – 18

ตอนที่ 5 วิเคราะห์เปรียบเทียบและการแปลความหมาย ความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปร เพศ วิทยาเขตและชั้นปี แล้วนำเสนอในรูป ตารางประกอบความเรียง ดังที่ปรากฏในตาราง 19 - 25

ตอนที่ 6 สรุปข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา เพิ่มเติม แล้วนำเสนอในรูปความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการของ นักศึกษา สถาบันการพลศึกษา โดยการนำเสนอในรูปความเรียง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน การพลศึกษา นำเสนอในรูปความเรียง โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก สรุปได้ ดังนี้

1. ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ พบว่า กิจกรรมมีความหลากหลายและเหมาะสมกับอายุ สุขภาพและตามความสนใจ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมกิจกรรม มีกิจกรรมด้านกีฬาเชื่อม ความสัมพันธ์ เพื่อทำความรู้จักกัน และมีกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. ด้านการจัดการ พบว่า มีหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการกิจกรรมนันทนาการโดยตรง มี นโยบายและแผนงานสนับสนุนส่งเสริมการจัดการกิจกรรม มีการจัดการกิจกรรมนันทนาการอย่าง ต่อเนื่อง เป็นระบบ เหมาะสมกับเวลา มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง มีการจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนการจัดกิจกรรมนันทนาการ มีการจัดสรรเวลาของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่าง เหมาะสม มีการสำรวจความต้องการของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีการจัดโปรแกรมกิจกรรม นันทนาการอย่างชัดเจน

3. ด้านบุคลากร พบว่า คณาจารย์มีความรู้ ความชำนาญ และมีความสามารถในการจัด กิจกรรมนันทนาการ ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบการจัดการกิจกรรมนันทนาการโดยตรงและไม่เพียงพอ กับ กิจกรรม ขาดแพทย์และพยาบาลประจำสถานที่ทำกิจกรรมนันทนาการ

4. ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า มีวัสดุอุปกรณ์และสถานที่สำหรับ การทำกิจกรรมเหมาะสม มีความพร้อมและมีความปลอดภัย มีการจัดสรรสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก มีอาคารในร่มสำหรับการจัดกิจกรรมนันทนาการ มีการจัดสถานที่ทำกิจกรรมนันทนาการอย่าง ถาวร เช่น สนามเบดมินตัน ห้องร้องเพลง เป็นต้น และมีการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยใช้สถานที่ ภายนอกสถาบัน

ตอนที่ 2 ความถี่ ค่าร้อยละ ข้อมูลส่วนบุคคลจากแบบสอบถามของนักศึกษา ได้แก่ เพศ วิทยาเขตและชั้นปี แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของนิสิต จำแนกตามตัวแปรเพศ วิทยาเขตและชั้นปี (n=400)

ตัวแปร	ชนิดของตัวแปร	จำนวนนักศึกษา (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	208	52.00
	หญิง	192	48.00
2. วิทยาเขต	สุโขทัย	100	25.00
	สุพรรณบุรี	100	25.00
	มหาสารคาม	100	25.00
	ยะลา	100	25.00
3. ชั้นปี	1	100	25.00
	2	100	25.00
	3	100	25.00
	4	100	25.00
รวม		400	100.00

จากตาราง 4 แสดงว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนทั้งสิ้น 400 คน จำแนกข้อมูลเบื้องต้นได้ ดังนี้

1. เพศ พบว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 และเพศหญิง จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00

2. วิทยาเขต พบว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในวิทยาเขต สุโขทัย วิทยาเขตสุพรรณบุรี วิทยาเขตมหาสารคามและวิทยาเขตยะลา จำนวนวิทยาเขตละ 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

3. ชั้นปี พบว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่เรียนอยู่ในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 จำนวนชั้นปีละ 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตอนที่ 3 ความถี่และค่าร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามเพศ วิทยาเขตและชั้นปี รายข้อ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน
การพลศึกษา ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามเพศ

ด้านประเภท กิจกรรมนันทนาการ	ชาย (n=208)		หญิง (n=192)		รวม (n=400)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. ศิลปหัตถกรรม	53	25.48	21	10.94	74	18.50
2. เกมและกีฬา	167	80.29	104	54.17	271	67.75
3. การเต้นรำ	58	27.88	23	11.98	81	20.25
4. การละคร	45	21.63	20	10.42	65	16.25
5. งานอดิเรก	81	38.94	21	10.94	102	25.50
6. ดนตรีและร้องเพลง	162	77.88	22	11.46	184	46.00
7. กิจกรรมกลางแจ้ง/นอก เมือง	97	46.63	16	8.33	113	28.25
8. วรรณกรรม(อ่าน พุด เขียน)	20	9.62	9	4.69	29	7.25
9. กิจกรรมทางสังคม	70	33.65	63	32.81	133	33.25
10. กิจกรรมพิเศษตาม เทศกาล	83	39.90	38	19.79	121	30.25
11. กิจกรรมบริการ อาสาสมัคร	137	65.87	29	15.10	166	41.50

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 67.75 ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษา มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน พุด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 7.25

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 80.29 และ 54.17 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษา เพศชายและเพศหญิง มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน พุด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 9.62 และ 4.69 ตามลำดับ

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน
การพลศึกษา ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามวิทยาเขต

ด้าน	สุโขทัย		สุพรรณบุรี		มหาสารคาม		ยะลา		รวม	
ประเภท	(n=100)		(n=100)		(n=100)		(n=100)		(n=400)	
กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นันทนาการ	(คน)	(%)	(คน)	(%)	(คน)	(%)	(คน)	(%)	(คน)	(%)
1. ศิลป หัตถกรรม	23	23.00	19	19.00	15	15.00	17	17.00	74	18.50
2. เกมและ กีฬา	84	84.00	70	70.00	66	66.00	51	51.00	271	67.75
3. การ เต้นรำ	28	28.00	21	21.00	19	19.00	13	13.00	81	20.25
4. การละคร	24	24.00	15	15.00	17	17.00	9	9.00	65	16.25
5. งาน อดิเรก	26	26.00	25	25.00	25	25.00	26	26.00	102	25.50
6. ดนตรีและ ร้องเพลง	47	47.00	54	54.00	45	45.00	38	38.00	184	46.00
7. กิจกรรม กลางแจ้ง/ นอกเมือง	31	31.00	32	32.00	24	24.00	26	26.00	113	28.25
8. วรรณ กรรม(อ่าน พูด เขียน)	9	9.00	7	7.00	9	9.00	4	4.00	29	7.25
9. กิจกรรม ทางสังคม	74	74.00	20	20.00	29	29.00	10	10.00	133	33.25
10. กิจกรรม พิเศษตาม เทศกาล	44	44.00	28	28.00	30	30.00	19	19.00	121	30.25
11. กิจกรรม บริการ อาสาสมัคร	59	59.00	49	49.00	34	34.00	24	24.00	166	41.50

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ทั้ง 4 วิทยาเขต มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 67.75 ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษาที่มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน พุดเขียน) คิดเป็นร้อยละ 7.25

เมื่อจำแนกตามวิทยาเขต พบว่า นักศึกษาวิทยาเขตสุโขทัย วิทยาเขตสุพรรณบุรี วิทยาเขตมหาสารคาม และวิทยาเขตยะลา มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 84.00, 70.00, 66.00 และ 51.00 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษาที่มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน พุดเขียน) คิดเป็นร้อยละ 9.00, 7.00, 9.00 และ 4.00 ตามลำดับ

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน
การพลศึกษา ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามชั้นปี

ด้านประเภท กิจกรรม	ชั้นปี 1 (n=100)		ชั้นปี 2 (n=100)		ชั้นปี 3 (n=100)		ชั้นปี 4 (n=100)		รวม (n=400)	
นันทนาการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. ศิลป หัตถกรรม	12	12.00	18	18.00	32	32.00	12	12.00	74	18.50
2. เกมและ กีฬา	68	68.00	72	72.00	76	76.00	55	55.00	271	67.75
3. การเต้นรำ	14	14.00	20	20.00	29	29.00	18	18.00	81	20.25
4. การละคร	12	12.00	15	15.00	25	25.00	13	13.00	65	16.25
5. งานอดิเรก	14	14.00	22	22.00	45	45.00	21	21.00	102	25.50
6. ดนตรีและ ร้องเพลง	38	38.00	45	45.00	70	70.00	31	31.00	184	46.00
7. กิจกรรม กลางแจ้ง/ นอกเมือง	22	22.00	20	20.00	42	42.00	29	29.00	113	28.25
8. วรรณ กรรม(อ่าน พูด เขียน)	5	5.00	5	5.00	14	14.00	5	5.00	29	7.25
9. กิจกรรม ทางสังคม	29	29.00	32	32.00	44	44.00	28	28.00	133	33.25
10. กิจกรรม พิเศษตาม เทศกาล	22	22.00	31	31.00	48	48.00	20	20.00	121	30.25
11. กิจกรรม บริการ อาสาสมัคร	31	31.00	43	43.00	59	59.00	33	33.00	166	41.50

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ทั้ง 4 ชั้นปี มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 67.75 ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษา มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน ฟัง เขียน) คิดเป็นร้อยละ 7.25 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาชั้นปี 1 ชั้นปี 2 ชั้นปี 3 และชั้นปี 4 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 68.00, 72.00, 76.00 และ 55.00 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษา มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน ฟัง เขียน) คิดเป็นร้อยละ 5.00, 5.00, 14.00 และ 5.00 ตามลำดับ

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน
การพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามเพศ

ด้านประเภท กิจกรรมนันทนาการ	ชาย (n=52)		หญิง (n=48)		รวม (n=100)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)	(%)	(คน)	(%)	(คน)	(%)
1. ศิลปหัตถกรรม	19	36.54	4	8.33	23	23.00
2. เกมและกีฬา	45	86.54	39	81.25	84	84.00
3. การเต้นรำ	23	44.23	5	10.42	28	28.00
4. การละคร	21	40.38	3	6.25	24	24.00
5. งานอดิเรก	22	42.31	4	8.33	26	26.00
6. ดนตรีและร้องเพลง	44	84.62	3	6.25	47	47.00
7. กิจกรรมกลางแจ้ง/นอกเมือง	27	51.92	4	8.33	31	31.00
8. วรรณกรรม(อ่าน พูด เขียน)	7	13.46	2	4.17	9	9.00
9. กิจกรรมทางสังคม	40	76.92	33	68.75	73	73.00
10. กิจกรรมพิเศษตามเทศกาล	33	63.46	11	22.92	44	44.00
11. กิจกรรมบริการอาสาสมัคร	34	65.38	26	54.17	59	59.00

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 84.00 ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษา มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 9.00 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 86.54 และ 81.25 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษา มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน) ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 13.46 และ 4.17 ตามลำดับ

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน
การพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามเพศ

ด้านประเภท กิจกรรมนันทนาการ	ชาย (n=52)		หญิง (n=48)		รวม (n=100)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. ศิลปหัตถกรรม	13	25.00	6	12.50	19	19.00
2. เกมและกีฬา	49	94.23	21	43.75	70	70.00
3. การเต้นรำ	15	28.85	6	12.50	21	21.00
4. การละคร	9	17.31	6	12.50	15	15.00
5. งานอดิเรก	18	34.62	7	14.58	25	25.00
6. ดนตรีและร้องเพลง	48	92.31	6	12.50	54	54.00
7. กิจกรรมกลางแจ้ง/ นอกเมือง	25	48.08	4	8.33	32	32.00
8. วรรณกรรม(อ่าน พูด เขียน)	5	9.62	2	4.17	7	7.00
9. กิจกรรมทางสังคม	10	19.23	11	22.92	21	21.00
10. กิจกรรมพิเศษตาม เทศกาล	20	38.46	8	16.67	28	28.00
11. กิจกรรมบริการ อาสาสมัคร	42	80.77	7	14.58	49	49.00

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 70.00 ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษา มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 7.00 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 94.23 และ 43.75 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษา มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน) ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 9.62 และ 4.17 ตามลำดับ

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน
การพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามเพศ

ด้านประเภท กิจกรรมนันทนาการ	ชาย (n=52)		หญิง (n=48)		รวม (n=100)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. ศิลปหัตถกรรม	9	17.31	6	12.50	15	15.00
2. เกมและกีฬา	43	82.69	23	47.92	66	66.00
3. การเต้นรำ	14	26.92	5	10.42	19	19.00
4. การละคร	9	17.31	8	16.67	17	17.00
5. งานอดิเรก	20	38.46	5	10.42	25	25.00
6. ดนตรีและร้องเพลง	41	78.85	4	8.33	45	45.00
7. กิจกรรมกลางแจ้ง/นอกเมือง	20	38.46	4	8.33	24	24.00
8. วรรณกรรม(อ่าน พูด เขียน)	7	13.46	2	4.17	9	9.00
9. กิจกรรมทางสังคม	14	26.92	15	31.25	29	29.00
10. กิจกรรมพิเศษตามเทศกาล	20	38.46	10	20.83	30	30.00
11. กิจกรรมบริการอาสาสมัคร	26	50.00	8	16.67	34	34.00

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ทั้งเพศชาย และเพศหญิง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 66.00 ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษา มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 9.00 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 82.69 และ 47.92 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษา มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน) ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 13.46 และ 4.17 ตามลำดับ

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน
การพลศึกษา วิทยาเขตยะลา ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามเพศ

ด้านประเภท กิจกรรมนันทนาการ	ชาย (n=208)		หญิง (n=192)		รวม (n=400)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)	(%)	(คน)	(%)	(คน)	(%)
1. ศิลปหัตถกรรม	12	23.08	5	10.42	17	17.00
2. เกมและกีฬา	30	57.69	21	43.75	51	51.00
3. การเต้นรำ	6	11.54	7	14.58	13	13.00
4. การละคร	6	11.54	3	6.25	9	9.00
5. งานอดิเรก	21	40.38	5	10.42	26	26.00
6. ดนตรีและร้องเพลง	29	55.77	9	18.75	38	38.00
7. กิจกรรมกลางแจ้ง/นอกเมือง	22	42.31	4	8.33	26	26.00
8. วรรณกรรม(อ่าน พูด เขียน)	1	1.92	3	6.25	4	4.00
9. กิจกรรมทางสังคม	6	11.54	4	8.33	10	10.00
10. กิจกรรมพิเศษตามเทศกาล	10	19.23	9	18.75	19	19.00
11. กิจกรรมบริการอาสาสมัคร	16	30.77	8	16.67	24	24.00

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 51.00 ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษา มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 57.69 และ 43.75 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษา มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน) ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 1.92 และ 6.25 ตามลำดับ

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน
การพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามชั้นปี

ด้าน	ชั้นปี 1		ชั้นปี 2		ชั้นปี 3		ชั้นปี 4		รวม	
ประเภท	(n=25)		(n=25)		(n=25)		(n=25)		(n=100)	
กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นันทนาการ	(คน)	(%)	(คน)	(%)	(คน)	(%)	(คน)	(%)	(คน)	(%)
1. ศิลป หัตถกรรม	5	20.00	7	28.00	8	32.00	3	12.00	23	23.00
2. เกมและ กีฬา	24	96.00	22	88.00	21	84.00	18	72.00	84	84.00
3. การ เต้นรำ	8	32.00	5	20.00	10	40.00	5	20.00	28	28.00
4. การละคร	5	20.00	7	28.00	8	32.00	4	16.00	24	24.00
5. งาน อดิเรก	4	16.00	4	16.00	12	48.00	6	24.00	26	26.00
6. ดนตรีและ ร้องเพลง	10	40.00	10	40.00	16	64.00	11	44.00	47	47.00
7. กิจกรรม กลางแจ้ง/ นอกเมือง	5	20.00	6	24.00	9	36.00	11	44.00	31	31.00
8. วรรณ กรรม(อ่าน พูด เขียน)	2	8.00	2	8.00	4	16.00	1	4.00	9	9.00
9. กิจกรรม ทางสังคม	18	72.00	19	76.00	20	80.00	16	64.00	73	73.00
10. กิจกรรม พิเศษตาม เทศกาล	10	40.00	12	48.00	14	56.00	8	32.00	44	44.00
11. กิจกรรม บริการ อาสาสมัคร	16	64.00	17	68.00	14	56.00	12	48.00	59	59.00

จากตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย ทั้ง 4 ชั้นปี มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 84.00 ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษา มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน ฟุด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 9.00 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาชั้นปี1 ชั้นปี 2 ชั้นปี 3 และชั้นปี 4 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 96.00, 88.00, 84.00 และ 72.00 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษามีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน ฟุด เขียน) ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษาชั้นปี1 ชั้นปี 2 ชั้นปี 3 และชั้นปี 4 มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน ฟุด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 8.00, 8.00, 16.00 และ 4.00 ตามลำดับ

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน
การพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามชั้นปี

ด้านประเภท กิจกรรม นันทนาการ	ชั้นปี 1 (n=25)		ชั้นปี 2 (n=25)		ชั้นปี 3 (n=25)		ชั้นปี 4 (n=25)		รวม (n=100)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. ศิลป หัตถกรรม	3	12.00	7	28.00	28	6.00	3	12.00	19	19.00
2. เกมและ กีฬา	14	56.00	22	88.00	24	96.00	10	40.00	70	70.00
3. การ เต้นรำ	2	8.00	8	32.00	7	28.00	4	16.00	21	21.00
4. การละคร	2	8.00	2	8.00	8	32.00	3	12.00	15	15.00
5. งาน อดิเรก	2	8.00	10	40.00	10	40.00	3	12.00	25	25.00
6. ดนตรีและ ร้องเพลง	11	44.00	16	64.00	24	96.00	3	12.00	54	54.00
7. กิจกรรม กลางแจ้ง/ นอกเมือง	6	44.00	9	36.00	12	48.00	5	20.00	32	32.00
8. วรรณ กรรม(อ่าน พูด เขียน)	1	4.00	1	4.00	3	12.00	2	8.00	7	7.00
9. กิจกรรม ทางสังคม	2	8.00	4	8.00	11	44.00	3	12.00	20	20.00
10. กิจกรรม พิเศษตาม เทศกาล	3	12.00	10	40.00	11	44.00	9	16.00	28	28.00
11. กิจกรรม บริการ อาสาสมัคร	7	28.00	12	48.00	22	88.00	8	32.00	49	49.00

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ทั้ง 4 ชั้นปี มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 70.00 ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษา มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน ฟุด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 7.00 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาชั้นปี 1 ชั้นปี 2 ชั้นปี 3 และชั้นปี 4 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 56.00, 88.00, 96.00 และ 40.00 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษามีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน ฟุด เขียน) ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษาชั้นปี 1 ชั้นปี 2 ชั้นปี 3 และชั้นปี 4 มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน ฟุด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 4.00, 4.00, 12.00 และ 8.00 ตามลำดับ

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน
การพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามชั้นปี

ด้าน	ชั้นปี 1		ชั้นปี 2		ชั้นปี 3		ชั้นปี 4		รวม	
ประเภท	(n=25)		(n=25)		(n=25)		(n=25)		(n=100)	
กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นันทนาการ	(คน)	(%)	(คน)	(%)	(คน)	(%)	(คน)	(%)	(คน)	(%)
1. ศิลป หัตถกรรม	2	8.00	2	8.00	9	36.00	2	8.00	15	15.00
2. เกมและ กีฬา	17	68.00	17	78.00	16	64.00	15	60.00	65	65.00
3. การ เต้นรำ	2	8.00	2	8.00	10	40.00	5	20.00	19	19.00
4. การละคร	3	12.00	3	12.00	7	28.00	4	16.00	17	17.00
5. งาน อดิเรก	4	16.00	4	16.00	11	44.00	6	24.00	25	25.00
6. ดนตรีและ ร้องเพลง	9	36.00	10	60.00	15	64.00	10	40.00	45	45.00
7. กิจกรรม กลางแจ้ง/ นอกเมือง	3	12.00	3	12.00	11	44.00	7	28.00	24	24.00
8. วรรณ กรรม(อ่าน พูด เขียน)	1	4.00	1	4.00	6	24.00	1	4.00	9	9.00
9. กิจกรรม ทางสังคม	6	24.00	6	24.00	11	44.00	6	24.00	29	29.00
10. กิจกรรม พิเศษตาม เทศกาล	6	24.00	6	24.00	14	66.00	4	16.00	30	16.00
11. กิจกรรม บริการ อาสาสมัคร	5	20.00	7	28.00	14	66.00	8	32.00	34	32.00

จากตาราง 14 แสดงว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ทั้ง 4 ชั้นปี มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 65.00 ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษา มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน ฟุด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 9.00 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาชั้นปี 1 ชั้นปี 2 ชั้นปี 3 และชั้นปี 4 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 68.00, 78.00, 64.00 และ 60.00 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษา มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน ฟุด เขียน) ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษาชั้นปี 1 ชั้นปี 2 ชั้นปี 3 และชั้นปี 4 มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน ฟุด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 4.00, 4.00, 24.00 และ 4.00 ตามลำดับ

จากตาราง 15 แสดงว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตยะลา ทั้ง 4 ชั้นปี มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 51.00 ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษา มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน ฟุด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาชั้นปี 1 ชั้นปี 2 ชั้นปี 3 และชั้นปี 4 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา คิดเป็นร้อยละ 52.00, 44.00, 60.00 และ 48.00 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษามีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน ฟุด เขียน) ส่วนกิจกรรมที่นักศึกษาชั้นปี 1 ชั้นปี 2 ชั้นปี 3 และชั้นปี 4 มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน ฟุด เขียน) คิดเป็นร้อยละ 4.00 ทุกชั้นปี

ตอนที่ 4 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมาย ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา โดยรวมและรายข้อ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา โดยรวมทุกด้าน (n=400)

ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการจัดการ	3.93	0.70	มาก
2. ด้านบุคลากร	4.07	0.71	มาก
3. ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	4.07	0.73	มาก
รวม	4.02	0.71	มาก

จากตาราง 16 แสดงว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D.= 0.71)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.71) ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.73) และด้านการจัดการ ($\bar{X} = 3.93$, S.D.= 0.70)

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ
ของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านการจัดการ โดยรวมและรายข้อ (n=400)

ด้านการจัดการ	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.การจัดกิจกรรมที่มีความต่อเนื่อง	3.84	0.71	มาก
2.การเก็บอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการโดยรวมของทุกประเภทกิจกรรม	3.84	0.71	มาก
3.การจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายประเภท	3.94	0.78	มาก
4.การจัดระบบรักษาความปลอดภัยภายในและรอบๆสถานที่จัดกิจกรรม	3.84	0.71	มาก
5.การจัดระบบรักษาความสะอาดในบริเวณสถานที่จัดกิจกรรม	4.15	0.60	มาก
6.การจัดงบประมาณสนับสนุนอย่างพอเพียง	3.84	0.71	มาก
7.การจัดประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ อย่างชัดเจน	3.84	0.71	มาก
8.การจัดระยะเวลาเปิด-ปิดการให้บริการที่เหมาะสม	4.24	0.71	มาก
9.การจัดเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย	3.89	0.68	มาก
10.การติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	3.86	0.70	มาก
รวม	3.93	0.70	มาก

จากตาราง 17 แสดงว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านการจัดการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D.= 0.70)

เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านการจัดการ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยนักศึกษา มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การจัดระยะเวลาเปิด-ปิดการให้บริการที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.24$, S.D.= 0.71) รองลงมา ได้แก่ การจัดระบบรักษาความสะอาดในบริเวณสถานที่จัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.15$, S.D.= 0.60) ส่วนความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่มีความต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.84$, S.D.= 0.71) การเก็บอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการโดยรวมของทุกประเภทกิจกรรม ($\bar{X} = 3.84$, S.D.= 0.71) การจัดระบบรักษาความปลอดภัยภายในและรอบๆ สถานที่จัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.84$, S.D.= 0.71) การจัดงบประมาณสนับสนุนอย่างพอเพียง ($\bar{X} = 3.84$, S.D.= 0.71) และการจัดประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.84$, S.D.= 0.71)

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ
ของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านบุคลากร โดยรวมและรายข้อ (n=400)

ด้านบุคลากร	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
11.เจ้าหน้าที่มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้บริการ	4.26	0.72	มาก
12.เจ้าหน้าที่มีความยิ้มแย้มแจ่มใส	4.18	0.69	มาก
13.เจ้าหน้าที่มีความเต็มใจในการให้บริการ	4.22	0.80	มาก
14.เจ้าหน้าที่แต่งกายถูกกาลเทศะ	3.84	0.71	มาก
15.เจ้าหน้าที่มีความเชี่ยวชาญที่ให้คำแนะนำการจัดกิจกรรม กิจกรรมได้เป็นอย่างดี	4.20	0.70	มาก
16.เจ้าหน้าที่มีมารยาทและใช้คำพูดที่สุภาพ	3.86	0.72	มาก
17.เจ้าหน้าที่สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างรวดเร็ว	4.16	0.64	มาก
18.เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ	3.86	0.71	มาก
19.เจ้าหน้าที่สามารถดูแลด้านความปลอดภัยได้	3.86	0.72	มาก
20.เจ้าหน้าที่มีคุณธรรมและจริยธรรม	4.26	0.72	มาก
รวม	4.07	0.71	มาก

จากตาราง 18 แสดงว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านบุคลากร โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.71)

เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยนักศึกษา มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้บริการ ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= 0.72) และเจ้าหน้าที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= 0.72) รองลงมาได้แก่ เจ้าหน้าที่มีความเต็มใจในการให้บริการ ($\bar{X} = 4.22$, S.D.= 0.80) ส่วนความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่แต่งกายถูกกาลเทศะ ($\bar{X} = 3.84$, S.D.= 0.69)

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ
ของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวม
และรายข้อ (n=400)

ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
21.สถานที่ที่มีความร่มรื่น สวยงาม	3.84	0.71	มาก
22.สถานที่ที่มีความสะอาด	3.84	0.72	มาก
23.ห้องสุขาที่มีจำนวนเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ	4.23	0.74	มาก
24.ร้านค้าที่มีบริการอย่างเพียงพอ	3.85	0.72	มาก
25.สถานที่ที่มีความแข็งแรงปลอดภัย	4.22	0.67	มาก
26.ป้ายแนะนำให้ความรู้ มีความเหมาะสม ชัดเจน	4.13	0.80	มาก
27.การจัดการบริเวณที่จอดรถที่มีจำนวนเพียงพอ	4.13	0.80	มาก
28.จุดนั่งพักผ่อนที่มีจำนวนเพียงพอ	4.16	0.65	มาก
29.จำนวนวัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ	4.13	0.80	มาก
30.การจัดแบ่งพื้นที่แต่ละส่วนอย่างมีความเหมาะสม	4.16	0.70	มาก
รวม	4.07	0.73	มาก

จากตาราง 19 แสดงว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.73)

เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยนักศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ห้องสุขาที่มีจำนวนเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ ($\bar{X} = 4.23$, S.D.= 0.74) รองลงมาได้แก่ สถานที่ที่มีความแข็งแรงปลอดภัย ($\bar{X} = 4.22$, S.D.= 0.67) ส่วนความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ สถานที่ที่มีความร่มรื่น สวยงาม ($\bar{X} = 3.84$, S.D.= 0.71) และสถานที่ที่มีความสะอาด ($\bar{X} = 3.84$, S.D.= 0.71)

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ และเปรียบเทียบและการแปลความหมาย ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปร เพศ วิทยาเขตและชั้นปี แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมาย ความต้องการการจัดกิจกรรม
นันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปรเพศ

ความต้องการ การจัดกิจกรรมนันทนาการ	เพศชาย (n = 208)			เพศหญิง (n = 192)		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการจัดการ	3.67	0.53	มาก	4.18	0.42	มาก
2. ด้านบุคลากร	3.88	0.60	มาก	4.26	0.42	มาก
3. ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	3.86	0.53	มาก	4.28	0.41	มาก
รวม	3.80	0.55	มาก	4.24	0.42	มาก

จากตาราง 20 แสดงว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปรเพศ โดยรวมทุกด้าน ทั้งเพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.55 และ $\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.42)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา เพศชายและเพศหญิง ทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้

1. ด้านการจัดการพบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.53 และ $\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.42 ตามลำดับ)

2. ด้านบุคลากร พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.60 และ $\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.42 ตามลำดับ)

3. ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.53 และ $\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.41 ตามลำดับ)

ตาราง 21 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ

ความต้องการ การจัดกิจกรรมนันทนาการ	ชาย (n=208)		หญิง (n=192)		t	p-value
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.		
1. ด้านการจัดการ	3.67	0.53	4.18	0.42	2.55*	0.00
2. ด้านบุคลากร	3.88	0.60	4.26	0.42	4.77*	0.00
3. ด้านอุปกรณ์สถานที่และ สิ่งอำนวยความสะดวก	3.86	0.53	4.28	0.41	7.27*	0.00
รวม	3.80	0.55	4.24	0.42	21.06*	0.00

* นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตาราง 21 แสดงว่า นักศึกษา สถาบันการพลศึกษา เพศชายและเพศหญิง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทุกด้าน

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ
ของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปรวิทยาเขต

ความต้องการ การจัดกิจกรรมนันทนาการ	วิทยาเขต	n	$\bar{X}$	SD.	ความหมาย
1. ด้านการจัดการ	สุโขทัย	100	3.96	0.69	มาก
	สุพรรณบุรี	100	3.94	0.70	มาก
	มหาสารคาม	100	3.96	0.70	มาก
	ยะลา	100	3.87	0.71	มาก
	รวม	100	3.93	0.70	มาก
2. ด้านบุคลากร	สุโขทัย	100	4.06	0.71	มาก
	สุพรรณบุรี	100	4.06	0.69	มาก
	มหาสารคาม	100	4.10	0.72	มาก
	ยะลา	100	4.06	0.71	มาก
	รวม	100	4.07	0.71	มาก
3. ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	สุโขทัย	100	4.09	0.73	มาก
	สุพรรณบุรี	100	4.06	0.71	มาก
	มหาสารคาม	100	4.08	0.74	มาก
	ยะลา	100	4.05	0.75	มาก
	รวม	100	4.07	0.73	มาก
รวม	สุโขทัย	100	4.03	0.71	มาก
	สุพรรณบุรี	100	3.99	0.70	มาก
	มหาสารคาม	100	4.06	0.72	มาก
	ยะลา	100	3.98	0.72	มาก
	รวม	400	4.02	0.71	มาก

จากตาราง 22 แสดงว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปรวิทยาเขต โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.71) และทุกวิทยาเขตอยู่ในระดับมาก ได้แก่ วิทยาเขตสุโขทัย ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.71) วิทยาเขตสุพรรณบุรี ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.72) วิทยาเขตมหาสารคาม ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.72) และวิทยาเขตยะลา ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.72)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปรวิทยาเขต ทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้

1. ด้านการจัดการพบว่า นักศึกษามีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมาก ทุกวิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตสุโขทัย ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.69) วิทยาเขตสุพรรณบุรี ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.70) วิทยาเขตมหาสารคาม ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.70) และวิทยาเขตยะลา ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.71)

2. ด้านบุคลากร พบว่า นักศึกษามีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมาก ทุกวิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตสุโขทัย ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.71) วิทยาเขตสุพรรณบุรี ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.69) วิทยาเขตมหาสารคาม ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.72) และวิทยาเขตยะลา ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.71)

3. ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักศึกษามีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมาก ทุกวิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขต สุโขทัย ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.73) วิทยาเขตสุพรรณบุรี ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.71) วิทยาเขตมหาสารคาม ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.74) และ วิทยาเขตยะลา ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.75)

ตาราง 23 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของ นักศึกษา สถาบันการพลศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปรวิทยาเขต

ความต้องการ การจัดกิจกรรมนันทนาการ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS.	MS.	F	p-value
ด้านการจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.85	0.28	0.61	0.66
	ภายในกลุ่ม	396	175.94	0.49		
	รวม	399	196.78			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	3	1.30	0.43	0.61	0.54
	ภายในกลุ่ม	396	181.27	0.51	0.85	
	รวม	399	202.68			
ด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และ สิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	3	1.42	0.47	1.27	0.15
	ภายในกลุ่ม	396	97.48	0.25		
	รวม	399	98.90			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.29	0.42	0.78	0.55
	ภายในกลุ่ม	396	194.78	0.53		
	รวม	399	212.84			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 แสดงว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่เรียนวิทยาเขตสุโขทัย วิทยาเขต
สุพรรณบุรี วิทยาเขตมหาสารคามและวิทยาเขตยะลาสถาบันการพลศึกษา มีความต้องการการจัด
กิจกรรมนันทนาการ โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
นักศึกษาศาสนาการพลศึกษา ที่เรียนวิทยาเขตต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ
ของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปรชั้นปี

ความต้องการ การจัดกิจกรรมนันทนาการ	ชั้นปี	n	$\bar{X}$	SD.	ความหมาย
1. ด้านการจัดการ	1	100	3.96	0.47	มาก
	2	100	3.90	0.49	มาก
	3	100	3.97	0.48	มาก
	4	100	3.87	0.51	มาก
	รวม	100	3.93	0.49	มาก
2. ด้านบุคลากร	1	100	4.10	0.52	มาก
	2	100	4.06	0.51	มาก
	3	100	4.12	0.50	มาก
	4	100	4.00	0.55	มาก
	รวม	100	4.07	0.52	มาก
3. ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	1	100	4.10	0.52	มาก
	2	100	4.06	0.51	มาก
	3	100	4.12	0.50	มาก
	4	100	4.00	0.55	มาก
	รวม	100	4.07	0.52	มาก
รวม	1	100	3.87	0.82	มาก
	2	100	4.03	0.48	มาก
	3	100	3.95	0.46	มาก
	4	100	3.86	0.52	มาก
	รวม	400	4.02	0.51	มาก

จากตาราง 24 แสดงว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปรชั้นปี โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.51) และทุกชั้นปี อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ชั้นปี 1 ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.82) ชั้นปี 2 ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.48) ชั้นปี 3 ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.46) และชั้นปี 4 ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.52)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปรชั้นปี ทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้

1. ด้านการจัดการพบว่า นักศึกษามีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการในระดับมาก ทุกวิทยาเขต ได้แก่ ชั้นปี 1 ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.47) ชั้นปี 2 ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.48) ชั้นปี 3 ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.49) และชั้นปี 4 ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.51)

2. ด้านบุคลากร พบว่า นักศึกษามีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการในระดับมาก ทุกวิทยาเขต ได้แก่ ชั้นปี 1 ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.82) ชั้นปี 2 ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.48) ชั้นปี 3 ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.46) และชั้นปี 4 ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.52)

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักศึกษามีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการในระดับมากทุกวิทยาเขต ได้แก่ ชั้นปี 1 ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.52) ชั้นปี 2 ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.51) ชั้นปี 3 ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.50) และชั้นปี 4 ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.55)

ตาราง 25 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปรชั้นปี

ความต้องการ การจัดกิจกรรมนันทนาการ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS.	MS.	F	p-value
1. ด้านการจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.85	0.28	0.61	0.66
	ภายในกลุ่ม	396	177.83	0.50		
	รวม	399	138.76			
2. ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	3	1.30	0.43	0.85	0.54
	ภายในกลุ่ม	396	181.01	0.51		
	รวม	399	136.50			
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	3	1.29	0.43	0.78	0.55
	ภายในกลุ่ม	396	186.21	0.53		
	รวม	399	141.10			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.38	0.13	0.56	0.64
	ภายในกลุ่ม	396	90.85	0.23		
	รวม	399	91.24			

จากตาราง 25 แสดงว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่เรียนชั้นปีที่ต่างกัน มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามความมุ่งหมายของการวิจัย แล้วจึงสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของ นักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปรเพศ วิทยาเขตและชั้นปี

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกัน
2. นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่เรียนวิทยาเขตต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกัน
3. นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่เรียนชั้นปีต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกัน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าหนังสือ เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ
3. สร้างแบบสอบถามโดยศึกษาข้อมูลจาก ข้อ 1 และ 2 โดยกำหนดขอบเขตและโครงสร้างของแบบสอบถาม เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ชนิดมีโครงสร้าง (Structure) จำนวน 8 ข้อ
2. แบบสอบถามข้อมูล ทั่วไป เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยเพศ วิทยาเขตและชั้นปี เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 3 ข้อ
3. แบบสอบถามความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) มีจำนวน 11 ข้อ
4. แบบสอบถามความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร และด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scales) ตามวิธีการของไลเคอร์ท์

(Likert's scales) กำหนดระดับความต้องการเป็น 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการใช้สำนวนและภาษา

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข แล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content) เชิงประจักษ์ (Face validity)

3. ปรับปรุงแก้ไข แบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท แล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จากนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach. 1970: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .96 ได้จำนวน 30 ข้อ

4. นำแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยสัมภาษณ์รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ หัวหน้าสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา หัวหน้ากลุ่มกีฬาและนันทนาการ และหัวหน้ากลุ่มกิจกรรมนักเรียนและนักศึกษารวมจำนวน 5 คน ด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยนัดวันสัมภาษณ์ จดบันทึกข้อความและให้กลุ่มตัวอย่างตรวจทานคำตอบด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 1- 2 พฤศจิกายน 2555 ณ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี

2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ รองอธิการบดี และผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ประจำวิทยาเขต จำนวน 8 คน ของสถาบันการพลศึกษา จำนวน 4 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตสุโขทัย วิทยาเขตสุพรรณบุรี วิทยาเขตมหาสารคามและ วิทยาเขตยะลา โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ จดบันทึกข้อความและให้กลุ่มตัวอย่าง ตรวจทานคำตอบด้วยตนเอง ในวันประชุมเพื่อเตรียมการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 40 เมื่อวันที่ 5-9 พฤศจิกายน 2555 ณ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี

3. ผู้วิจัยติดต่อเจ้าหน้าที่สำนักงานรองอธิการบดี 4 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตสุโขทัย วิทยาเขตสุพรรณบุรี วิทยาเขตมหาสารคามและวิทยาเขตยะลา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกและเก็บแบบสอบถามจากนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตละ 100 คน รวมจำนวน 400 คน โดยผู้วิจัยกำหนดวันนัดส่งและวันขอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 13 คน สรุปและนำเสนอในรูปความเรียง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถาม ดำเนินการดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยคัดเลือก แบบสอบถาม ฉบับสมบูรณ์ มีจำนวน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถาม ฉบับสมบูรณ์ มีจำนวน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วทำการลงรหัส (Coding) และจัดทำคู่มือการลงรหัส
3. แบบสอบถามตอนที่ 4 ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ เพิ่มเติม ปรากฏว่า ไม่มี นักศึกษาเสนอความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ เพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วิทยาเขตและชั้นปีของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง
2. ตอนที่ 2 ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้าน ประเภทกิจกรรมนันทนาการ วิเคราะห์หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลใน รูปตารางประกอบความเรียง
3. ข้อมูลตอนที่ 3 ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบัน การพลศึกษา ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร และด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยรวมและเป็นรายด้าน แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง
4. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการของ นักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ ใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) สำหรับตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ วิทยาเขตและชั้นปี แล้วนำเสนอผล การวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของ นักศึกษา สถาบันการพลศึกษา สรุปผลได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา พบว่า ประเภทของกิจกรรมนันทนาการมีความหลากหลาย การจัดกิจกรรมนันทนาการมีหน่วยงานรับผิดชอบ โดยตรง มีนโยบาย แผนงานและงบประมาณสนับสนุน มีการประชาสัมพันธ์ มีการจัดเวลาให้นักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรม มีการสำรวจความต้องการของนักศึกษาและมีการจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการอย่าง ชัดเจน มีคณาจารย์ที่มีความรู้ ความชำนาญและมีความสามารถในการจัดกิจกรรมนันทนาการ มีอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ถาวร มีความเหมาะสม มีความพร้อม พอเพียงและมีความปลอดภัย

ส่วนที่ 2 ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา

ตอนที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 400 คน เป็นเพศชาย จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 เพศหญิง จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 นักศึกษาวิทยาเขต สุโขทัย วิทยาเขตสุพรรณบุรี วิทยาเขตมหาสารคามและวิทยาเขตยะลา จำนวนวิทยาเขตละ 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 จำนวนชั้นปีละ 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตอนที่ 2 ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ พบว่า นักศึกษาทุกเพศ ทุกวิทยาเขตและทุกชั้นปี มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ เกมและกีฬา ส่วนที่มีความต้องการจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วรรณกรรม (อ่าน ฟุต เขียน)

ตอนที่ 3 ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร และด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักศึกษามีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ โดยรวม และทุกด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบดังนี้

1. ด้านการจัดการ พบว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษามีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยนักศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การจัดระยะเวลาเปิด-ปิดการให้บริการที่เหมาะสม รองลงมาได้แก่ การจัดระบบรักษาความสะอาดในบริเวณสถานที่จัดกิจกรรม ส่วนความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่มีความต่อเนื่อง การเก็บอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการโดยรวมของทุกประเภทกิจกรรม การจัดระบบรักษาความปลอดภัยภายในและรอบๆ สถานที่จัดกิจกรรม การจัดงบประมาณสนับสนุนอย่างพอเพียง และการจัดประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ อย่างชัดเจน

2. ด้านบุคลากร พบว่า นักศึกษามีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยนักศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนผู้ให้บริการ และเจ้าหน้าที่ที่มีคุณธรรมและจริยธรรม รองลงมาได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่มีความเต็มใจในการให้บริการ ส่วนความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่แต่งกายถูกกาลเทศะ

3. ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษามีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยนักศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ห้องสุขาที่มีจำนวนเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ รองลงมาได้แก่ สถานที่ที่มีความแข็งแรงปลอดภัย ส่วนความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ สถานที่ที่มีความร่มรื่น สวยงาม และสถานที่ที่มีความสะอาด

ตอนที่ 4 วิเคราะห์และเปรียบเทียบความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา จำแนกตามตัวแปรเพศ วิทยาเขตและชั้นปี พบดังนี้

1. ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา โดยรวมทุกด้านของเพศชายและเพศหญิง พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร และด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน

2. ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา โดยรวมทุกด้านของวิทยาเขตสุโขทัย วิทยาเขตสุพรรณบุรี วิทยาเขตมหาสารคามและวิทยาเขตยะลา พบว่าอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกวิทยาเขต พบว่า ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร และด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน

3. ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา โดยรวมทุกด้านของชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกชั้นปี พบว่า ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร และด้านอุปกรณ์สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน

เปรียบเทียบความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา จำแนกตามตัวแปรเพศ วิทยาเขตและชั้นปี พบดังนี้

1. นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกัน

2. นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่เรียนวิทยาเขตต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการไม่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่เรียนชั้นปีต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา พบว่า ประเภทของกิจกรรมนันทนาการมีความหลากหลาย การจัดกิจกรรมนันทนาการมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง มีนโยบาย แผนงานและงบประมาณสนับสนุน มีการประชาสัมพันธ์ มีการจัดเวลาให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม มีการสำรวจความต้องการของนักศึกษาและมีการจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการอย่างชัดเจน มีคณาจารย์ที่มีความรู้ ความชำนาญและมีความสามารถในการจัดกิจกรรมนันทนาการ มีอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ถาวร มีความเหมาะสม มีความพร้อมพอเพียงและมีความปลอดภัย ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะสถาบันการพลศึกษา มีนโยบายการจัดกิจกรรมนันทนาการ ที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554) ในการกำหนดมาตรการและกลไกหลัก เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น โดยให้จัดกิจกรรม นันทนาการ อย่างหลากหลาย น่าสนใจ พอเพียง ฝึกอบรมให้ความรู้ทางด้านดนตรี กีฬา ศาสนา การใช้ชีวิตในสังคมและให้จัดสถานที่ออกกำลังกายเพื่อพัฒนาสุขภาพและนันทนาการ และสอดคล้องกับแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550-2554) ที่กำหนดให้มีการส่งเสริมเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เวลาที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์และประกอบกิจกรรมนันทนาการจนเป็นวิถีชีวิต ทั้งนี้ นักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรมที่สถาบันการศึกษาจัดให้ และเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมตามที่นิสิตสนใจ ซึ่ง สอดคล้องกับรายงานผลการสำรวจความต้องการ

จำเป็นของนิสิตชั้นปี ที่ 1 ปีการศึกษา 2552 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2552: 4-5) ที่เข้าร่วมงานปฐมนิเทศ จำนวนทั้งสิ้น 2,160 คน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความคิดเห็นต่อโครงการ/ กิจกรรมด้านจิตวิทยาเพื่อพัฒนาศักยภาพ นิสิตให้เลือกได้ตามความสนใจ ในระดับมากที่สุด จำนวน 827 คน (38.29%)

2. ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ พบว่า นักศึกษามีความต้องการกิจกรรมนันทนาการประเภทเกมและกีฬา อยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาสถาบันการพลศึกษามีความสนใจ มีทักษะและความสามารถในการเล่นเกมและกีฬา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกลุ่มวิจัยและพัฒนา สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (2549: 3-8) เรื่อง การศึกษาความต้องการในการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับเยาวชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า เกมกีฬาที่เยาวชนมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เกมคอมพิวเตอร์ เกมไฟฟ้า วายน้ำแบดมินตัน เทเบิลเทนนิส ฟุตบอล บาสเกตบอล เทนนิส เทควันโดและวอลเลย์บอล ส่วนวรรณกรรมที่เยาวชนมีความต้องการอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การเขียนเรื่องสั้น นวนิยาย การพูดในที่ประชุม การโต้วาทีและการอภิปราย

3. ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร และด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักศึกษามีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ โดยรวม รายด้าน ทุกด้านและทุกข้อ อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจซึ่งเกิดจากแรงจูงใจภายใน โดยมีพื้นฐานความพึงพอใจและความสนใจของนักศึกษาเป็นที่ตั้ง (บุญเสริม อุทัยผล. 2530 : 14-18) ดังที่ เจ บี แนช (เอนก หงษ์ทองคำ. 2542: 1-2 อ้างอิงจาก Jay B. Nash: 1977) กล่าวว่า นันทนาการเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีคุณค่าจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างความสัมพันธ์กับสภาวะ หรือสิ่งแวดล้อมที่ขึ้นอยู่กับความสนใจ ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล และการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการในสถานศึกษาทำให้นักศึกษารู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น มีเพื่อนมากขึ้นและช่วยให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และสมบัติ กาญจนกิจ (2544: 31-38) เสนอว่า การเลือกกิจกรรมนันทนาการตามความสนใจและความต้องการของบุคคลเป็นการส่งเสริมสุขภาพและบุคลิกภาพแก่ตนเอง ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างความสัมพันธ์ของมนุษย์กับธรรมชาติ อีกทั้ง ยังช่วยสืบทอดศิลปวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่ต่อไป ส่งผลต่อการพัฒนาร่างกายและอารมณ์สุขของมนุษย์ ให้มีความสุขสนุกสนาน (Fun) และสุขสงบ (Peace) และพัฒนาสังคมและสติปัญญาของมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตยาภรณ์ เจริญทรัพย์ (2547: บทคัดย่อ) เรื่อง พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในรูปแบบกิจกรรมบังคับ พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระดับปริญญาตรี มีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมนิตในรูปแบบกิจกรรมบังคับ โดยรวมและรายด้านในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญชนก เฟื่องผา (2548: บทคัดย่อ) เรื่อง สภาพและความคาดหวังต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาคาดหวังต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการด้านศิลปวัฒนธรรมใหญ่ อยู่ในระดับสูงมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ร้อยโทหญิง กิรณา กาญจนินทุ (2549: บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์การกำลังสำรอง ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพฯ

มหานคร พบว่า นักศึกษาวิชาทหาร มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายข้อ

4. เปรียบเทียบความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปรเพศ วิทยาเขตและชั้นปี พบดังนี้

นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่มีเพศต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะความแตกต่างระหว่างบุคคล (The individuality principle) ที่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีสมรรถภาพทางกายที่แตกต่างกัน มีข้อจำกัดทางด้านร่างกายที่ต่างกัน มีความต้องการกิจกรรมที่มีความหนักต่างกัน จึงมีผลต่อทัศนคติ (มานิตย์ อยู่สำราญ. 2553: 187) อีกทั้ง ค่านิยมของวัยรุ่นในด้านต่างๆ พบว่า วัยรุ่นชายสนใจมากกว่าวัยรุ่นหญิง ในด้านกีฬา วัยรุ่น การนัดหมายเพื่อนต่างเพศและการทำงานอดิเรก ส่วนวัยรุ่นหญิงสนใจมากกว่าวัยรุ่นชาย ในเรื่อง การชมภาพยนตร์ การดูโทรทัศน์ การเดินร่ำ กีฬาในร่ม ฟังวิทยุ อ่านหนังสือและคุยโทรศัพท์กับเพื่อน (Steinberg. 1993 : 4) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตยาภรณ์ เจริญทรัพย์ (2547: บทคัดย่อ) เรื่อง พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในรูปแบบกิจกรรมบังคับ พบว่า นิสิตเพศชายและเพศหญิง มีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบกิจกรรมบังคับ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญชนก เฟื่องฟ้า (2548: บทคัดย่อ) เรื่อง สภาพและความคาดหวังต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคาดหวังต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง แตกต่างกัน

นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่เรียนวิทยาเขตต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษาทุกวิทยาเขตมีความถนัดและเรียนวิชาต่างๆ ในสาขาวิชาพลศึกษาเหมือนกัน มีความสนใจและมีความถนัดในกิจกรรมนันทนาการที่มีความหลากหลายอยู่แล้ว ความแตกต่างเกี่ยวกับภูมิภาคจึงไม่มีผลต่อความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมพลศึกษา (2549: 3-8) เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานกิจการนันทนาการในประเทศไทยกลุ่มวิจัยและพัฒนา สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ พบว่า การจัดกิจกรรมนันทนาการในภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางทุกภาค

นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ที่เรียนชั้นปีต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 1- 4 มีความสัมพันธ์กันระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง ร่วมกิจกรรมของสถาบันการพลศึกษาร่วมกัน ความแตกต่างเรื่องชั้นปีไม่มีผลต่อทัศนคติของการจัดกิจกรรมนันทนาการในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิวณี เข้ม (2542: บทคัดย่อ) เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่า นิสิตนักศึกษาชายและนิสิตนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยของรัฐ ชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีพฤติกรรมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตยาภรณ์ เจริญทรัพย์ (2547: บทคัดย่อ) เรื่อง พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒในรูปแบบกิจกรรมบังคับ พบว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบกิจกรรมบังคับ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราโมทย์ ปรีไทย (2551: บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนในโรงเรียน อาชีวศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร 3 พบว่า นิสิตที่เรียนชั้นปีต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมัศร ภูมิเขต (2551: บทคัดย่อ) เรื่อง ความพึงพอใจของ นิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่เรียนชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. สถาบันการพลศึกษาชาดบุคลากรทางนันทนาการเพื่อปฏิบัติหน้าที่โดยตรง จึงควรกำหนดตำแหน่งบุคลากรทางนันทนาการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะแก้ไขปัญหาการขาดบุคลากร และบุคลากรไม่มีความรู้
2. นักศึกษามีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกมและกีฬา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายกิจการนักศึกษา สถาบันการพลศึกษาและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ควรให้การสนับสนุนการจัดเกมและกีฬา ให้เป็นวิถีชีวิตเพราะจะช่วยให้ นักศึกษามีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม
3. ควรส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการด้านวรรณกรรมให้มากขึ้น สร้างแรงจูงใจและแรงจูงใจให้ ความรู้แก่นักศึกษาให้เห็นความสำคัญของการอ่าน พูดและเขียน
4. ควรจัดกิจกรรมนันทนาการให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกับครอบครัวเพื่อสร้างความเข้มแข็งของ ครอบครัวและความมั่นคงทางสังคม
5. ควรจัดกิจกรรมนันทนาการเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น ชุมชน ภาคธุรกิจเอกชน เป็นต้น
6. ควรตั้งอัตราของเจ้าหน้าที่นันทนาการเพื่อดำเนินงานด้านนันทนาการวิทยาเขตละ 1 คน เพื่อให้สามารถบริการนักศึกษาได้อย่างทั่วถึง
7. ควรจัดทำคู่มือ เอกสาร ตำรา เผยแพร่ กิจกรรมนันทนาการสำหรับนักศึกษา
8. ควรจัดอบรมบุคลากร สร้างเครือข่าย ให้ นักศึกษามีความรู้ไปดำเนินการในสถานที่ต่างๆ ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชา มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในสังคม
9. ควรมีการติดตามประเมินผลความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ โดยนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมนันทนาการให้ตรงกับความต้องการและความต้องการมากที่สุด เพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมนันทนาการของสถาบันการพลศึกษา
2. การจัดกิจกรรมนันทนาการตามความเป็นจริงและความคาดหวังของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา
4. พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา

บรรณานุกรม

- กรมพลศึกษา. (2549). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานกิจการนันทนาการในประเทศไทย. กลุ่มวิจัยและพัฒนา สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ. อัดสำเนา.
- กลุ่มวิจัยและพัฒนา. (2549). การศึกษาความต้องการในการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับเยาวชนในกรุงเทพมหานคร. สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ. ถ่ายเอกสาร.
- กฤตยากรณ์ เจริญทรัพย์. (2547). พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในรูปแบบกิจกรรมบังคับ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กำโสด เปือกสววรรณ. (2540). ผู้นำนันทนาการ. กรุงเทพฯ: เกษมศรีการพิมพ์.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพคนและสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ถ่ายเอกสาร.
- คณิต เขียววิชัย. (2531). หลักนันทนาการ. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- ชูชีพ เยาวพัฒน์. (2543). นันทนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธิดา พรกำเหนิดทรัพย์. (2549). การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ภาคพิเศษ ระหว่างมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สารนิพนธ์ บธ.ม.(การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธัญญชนก เฟื่องผา. (2548). สภาพและความคาดหวังต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิรมล กิติกุล. (2546). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรยงค์ โตจินดา. (2545). องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- บุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์. (2540).ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และปกเจริญผล.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2541). นันทนาการสำหรับครู. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ประมุข เจียมสถิต. (2547). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อกิจกรรมนันทนาการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา จังหวัดสระแก้ว. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราโมทย์ ปรีไทย (2551). ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2542). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ. คณะวิทยาศาสตร์การจัดการ. สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ; ชูเกียรติ วิวัฒนวงศ์เกษม และวสันต์ ศิลปะสุวรรณ. (2538). วิจัยในงานสาธารณสุข. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พีระพงศ์ บุญศิริ. (2542). นันทนาการและการจัดการ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภทธีรา อินทร์สุวรรณ. (2547). สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในสถาบันราชภัฏจันทรเกษม. ปรินิพนธ์. วท.ม.(การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภาพร (ศิริอร) ชันหัตถ์. (2549). องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: อักษราพัฒนา จำกัด.
- มานิตย์ อยู่สำราญ. (2553). สารานุกรมเกี่ยวกับการออกกำลังกาย. วารสารวิชาการสถาบันการพลศึกษา, 1(2). 187- 199.
- รัตติกานจน์ ภูษิต. (2552). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนันทนาการตามทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชานันทนาการเชิงพาณิชย์และการท่องเที่ยว. คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย. อัดสำเนา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์
- ร็อบบิ้นส์, สตีเฟนส์ พี. (2550). การจัดการและพฤติกรรมองค์กร. แปลโดย วิรัช มั่งนวงศ์วาน. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- ร้อยโทหญิง กิรณา กาญจนินทุ. (2549). ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์การกำลังสำรอง ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; อังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริสาสน์.
- วิรัช สงนวงศ์วาน. (2550). การจัดการและพฤติกรรมองค์กร. อ้างอิงจาก Management.

- Stephen P. Robbins and Mary Coulter, ninth edition (2007). กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2541). *การวิจัยธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: เอเชียการพิมพ์
- (2542). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ : บริษัทธีระฟิล์มและโซเท็กซ์จำกัด.
- สถาบันการพลศึกษา. (2554). สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2554.
- แหล่งข้อมูล: <http://www.ipe.ac.th/main/>
- สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม. (2555). แหล่งข้อมูล <http://www.ipemk.ac.th/> สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2555.
- สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตยะลา. (2555). สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2555. แหล่งข้อมูล: <http://www.ipeyala.ac.th/ipeyala/home.php> .
- สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย. (2555). สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2555.
- แหล่งข้อมูล: www.ipest.ac.th
- สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี. (2555). สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2555.
- แหล่งข้อมูล: <http://www.ipemk.ac.th/>
- สมเกียรติ เนตรประเสริฐ. (2543). *กิจกรรมนันทนาการ*. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์. ถ่ายเอกสาร.
- สมคิด บางโม. (2545). *การประกอบธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์, ฉบับพิมพ์ที่ 3 ปรับปรุงใหม่
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2535). *นันทนาการชุมชนและโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- (2542). *นันทนาการชุมชนและโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2544). *นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมักร ภูมิเขต. (2551). ความพึงพอใจของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม ตามหลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิวณี เชื้อม (2542). *การศึกษาพฤติกรรมการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ*. วท.น. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุศักดิ์ ปริญญารัตน์ชัย. (2544). *สภาพการจัดองค์กรเบตมิดันในกรุงเทพมหานคร*. วท.น. ปริญญานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทางการกีฬา นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- (พ.ศ.2550 - 2554). กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- (2553). ร่าง แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2555 - 2559. สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. กรุงเทพฯ: อัดสำเนา. สำนักงานรัฐสภา. (2555). เอกสารการประชุมคณะรัฐมนตรี ณ ห้องประชุมงบประมาณชั้น 3 อาคารรัฐสภา ประจำวันอังคารที่ 8 พฤษภาคม 2555. ถ่ายเอกสาร.
- หลักการบริหารด้วย 4M's. 2555: สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2555 แหล่งข้อมูล:
<http://watsil.spaces.live.com/Blog/cns!33BAF2972FF841A7!876.entry>
- หลักการจัดกิจกรรมนันทนาการ. (2555). สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2555 แหล่งข้อมูล:
<http://www.educationboard.in.th/simple/?t7761.html>
- หลุย จำปาเทศ. (2533). จิตวิทยาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : บริษัทสามัคคีสาส์น จำกัด.
- เอนก หงษ์ทองคำ. (2542). นันทนาการกับสังคม. (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ :
- อัศวิน มณีอินทร์. (2547). การศึกษาการใช้เวลาว่างของนิสิตที่พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุบลลักษณ์ ไชยชนะ. (2543). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการเรียนกับความสอดคล้องในการเลือกคณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำนาจ เณรรักษา. (2548). ศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนและนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Atila Gül, M. Kamil Özücü; & Öznur Karaca. (2006). *An Approach for Recreation Suitability Analysis to Recreation Planning in Gölçük Nature Park. Environmental Management.* 37(5): 606-625.
- Butler, George D. (1959). *Introduction to Community Recreation*. New York: McGraw-Hill Book.
- Cooper, R. K. ;& Sawaf, A. (1997). *Executive EQ Intelligence in Leadership and Organization*. New York: Grosset / Putnam.
- Cronbach, Lee Joseph. (1970). *Essential of Psychological Testing*. New York: Harper and Row.
- Culp, R.H.(1998), *Adolescent Girl and outdoor Recreation :A case study Examining Constrain and effective Programming Psychology literature University of Idaho*.

- Don Dawson and Others. (2008). *Interest and Participation of University Students in the Arts: A Canadian Case*. University of Ottawa.
- Kaplan, Max. (1975). *Leisure: Theory and Policy*. New York: John & Son.
- Krejcie, Robert V; & Morgan. Daryle M. (1970, September). *Determining Sample Size for Research activities, Educational and Psychological Measurement*. 30 (3) : 608.
- Fayol, Henri. (1972). *General Industrial Management*. in J.C Denyer eds; Student Guide to Principles of Management. London : The Zeus Pres.
- Nash, Jay B. (1977). *The Philosophy of Recreation and Leisure*. St. Louis: G.U. Mosby Co.
- Hawkins; Best; & Coney. (1998). *Consumer behavior; Market surveys; Case studies; United States*: McGraw-Hill (Boston, Mass.).
- Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman, B. B. (1959). *The Motivation to Work* (2nd ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Holdbrook, James Edward. (1992, July). Current Problem and Trend in Facility Planning for Health, Physical Education, Recreation and Athletics at Colleges and Universities. *Dissertation Abstracts International*. 3(40): 300-330.
- Hurlock, Elizabeth B. (1974). *Development Psychology*. New Delhi: Tata McGraw-Hill Publishing Co., Ltd.
- Krejcie, Robert V. and Darly W. Morgan. (1970, Autumn). "Determining Sample Size for Research Activity". *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607-610.
- Kraus, R. (1984). *Recreation and Leisure in Modern Society*. 3rd ed. Glenview: Foreman.
- Maslow, Abraham Horold. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd ed. New York : Harper and Row.
- McDowell, Linada Lee Goette. (1996, May). Leisure Recreational Preferences and Practices Among Adolescents with and Without Mental Retardation. *Dissertation Abstracts international*. 56(11) : 435 - A.
- Nord, M. (1998). *The Association of Forest Recreation with Environmentalism*. Psychology Literature. Wisconsin : University of Wisconsin.
- Raymore, Leslie Ann. (1994, August). The Tradition from Adolescence to Young Adulthood: Predictors of Leisure Behavior. *Dissertation Abstracts International*. 56(20): Dai-A.
- Robbins, Stephen P.; & Coulter, Mary. (2003). *Management*. 7th ed. New Jersey: Upper Saddle River.

Saleh; & M. Khine. (2012). Computer Games, Self-Esteem and Science Interests among Intermediate Students in Bahrain Schools. Abstract Session: Educational Software and Serious Games: Retrieved September, 30. 2012. Available:

http://www.iated.org/concrete2/paper_detail.php?paper_id=20667

M. Gonçalves Marques , T. da Silva de Assis ; & A. Sholl-Franco. (2012). EXERGAMES: A new Tool for Promoting Physical Activity in Schools. Abstract Session: Educational Software and Serious Games: Retrieved September, 30. 2012. Available:

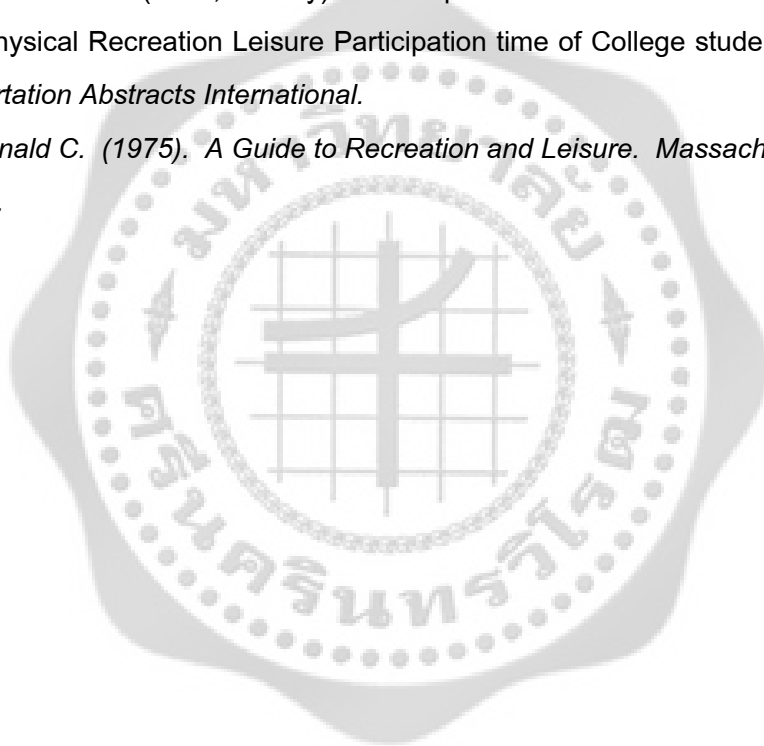
http://www.iated.org/concrete2/paper_detail.php?paper_id=20667

Steinberg, Laurence. (1993). *Adolescence*. 3 ed. rd. Mc-Graw Hill. Inc.

Watson, James Franklin. (1997, January). "The Impact of Leisure Attitude and Motivation on the Physical Recreation Leisure Participation time of College students".

Dissertation Abstracts International.

Weiskopf, Donald C. (1975). *A Guide to Recreation and Leisure*. Massachusetts: Allyn and Bacon.

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่อง

สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์สภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษาเป็น ส่วนที่ 1 ของการวิจัยเรื่อง สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษาการศึกษา ของนิสิตปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ กีฬา นันทนาการและการท่องเที่ยว คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา จำนวน 13 คน จากผู้ดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

1. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ
2. หัวหน้าสำนักงานอธิการบดี
3. ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา
4. หัวหน้ากลุ่มกีฬาและนันทนาการ
5. หัวหน้ากลุ่มกิจกรรมนักเรียนและนักศึกษา
6. รองอธิการบดีสถาบันพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย
7. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา สถาบันพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย
8. รองอธิการบดีสถาบันพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม
9. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา สถาบันพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม
10. รองอธิการบดีสถาบันพลศึกษา วิทยาเขตยะลา
11. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา สถาบันพลศึกษา วิทยาเขตยะลา
12. รองอธิการบดีสถาบันพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี
13. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีในการตอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อผู้วิจัยจะใช้เป็นข้อมูลเพื่อสรุปผลการวิจัยในลักษณะภาพรวม โดยที่ข้อมูลของท่านจะไม่ถูกนำไปเปิดเผยและปิดเป็นความลับ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ศรัณย์ เจียรนัย

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการกีฬา นันทนาการและการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เกี่ยวกับ สภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา

1. กำหนดนโยบายการจัดกิจกรรมนันทนาการอย่างไร
.....
2. กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมนันทนาการประจำปีเป็นการล่วงหน้า หรือไม่และอย่างไร
.....
3. มีอาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมนันทนาการ หรือไม่และอย่างไร
.....
4. อาจารย์และผู้บริหารให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา หรือไม่และอย่างไร
.....
5. มีนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการหรือไม่ มากน้อยเพียงใด
.....
6. มีสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการโดยเฉพาะ หรือไม่และอย่างไร
.....
7. สภาพแวดล้อมภายใน เอื้อต่อการจัดกิจกรรมนันทนาการ หรือไม่และอย่างไร
.....
8. จัดกิจกรรมนันทนาการที่มีความเหมาะสมกับนักศึกษา หรือไม่และอย่างไร
.....

.....

แบบสอบถามการวิจัย

เกี่ยวกับ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ เป็นส่วนที่ 2 ของการวิจัยเรื่อง สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษาการศึกษา ของนิสิตปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการกีฬา นันทนาการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยการสำรวจความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษาการศึกษา จำนวน 4 วิทยาเขต ะละ 100 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 400 คน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 2 แบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านกิจกรรม

นันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านการจัดการ ด้านบุคลากร และด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา

ตอนที่ 4 ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ เพิ่มเติม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีในการตอบแบบสอบถาม คำตอบของท่านจะใช้เป็นข้อมูลเพื่อสรุปผลการวิจัยในลักษณะภาพรวม โดยที่ข้อมูลของท่านจะไม่ถูกนำไปเปิดเผยและบิดเบือนความลับ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ศรัณย์ เจียรนัย

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการกีฬา นันทนาการและการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการวิจัย

เกี่ยวกับ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำถาม ข้อมูลที่เกี่ยวกับท่าน เป็นอย่างไร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับข้อมูลของท่านเพียงช่องเดียว

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. สังกัดวิทยาเขต

☐ สุโขทัย

☐ สุพรรณบุรี

☐ มหาสารคาม

☐ ยะลา

3. ศึกษาอยู่ชั้นปี

☐ ปีที่ 1

☐ ปีที่ 2

☐ ปีที่ 3

☐ ปีที่ 4 (รวมปีที่ 5 และปีที่ 6)

ตอนที่ 2

แบบสอบถามความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรม
นันทนาการของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา

คำถาม ท่านต้องการให้สถาบันการพลศึกษาจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทใดบ้าง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความต้องการของท่าน ได้มากกว่า 1 ช่อง

☐

1. ศิลปหัตถกรรม

☐

2. เกมและกีฬา

☐

3. การเต้นรำ

☐

4. การละคร

☐

5. งานอดิเรก

☐

6. ดนตรีและร้องเพลง

☐

7. กิจกรรมกลางแจ้ง /นอกเมือง

☐

8. วรรณกรรม (อ่าน พุด เขียน)

☐

9. กิจกรรมทางสังคม

☐

10. กิจกรรมพิเศษตามเทศกาล

☐

11. กิจกรรมบริการอาสาสมัคร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านการจัดการ ด้านบุคลากร บริการ และด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความต้องการของท่าน

- 5 หมายถึง ท่านมีความต้องการมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านมีความต้องการมาก
- 3 หมายถึง ท่านมีความต้องการปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านมีความต้องการน้อย
- 1 หมายถึง ท่านมีความต้องการน้อยที่สุด

ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดการ					
1.การจัดกิจกรรมที่มีความต่อเนื่อง					
2.การเก็บอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการโดยรวมของทุกประเภทกิจกรรม					
3.การจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายประเภท					
4.การจัดระบบรักษาความปลอดภัยภายในและรอบๆสถานที่จัดกิจกรรม					
5.การจัดระบบรักษาความสะอาดในบริเวณสถานที่จัดกิจกรรม					
6.การจัดงบประมาณสนับสนุนอย่างพอเพียง					
7.การจัดประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ อย่างชัดเจน					
8.การจัดระยะเวลาเปิด-ปิดการให้บริการที่เหมาะสม					
9.การจัดเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย					
10.การติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง					

แบบสอบถาม (ต่อ)

ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
ด้านบุคลากร					
11.เจ้าหน้าที่มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้บริการ					
12.เจ้าหน้าที่มีความยิ้มแย้มแจ่มใส					
13. เจ้าหน้าที่มีความเต็มใจในการให้บริการ					
14.เจ้าหน้าที่แต่งกายถูกกาลเทศะ					
15.เจ้าหน้าที่มีความเชี่ยวชาญที่ให้คำแนะนำการจัดกิจกรรมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี					
16.เจ้าหน้าที่มีมารยาทและใช้คำพูดที่สุภาพ					
17.เจ้าหน้าที่สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างรวดเร็ว					
18.เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ					
19.เจ้าหน้าที่สามารถดูแลด้านความปลอดภัยได้					
20.เจ้าหน้าที่มีคุณธรรมและจริยธรรม					
ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก					
21.สถานที่ที่มีความร่มรื่น สวยงาม					
22.สถานที่ที่มีความสะอาด					
23.ห้องสุขาที่มีจำนวนเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ					
24.ร้านค้าที่มีบริการอย่างเพียงพอ					
25.สถานที่ที่มีความแข็งแรงปลอดภัย					
26.ป้ายแนะนำให้ความรู้ มีความเหมาะสม ชัดเจน					
27.การจัดการบริเวณที่จอดรถที่มีจำนวนเพียงพอ					
28.จุดนั่งพักผ่อนที่มีจำนวนเพียงพอ					
29.จำนวนวัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ					
30.การจัดแบ่งพื้นที่แต่ละส่วนอย่างมีความเหมาะสม					

ตอนที่ 4 ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ เพิ่มเติม

1. ด้านประเภทกิจกรรมนันทนาการ

.....

.....

.....

2. ด้านการจัดการ

.....

.....

.....

3. ด้านบุคลากร

.....

.....

.....

4. ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณ
ศรัณย์ เจียรนัย

ภาคผนวก ข
ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยโรจน์ สายพันธุ์
ตำแหน่ง หัวหน้าภาควิชาสันตนาการ
สังกัด คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร โพธิ์ทอง
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาสันตนาการ
สังกัด คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวดี พึ่งโพธิ์ทอง
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาสันตนาการ
สังกัด คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์จรรุวัฒน์ สัตยานุรักษ์
ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ
สังกัด สถาบันการพลศึกษา
5. ดร.นพรัตน์ พบลาภ
ตำแหน่ง คณบดีคณะศิลปศาสตร์
สังกัด สถาบันการพลศึกษา

ภาคผนวก ค

รายนามผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

รายนามผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

1. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ
นายจรัสวัฒน์ สัตยานุรักษ์
2. หัวหน้าสำนักงานอธิการบดี
นายบรรณากิจบรรจง ทองจำปา
3. ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา
นายฉัตรชัย แสงสุลักษณ์
4. หัวหน้ากลุ่มกีฬาและนันทนาการ
นายวุฒิชัย โพธิบุ
5. หัวหน้ากลุ่มกิจกรรมนักเรียนและนักศึกษา
นางสาวสุปราณี โชติ
6. รองอธิการบดีสถาบันพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย
ว่าที่ ร.อ.ดร.เทียนชัย ทองวินิจศิลป์
7. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา สถาบันพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย
นางรัตนา ยอดหาญ
8. รองอธิการบดีสถาบันพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี
นายไพรัช ปานอุทัย
9. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
ว่าที่ ร.ต.สุรินทร์ เนตรประชา
10. รองอธิการบดีสถาบันพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม
นายปรีชาวัจรัส เรืองขวัญดี
11. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ สถาบันพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม
ดร.บัณฑิต หาญธงชัย
12. รองอธิการบดีสถาบันพลศึกษา วิทยาเขตยะลา
นายจงรัก เขียวแก้ว
13. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา สถาบันพลศึกษา วิทยาเขตยะลา
นายณัฐกร หงส์เจริญกุล

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายศรัณย์ เจียรนัย
วันเดือนปีเกิด	27 เมษายน 2532
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	52/444 ซอย 17 หมู่บ้านเมืองทองธานี ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 02-9610346
ตำแหน่งงานปัจจุบัน	นักพัฒนากีฬา ด้านนันทนาการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 154 ถนนพระราม 1 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10130
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	ประกาศนียบัตรชั้นประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2548	ประกาศนียบัตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2550	ประกาศนียบัตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2553	วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2555	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการกีฬา นันทนาการและ การท่องเที่ยว (การจัดนันทนาการ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....